Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Talmud gadol ...

[9,2] : Masekhet Makot

Nunc secundum Editionem Basileensem denuo emissum, Francofurti Ad Oderam: Gottschalckius, [5]459 [1699]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202

Band (Druck) Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0001
DFG

BCMolLib

Mad. Wolf IX. 2. XII

101 9, 12

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0004
DFG

מסכת מכות

עם פירוש רש״י ותוספות ופסקי תוספות ורבינו אשר ומשניות עם פירוש הרמבם ז״ל

כפי אשר נדפס בבסיליאה לא לגרוע ולא להוסיף רק לתקן הטעיות שנפלו בדפוס ההוא ונדפסו עם יופי אותיות והדיו והנייר לא נפל דבר מכל טוב תיקונן בצורתן ובשיעור דף על דף ממש ועם כמה מעלות טובות: אשר נעשה ע״י אנשים לומדי תורה לתקן כל דף ודף קודם שיבא ליד בעלי אומני הדפוס כדי לסלק ולסקל מכל כיג ופסולת ויהיה מנוקה ומנופה כסלת נקייה בשלש עשרה נפה:

המעלה האחת שהוגהו עם הספר הנעלה הנקרא חכמת שלמה של הרב מהרש״ל וגם עם הספר הנעלה הנקרא חדושי הלכות של הרב מהרש״ל, מה שצריך לתקן מהטעיות המפורסמות גם חלופי ההגהות גרסאות של מהרש״ל ומהרש״א ומהר״ם נדפסו אצל כל מסכת ומסכת!:

המעלה השנית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים והם מיימוני וסמ״ג וארבע טורים על איזה מסכתות שחסר בדפוסי ש״ס הראשונים והם **ברכות נדרים סוטה עיר נדה בכורות** נעשה על ידי המגיהים הנקובים בשמותם במסכתות אלו איש איש על מקומו:

המעלה השלישית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים המזכרים בכל סדר קדשים ועם ההגהות ע״י ספר ברכת הזבח: עוד ניתוסף מראה תבנית הציורים של סדר זרעים ברמב״ם וציורי גמר׳ פי׳ רש״י ותוספות של מסכת עירובין וסוכה כל א״ו א״ל דגלו באותות: עוד ניתוסף מראה מקום מסורת התלמוד במסכת הוריות ונדה וסדר טהרות שחסר בדפוסי הראשונים:

עוד ניתוסף מפתח של פירקי שיתא סדרי משנה ע״פ אל״ף בי״ת ותמצא סוף מסכת תענית:

ויש שכ״ר לפעולתו הוא כיהו הראש והקצין פרנס ומנהיג כהרר יששכר בערמן סג״ל מהלברשטאט שהזיל מכיסו כל מכשירי הוצאת הדפוס:

נדפס בשנת **ערי מקלט** תהיינה לכם לפ״ק:

פה קק פרנקפורט דאדרה

תחת ממשלת אד ונינו הדוכס הגדול המיוחס מאוד המהולל והאדיר פרידריך שלישי קורפירשט צו בראנדיבארג ירום הודו ויתנשא מלכותו מעלה מעלה אמן:
ע״י התפעלות והתדלות האדון יוחנן קריסטוף בעקמן דאקטר ופרופעסר בפרנקפורט דאדרה:
גדרוקט דארך דען הרן מיכל גאטשלק:

MASSECHET MACOTH
Opus in qvo agitur de VERBERVM MVLTA
Recognitum à MARCO MARINO Brix. Can. Regul. D. Servatoris,
Et ab omnibus iis, qvæ contra Religionem Christianam sunt,
Juxta mentem Concilii Tridentini Expurgatum,
Adeò utnon modò citra Impietatem, verum etiam cum fructu legi possit:
Ante hac BASILIÆ editum,
Nunc secundùm Editionem Basileensem denuò emissum
Cum Privilegio SACR. CÆSAR. MAJ. & Serenissimi ELECTORIS
BRANDENBURGICI.

FRANCOFVRTI AD ODERAM
TYPIS MICHAELIS GOTTSCHALCKII.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0005
DFG

דף כ' גמ' ועוד מדקתני לקמן וכו' מכלל דחלו וזממין וכו' לפרש"י והתו' לא גרסי' זה בגמרא אלא ס"ג ועוד דקתני לקמן מכל מארו וכו' הרי חלו וזממין מהר"ם :

סס תוס' כל"ה כל הזממין כו' כדתניא הכה תכה כו' כ"ב ג"ל מוסף יומת המכה מכל מקום מהר"ל ומהרם"ח כתב ס"ל להגיה :!

סס וכן קשה לבתוספתא תניא כל חייבי מיתות שלי אתה יכול להמיתם כו' כנ"ל מהרש"ח :

סס ותירץ הר"י כו' מכל כל מיתות ב"ד פשיטא דנמיתם בכל חייבי מיתות מהר"ם :

ע"ב גמרא מ"ל רבה ולימרו לי' וכו' כ"ל לא גרסי' מ"ל רבה רק ולימרו ליה מהר"ם :

תו' ל"ה ומה הסוקל כו' הלי"ן והיכי קאמר לעיל דשבדים ק"ו ובכ"ג מהרש"ח :

דף ד' ע"ש גרס"י ל"ה מהו דתימא כו' מחוקי והוה בחוקת טמא מהרש"ל: תוספת ל"ה תניא כו' שבעל לשם טמא והא מפי בעיניהו כו' מקבלת טומאה דטהרו בספק כו' מהר"ל :

עב גמרא דר"י ר' יעקב תומר לא מן הסם מהרש"ל :

תוספ' ל"ה אלא כו' לפי הירושלמי משום דעדים מהר"ם :

סס ל"ה ורבנן כו' וא"ל אלא לקי משום לא תענה משום דקרי לאו שאין בו מעשה מהרש"ל :

דף ה' ע"ש נתו' ל"ה וכן כו' לבר חיובא כל כמה דלא נגמר דינו כממון הוי מהר"ם :

ע"ב גמרא שנאמר נפש בנפש כנפש כו' לפיה נאמר נפש בנפש כו' מהרש"ל :

סס בת תכיך לו בת תמך מהר"ם :

תוס' ל"ה משטה ת ברב אלפס פי' לשון סטיס מהרש"ל :

דף ו' ע"ש גמרא בפיסקא ר"ע כו' הפיסקא חיכה מדוקדקת דהיה לו לעשות הפיסקא ל"ל יוסי כו' וכן הפיסקא ס"ר לו לעשות ר' לומר כו' וכן הא דקאמר תמר רבה הכי אמרי לה כו' ל"ל לגרום לי אמרי לסטולי אלו כו' עדותן בטלה אי אמרי למקוי אלו עדותן קיימת ומ"מ נספרים מה"כ מה יעשו שכי כו' פיסקא בפני עצמה היא מהר"ם :

תוס' ל"ה אמר רבי יוסי כו' דחייב לו שבועה לכך נ' כמי שמצא אחד מהן קרוב לו פסול מהר"ם :

סס ל"ה אמר רבה כו' כדי דיבור פ"ה ובהא קאמר כו' כדי דיבור שלא ברתיית מעשה גרמה כו' מ"ב לא כח עדות עד שיעידו בב"ד מהרש"ל :

סס ל"ה אלא מעתה ול"ה נרבע יגיל הלא מהר"ם :

סס כיון שהוא לרצונו אלא מפני שהוא רשע ופסול לעדות ומיהו קשה דבמסכת סנהדרין אמר רבה פלוני רבעני לרצוני הוא ואחר מצטרפין להורג מפני שהרם קרוב מכל עבריו ול"ל דהכי פלוני רבעני מהר"ם :

דף ז' נתו' ל"ה דילמא כו' שוחל לשם שמים לא שייל להו מיבב והו גרוס (מהר"ל) ומהרש"ח הגיה כך ול"ל דילמא כמקום כו' דלמרי זה הוא כלומר שחורים וזה הוא לבנים ס"ו נכון זה גרוע כו' מכחיש ן זה את זה ועוד מ"ש דלא"ג דזה לא שייל קטליגן לי דסמכי מרובא היכא דלא אפשר היכא דשייליגן להו ואמרי דלא ידעי פטור מילי דהוי מסייק ואמרינן דמי לא שייל"ם מיבב ואי שייל"ה ואחד הוא כסייק ואמרינן פטור מע"ג דכסייק ואמרינן כשהוא מין מכוי יודעין מיבב עד דמכחי מדדי היינו מקום דסייק ואמרינן לא מיבב כנוף העדות כמו במקום סייק נקב הוי דסייק לנוף העלוטפי אי אמרי מין מכוי יודעין פטור ומיהו טעם זה לימוכ"ל : ויעיין בדפוסי ויניציאה ותמצא חלוקי נוסחאות סהיו למהר"ם ומהר"ם :

סס נתו' ל"ה משלשל כרבי לתמר לקמן נפסק היינו גולה מהר"ם :

ע"ב גמרא כך קטלה הוא אמר רבה חיטם בשור מותר מ"ל תכוי מהרש"ל:

תוס' ל"ה מה יער כו' שעומד סס המזיק יש רשות מהרש"ל :

סס ל"ה אחר לא נדה כו' ומגלות כדפרשנו בפרק כיצד הרגל מ"ר :

סס ל"ה ואפ"ת כו' צורך עליה וא"ל דמעיקרא הוי מייתי דמהדקא ולא מיתלא כו' ומייתי הברייתא ביבידה סטיא :

דף ט' נתו' ל"ה אלא גר תושב גוי הוא דקדקא כו' היינו גולה על ידו וקס"ד דכ"ע כו' (מהרש"ל) ומהר"ם גורס היינו מדקדק מדאתי למעוטי גר תושב סהרג גר תושב לפי שהיו ממעט כו' (וגירסת מהרש"ל הוא בפנים ועיין בדפוסי ויניציאה) :

סס נתו' ל"ה קתי לכל מה דלעיל מיניה ואפ"ג דהא חזן אתי למעוטי מהר"ל ומהרש"ל גורס דכל היכא דקתני חזן אתי למעוטי מכללא ואפ"ה כתב דאתי למעוטי אלא הוי כו' :

סס בתוספת ל"ה מ"ל כרים פ"ק ול"ל כו' מהר"ם :

סס ל"ה ואזדו כו' לא מיקטל דמנום הוא ומותר מיקטל דסיים לו מהרש"ל:

סס כל"ה כסנור כו' אם בהמה וס"ג אמרי אומר מותר כו' מהרש"ל :

ע"ב רס"י ל"ה נפסק כו' דרבנן דל"ש היא דאמר נשמט כו' מהר"ל :

דף י' ע"ש גמרא נוהלו שרי נוען נפשו רבינא מהרש"ל :

ע"ב כתו' ל"ה והא דתניא כו' קאמר דל"ש היינו רבי מהרש"ל :

דף י' ע"ש גמרא נידוי ע"ת ואפי' מעצמו צריך מהרש"ל :

סס תוספת ל"ה אמר אביי כו' אלא למי שמחוייב כפרה והילכך כו' אלא בשעת מיתה ולא לאח"כ כו' ושוב לא יפסוק ממנה מהר"ם :

דף י"ב תו' ל"ה אילן שהוא עומד כו' ונוטה לפנים מכנגד החומה ולפנים כלפנים מהר"ם : סס ומ"ב מעשר שני אין תוכלין מהר"ם :

ע"ב גמרא מתני' כיצד כו' נמחק מתני' קודם כיצד כו' וגרסס מתני' אחר כיצד כו' מהר"ל ואחר כל מהרש"ל ותי"ט מקיימין גירסת אלפס :

סס תו' בל"ה נבי מעשר אלא מני פריק ליה בעיקרו מהרש"ל :

כל"ה מר סבר כו' מנקט ירושלים ועדי מקלט מהרש"ל :

סס כל"ה רב חסי כו' רב חסי בא לתרץ הא כו' לכך ניחא פי' הר"ם : מהר"ל ומהרש"ל : סס ל"ה פילגו כו' מפלך וגרסי' ל"ק כן לוי כו' שלש ועיין מסכוכה לסכוכה מהר"ל :

דף י"ג כתו' ל"ה אלא כן כו' טמא סשמש זר שאכל קדש כו' ונקונטר דחק למצוא טעם חילוק בכל"ל והס"ד מהרש"ל :

סס כל"ה גרוסה כו' וזה לימוד דסמ"ע בע"י יוחסין אלופה דרבנן מהר"ם :

ע"ב רס"י כל"ה ר' יצחק כו' האלמ' ונכרתו הנפשות נו"כ ל"ל והס"ד מהרש"ל:

סס כל"ה וז היא סיכה כו' אם סיכה חולין קונם שאוכל בשר אם סיכה חולין מהרש"ל:

סס כל"ה מה ע"ג כו' מצר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו לעזון כו' מהר"ם : תו' כל"ה ר' יצחק כו' ונכרתו הנפשות ולמה יבא כרת מהרש"ל :

דף י"ד ד"ה ד"ה גמר עושה כו' שלא בת תמו ובת תמו שלא בת תמיה ולחזותו סטיא מהרש"ל : תו' ל"ה מה ע"ג כו' ול"ל דמ"ל שמעינן מלישנא קום ועשה לישב לו סום לגי הקשה הר"ם מדרווים נמי דקדכן מהרש"ל: סס ל"ה לאפוקי הני פסח ומילה דקום עשה נינהו מהרש"ל:

סס ל"ה סהיה מבעי כו' ל"ל קרא דקדושים תיפוק כו' מהרש"ל :

סס כל"ה הכי גרים כו' ביקר קרא דכרת בא לחזקו כו' מהרש"ל :

ע"ב גמרא אתיא טומאתו טומאתו כתיב כו' הוא דאת"ל טמא שנגע בקדש מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה תוכיח מדאיתקוש קודש כו' ר"י לטעמיה דאמר אתיא טומאתו טומאתו כתיב כו' בשאר לף קדש דכר סיב מהרש"ל:

תו' כל"ה כל ל"ת כו' סניתק מחילין הוא מכל מהרש"ל :

דף ט"ו ע"ש בתו' ל"ה אם כהן כו' אי אמרם לא בעינא ליה מהרש"ל :

סס ל"ה סניחא כו' מדיקה דאו אינו כו' יש"ה לומר לא מלקין אשם למאן דאמר כו' מזהירין לנתח ולא יצא לא מחייב ודוחק סאי פירוש ולכך פי' הר"ם כו' מהרש"ל:

ע"ב תו' ל"ה כמאי קמפלגי כו' מעל הכנים ושחטה לא לקי כו' פטור ולא לקי ומ"ש הא מסכחת לי' כו' כשב"ד הוסיפו לא לילקי כו' בניטול העשה כל מחוסר מעשה מהרש"ל : סס ל"ה ועבר היום כו' ול"ל מ"מ תיקו מתחיל עדיין כו' עכ"ל כך מצאתי מוגה מהרש"ל :

דף ט"ו ע"ש רס"י כל"ה קשיח דר"י לתרוייהו מהרש"ל :

תו' כל"ה ומה תיכח כו' סשיב תשיב לו ומסכחת מהרש"ל :

סס ל"ה סתם יתיבי כו' מכל קשה דמשמע פריך גם לת"ק קיימו ולא קיימו דקאמר ומסכחת לה קיימו ולא קיימו בטלו וכו' ול"ל וקיימו ולא קיימו נקט לגבי גרמי כנ"ל מהר"ם : סס כל"ל והיחיל ולא מיפטר מכל ליכא כו' דכפ"ש נעשות אמר ר' כו' אלא מעתה ת"ק כו' ליכא דמיא ללקי כו' מסכחת לה ספיר בלא הדירה וה"ג אמר כו' פריך ספיר לתרוייהו וקיימו כו' מהרש"ל : ע"ג תו' ל"ה ריסק ט' כו' אל על מיסוך כשהם טמאה כו' טמאה ושהורה ע"ג שמן מהרש"ל :

סס כל"ה ואפ"ג סנים כו' כיון דכשנים והוא מיכח כוחי כו' מהר"ל :

דף י"ו ע"ש תו' ל"ה ורבנן כו' כבריית נשמה תשובה ליה ויש לומר לדברי הכ"ם כו' מהר"ם :

כל"ל כבריית נשמה תשיבה ליה לימא סתם דחינם אובדת שמה בשכחתה וא"ל דלרבריו כו':

סס ע"ב תו' ל"ה דלמאי כו' לכך פי' בתוספות כו' דלריכא לאוקמי כגון שחתר וזריק כו' לאוקמי תורה להכי כדפרי' ע"ג דחייב הוא אכל עולה ומ"ב ס"ם כו' מהר"ם :

כל"ל דמוקמינן בכור שנכנס קודם ללפני וזריק כו' וכולהו מוקמינן למסתבר דסח מ"מ תורה לפני וזריק וכיון כגון שחתר וזריק ועול בהן לאחר זריק ע"ג דזר הוא אכל עולה ומ"ב פוף פוף מכאן משמע מ"מ לא חתי אלא להכי כו' מהרש"ל :

סס ל"ה יסוד כו' חוץ לחומה גרידא הס"ל ומ"ב מ"ה והא תנן תנן כו' בלא סום ייחוד הס"ל ומ"ב מ"ה מהכי כתיבן וכו' עד לאו שבכללות הס"ל ומ"ב מ"ה מהכי כתיבן וכו' עד לאו שבכללות ונחשתת ומסם כו' ומנסרין ללקות לאכול לפני זריקה ומין כו' מהר"ם :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0006
DFG

כיצד מעידין

א העדים נעשים זוממין מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצ' אין אומרין יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לגלות אין אומרים יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים: גמ': תנא כיצד אין העדים נעשין זוממין כיבעי ליה ועוד מדקתני לקמן אבל אמרו להם היאך אתם מעידין שהרי באותו היום אתם הייתם עמנו במקום פלוני הרי אלו זוממין מכלל דאלו אין זוממין תנא התם קאי כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה חוץ מזוממי בת כהן ובועלה שאין מקדימין לאותה מיתה אלא למיתה אחרת ויש עדים זוממין אחרים שאין עושין בהן דין הזמה כל עיקר אלא מלקות ארבעים כיצד מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה את הארבעים מנהני מילי אמר רבי יהושע בן לוי אמר ר' שמעון בן לקיש דכתי' ואמר קרא ועשיתם לו כאשר זמם לו ולא לזרעו ולא ליפסלוה לדידיה ולא ליפסלוה לזרעיה בעינן כאשר זמם לעשות וליכא פרא אומ' קל וחומ' ומה התחלל אינו מתחלל הבא לחלל ולא חילל אינו דין שלא יתחלל ומה

מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה וחלוצה אין אומרים כו' תימא כיון דלא הוזמו אינן נעשין בן גרושה וחלוצה אם כן גם כן יעשה יוזמו אין יעשה על פיהם בן גרושה להכי הוצרך התנא ומזמי אם הוזמו לא עדות שהי אתה כול להזימה ואין זה עדות ויש לומר כיון דלוקין מן התורה הוי כאלו ומס והוי ספיר אתה יכול להזימה וקתני דאם כן מאי קאמר ר' כיון דף מא כולהו גבי ערי נערה המאורסה דמיהי לן מיקטלה דכיון דמיהו לא מיקטלי מסוס סיכולין לומר לאוסר על בעלה בתנו והוי לה עדי שהי אתה יכול להזים ושהי קאמר והא מכל מקום ליקטל וי"ל דהתם כיון שבאין למייבו מית וזממו להרוג את הנפש לא מיקטל כמס זמס בחלק דהא נהרגי כתי' נפש בנפש גבי הזמה דעדי נפשות ולא מצינו יכול להזים דף לא כדאמר גבי תכ' מלה בפרק קמא דסנה' דבנה מציעתא וים לומר דמיירי כשראו בו ראיה לדבר שנשמט הברזל מקתו ויצא למיתה ולא נתכוין הכל הכא שלא כיון שלא לעוויה בן נרוש ובן חלוצ' לא כ"כ מס לאו בעלמא כיון סלקו חשיב ספיר עדות שאתה יכול להזים ועל"ל דבן גרוש וחלוצ' לא מיקטלי כיון כולי בתה יכיל להזים דמיבעי ליה מדקתני לן דבעינן עדות שאתה יכול להזים מכאן ומס והא מיבעי ליה דכתי' ואמר קרא ועשיתם לו כאשר זמם לעשות ולא לזרעו ולא ליפסלוה לדידיה ולא לזרעיה ומדקתני לן בעינן עדות שאתה יכול להזים מכאן ומס לא נכתבו לגבי עדות דבן גרושה ולא קאי כלל עליה נשוא נד שבעולם לכל התם גבי נערה המאורסה ודלמי כתי' ומס קאי נמי עליהן דלא מסתברא כה מקטלי ליכא בהזמה ואילו מיהי בלא הוזמו (והתם מיירי בלא התרו וכיון דכתי' ומס קאי עלייהו) לכך בעינן מתה יכיל להזים ים לדקדק ממלי לא נקט מעידין אנו בתים פלוני שהוא ממזר כו' דזה היה סיוע בין כשרה בין בבת כהנים בן בבת גרושה לא פסיל אלא בכהנים ים ליישב דנקט מסו דקתני לומדמי בת כהן כדתניא בנמרא ולכך נקט מדי דסיוע בכתובה:

מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן נדה אין יכול להזים תאמר היאך הם יכולים לומר מזיד הייתי גלות בעדותן ומס יכול לומר מזיד הייתי כדאמר גבי תכ' מלה בפרק קמא דסנה' דבנה מציעתא ים לומר דמיירי כשראו בו ראיה לדבר שנשמט הברזל מקתו ויצא למיתה ולא נתכוין הכל הכא שלא כיון שלא לעוויה בן נרוש ובן חלוצ' לא כ"כ מס לאו בעלמא כיון סלקו חשיב ספיר עדות שאתה יכול להזים ועל"ל דבן גרוש וחלוצ' לא מיקטלי מסוס סיכולין לומר לאוסר על בעלה בתנו והוי לה עדי שהי אתה יכול להזים ושהי קאמר והא מכל מקום ליקטל וי"ל דהתם כיון שבאין למייבו מית וזממו להרוג את הנפש לא מיקטל כמס זמס בחלק דהא נהרגי כתי' נפש בנפש גבי הזמה דעדי נפשות ולא מצינו יכול להזים דף לא

ומה הסוקל אינו נסקל עדים שקונטרס כשזרעו אין נזרעין דין הוא לכלו לזרוע ולא זרעו דלאו נזרעין ועשה טובה לעצמו דהוי לים למימר כדמתרינן לקמן זרעו אין נזרעין ועוד מאי פריך אמאי הכא דעלו קרקע בעדים דסכך לסקול ולא סקל דהם לא נהנו קרקע גופים דאחרין דהסוקל אינו נסקל כדכתיב כאשר ואם ולא כאשר עשה תכה לו לעיל דלעניין ס"ל דסמ"ל לא גלי קרא כאשר תקום תחתיך כדכתיב כאשר זמם לעשות לאחיו דהוי לים למימר לקמן דלעניין קל וחומר מעשה דהם כן כיוצא בהן עדים זוממין לגמרי ולא מסכחת לה כאשר ואם לעיל דלא כיוצא בהן עדים זוממין סייף ספיר למיעבד קל וחומר לכך פירש"י דהכי קאמר ואם הסוקל אינו נסקל אינו נסקל פירוש מהם הסוקל מכירו כאבניס ואת הכידון בסייף ולא כסקילה הכא ליסקל ולא הם קל עדים שמעידין אים פלוני שמחוייב סקילה ולא נסקל של יהם אינו דין שלא יסקלנו והא אסמכתא קרא דעשית הם כאשר זמם כסמן מעידין שמחוייב מיתת ב"ד שיהרגו הם סקילה ואם לו הכי קל וחומר הוא לעדי הסוקל מאי קל וחומר נמי נסקל ולא עדי הסוקל דהם קל בהסוה קרא גופים

ומה הסוקל אינו נסקל הבא לסקול ולא סקל אינו דין שלא יסקל אלא מחוורתא כדשנינן מעיקרא: מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב גלות כו' מנא הני מילי אמר ריש לקיש דאמר קרא °הוא ינוס אל אחת הערי הוא ולא זוממין ר' יוחנן אוס קל וחומר ומה הוא שעשה מעשה במזיד אינו גולה הן שלא עשו מעשה במזיד אינו דין שלא יגלו והיא נותנת והלא דין הוא הוא שעשה מעשה במזיד לא ליגלי כי היכי דלא תיהוי כפרה הן שלא עשו מעשה במזיד נמי ליגלו כי היכי דלהוי להו כפרה אלא מחוורתא כדריש לקיש אם °עולא רמז °לעדים זוממין מן התורה מניין רמז לעדים זוממין והא כתי' °ועשיתם לו כאשר זמם אלא רמז לעדים זוממין שלוקין מן התור' מניין °דכתי' והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע °והי' אם בן הכות הרשע משום וחצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע והיה אם בן הכות הרשע אלא עדים שהרשיעו את הצדיק ואחו עדים אחריני והצדיקו את הצדיק דמעיקרא ושוינהו להני רשעים והיה אם בין הכות הרשע ותיפוק ליה °כלא תענה משום דהוי לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ר ארבעה דברים נאמרו בעדים זוממין אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין בעבד עברי משום רבי עקיבא אמרו אף אין משלמין על פי עצמן אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה כדאמרן ואין גולין לערי מקלט כדאמרן ואין משלמין את הכופר קסברי כופר כפרה והני לאו בני כפרה נינהו מאן תנא כופרא כפרה חסדא ר' ישמעאל בנו של רבי יותנן בן ברוקה היא דתניא ונתן °פדיון נפשו דמי ניזק רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר דמי מזיק מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר כופרא ממונא ומר סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה והכא בהא קא מיפלגי מר סבר בדניזק שיימינן ומר סבר בדמזיק שיימינן מאי טעמייהו דרבנן נאמר השתה למטה ונאמר השתה למעלה מה להלן בדניזק אף פאן בדניזק ורבי ישמעאל ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניזק שיימינן ואין נמכרין בעבד עברי סבר רב המנונא למימר הני מילי היכי דאית ליה לדידיה דמינו דאיהו לא נזרבן אינהו נמי לא מיזדבנו אבל היכא דליח ליה לדידיה אע"ג דאית להו לדידהו מיזדבנו אמר ליה רבא ולימרו ליה אי אנת הוה לך מי הוה מיזדבנת אנן נמי לא מיזדבנינן אלא סבר רב המנונא למימר הני מילי היכי דאית ליה או לדידיה או לדידהו אבל היכא דליח ליה לא לדידיה ולא לדידהו מיזדבני א"ל רבא °ונמכר בגניבתו אמר רחמנא בגניבתו ולא בזממו: משום רבי עקיבא אמרו וכו': מאי טעמא דר' עקיבא קסבר קנסא הוא וקנס אין משלם על פי עצמו אמר רבה הדע שהרי לא עשו מעשה ומשלמין אמר רב נחמן הדע שהרי ממון ביד בעלים ומשלמים מאי

מם הסוקל אינו נסקל עדים שלא הזמו עד שנהרג הנדון ותס"ד הזמו אין נהרגין כדתתרינן בפרקין הרגו אין נהרגי' דכתיב כאשר זמם ולא כאשר עשה: הכא לסקול ולא סקל סמוך עד שלא נהרג הנדון: הוא מעשה מעשה כמוד אינו גולה סמוך מעשה מעשה מס במוד עשאו אינו גולה ואפי' בזמן שאינו נהרג כגון במזיד בתורת הוא התרתם: מס שלא עשו מעשה שלא ליכור בעלמא וכמו ד העידו אינו דין שלא יגלו על המוד: ומקשינן לרבי יוחנן וסיה הכותבת סמוך חזקת סהכחתם לפוטרן היה סנותנת לסם תוכת גלות הוא לפי שעושה מעשה מס במוד עשאו אינו גולה דלא תהני ליה כפרה: מס שלא עשו מעשה יגלו על זדונן כי היכי כו': רמז לעניים זוממין שלוקין עדי כן ברוסה או עדי גלות שפטרוס הכתוב מדין הזמה מניין סמס לוקין ונקטיה פריך תיפוק לי מלא תענה: משום דהצדיקו את הנקי כו' בתמיה מי והצדיקו והרשיעו כלייהן קתמר ונקי ורשע בנעלי דיהן למה לי והצדיקו לריך כו' לכתוב כי יהיה ריב בין סנהדרין ד"ף אנשים ונגשו אל המשפט ושפטום והיה אם כן הכות למה הוכרים כאן נקיות לנקי וכי כל מקום שהצדיקו בית דין את הנקי הוכתי ומייבו את הפייב ים מלקות למה לי והרשיעו מלקות על כרחך בעדים מסתעי עדים מקריס שהרשיעו נקי ובאו לחרים והזימום והצדיקו את הנקי מסוף נקיך והרשיעו את העדים הרשעים והיה אם בן הכות את הרשע מלקות כיון שהרשיעו את הנקי ואין מלקין אותו עד שיגמור כל דיניו ואין מלקין אותו אלא בפני הקהל שנאמר לעיני כל הקהל: ואין מלקין אותו אלא בפני הדיינים שנאמר והעמידו שני האנשים: ואין מלקין אותו אלא בפני עדים שנאמר ועמדו שני האנשים:

מאי ניהו הלמי ממון ניד בעלי דקתמר רב נחמן היינו דלית נעשה מעשה
שעדיין לא שילם שלא שנגמר דינו לשלם : משלשין כממון לפי שלשים כיניהן להשוותם
הן או מרובה משלשין ביניהם בית דין נעשין שלים כיניהן להשוותם
בפרעון היום לפי חלקו ומיהו הלמי משלשין ליטרא בעלמא הוא מחלקין
הפירעון בין שלשתן והוא הדין נמי לפי מרובה הן מרובה הן מרובעין : כל כמיניהן בתמיה
וכי ניכול הוא לאוזר כו ויפטר הנזקן משלם :
העדנו אני ופלוני והכירו היכו מודה :
ות"ל ניכנו ממון בבית ד' ן שהוזמנו והעמידנו
הנזקן בדין על הזמנתו וחייבונו בבית דין
ומסרוה שעתא ממוכח הוא נבייסו ומין זה
מרמיע את עצמו שכבר הרמיעוהו שהיה :
כיון דלהכריזיה לא מצי מחייב ליה שהיו
ממון על תכירו : מתני' : שנירם את
חבירו בשנינו כיצד פלוני הזה חומר לה נרמתי
ואיני חייב לה כתובה ונמצאו זוממין
בעמנו חייבים : והלא כיון שיום כו' כלומר
מ"ל שלא שלא תאמר כל הכתובה והלא
שעת יחוד לו ינרשנה היום לו מחר וסופו
ליתן לה כתובה נמצאו שלא היו מפסידין
אותו כלום : תומדין כמה מדם רוצה ליתן
בכתובתה שלו או מפסק שהם נתארמלה או
ינרשנה יטלנה לוקח והם מתם יירשנה
נעלם ויפסיד שעתיה שכתן וכנ"מ מפר'
אחי קטן מחייב להו תלת דמתניתין ליתן :
גמ' : כיצד שמין כלומר אחי קטן
מחייב לה למיתב דיש לאפוקי מדנתניכו
לעני כדלים כיצד הרי יש לחים ולפסק זכות
פסק בכתובה זו היא מפסה שהם ימות או
ינרשנה תנבה את כולה והוא ניפסה שהם
ימות נמיין ירשנה יפה כח וכוונ מכח
וכיתם שהוא תוכל פירות הקרקע המיוחל
לכתובת תמיד ולא היא ועוד שהוא מוחזק
ועומדת והיא מפסד נוכייב והם כאן למכור
לאחר זו זכות פסקה זה וכות ספקו אלו
נמכר יותר מאלף ולינצא דמתני' מפסיד
שמין זכות פסיקה דקתני כמה מדם רוצה
ליתן שהם נתארמלה והא ליכא למימר
שאין לו מיום יתנו הזומם ן שהרי לא זכות
פסיקה כאן להפסיד הוא שלא זכות ספיקו שהיו
מחייבין אותו לפרוע מיד ויש לומר דקתני
קמיי שמין זכות ספיקה כמה מדם רוצה
ליתן נטוכת הפסק אלא לאותו לא ישלמו
וכל הפחות ישלמו שכל הפחות היו מפסידין
אותו בעדותם אבל אותם דמים לא היו
מפסידין אותו שהרי גם עתה כשהוציאו מם היתה רוצה למוכרה יתן לה
הבעל ברצון טובת הנאה זו אלו לילמא זכות ספיקו קתני מתני'
ואותו דמים יתנו העדים ולא מחייבינן להו כולי האי שיתנו כל הכתובה חון
מטובת הנאתה דשמא לא היה נפסד נעדותם כלל כך ס"ד עתה כשהן
זוממין שמא ימות מהר ותגבה הכל כי היא לא מכרנה לו בטובת הנאה
אבל טובת הנאתו יתנו לו שכך היו מפסידין אותו שהם לא הוזמו היו פורע
מיד עכשיו שהוזמו יש לו כה זכות ספיקו בכתובתה והם נתארמלה
דמתני' היכי קתני כמה מדם רוצה ליתן בכתובה זו שהיה תלויה
בספק שהם נתארמלה היא והם מתה ירשנה בעלה ושמין בית דין
את זכות ספיקו ויש לו : רב חסדא אמר בעל זכות ספיקו של בעל מומדין
כמה מדם רוצה ליתן לו ואותו יתנו הזוממין : רב נתן אמר בהסה זכות
רב פפא אמר בהסה ב"ד מעמידין אותו בעדותן מלאכול פירות כחייב ואלו אותם במותם אין
בכתובה על הדמים הללו אבל לא נכסי מלוג שלה והם על פי שהם נכסי מלוג ומאי לאו כך אמרינן דכתובת אשה על נכסי מלוג שלה אבל לא נכסי מלוג ומאי לאו כך שמעתי דרב חסדא אמר בעל לפי מה שהן נכסי
הבעל ברצון טוב עדיות הם עדיות מומדין את טובת הנאתה כשהלוקח מקדקן נכך רב נתן אמר בהסה ורב פפא ופירש מאי דהסה דקאמר רב נתן
בכתובתה שהם ייחד לה קרקע לכתובתה בו ישומו ולבי מגמגם כח חדא היכי מחייבינן להו זכות ספיקו הלא לא היו מפסידין אותו אלא זכות ספיקו ועוד
דהכי מיבעי ליה למתניתי דב חסדא אמר בנכסי הבעל ותו היכא דייחד לה שדה לכתובתה מאי טעמא דרב חסדא דקאמר :

ומף

°מאי ניהו דלא עשו מעשה היינו דרבה איטא
וכן אמר רב נחמן אמר רב יהודה אמר רב עד
זומם משלם לפי חלקו מאי משלם לפי חלקו
אלימא דהאי משלם פלגא והאי משלם פלגא
תנינא משלשין בממון ואין משלשין במלקות
אלא כגון דאיהום חד מיניהו דמשלם פלגא
דידי ומי משלם והא תניא אין עד זומם משלם
ממון עד שיזומו שניהם אמר רבא באומ עדות
שקר העדתי בל כמיניה כיון שהניד שוב אינו
חוזר ומניד אלא באומר הערנו והוזמנו בבירת
דין פלוני כמאן דלא כרבי עקיבא ראי כרבי
עקיבא הא אמר °אף אינו משלם על פי עצמו
אלא באומר העדנו והוזמנו בבירת דין פלוני
וחייבנו ממון ס"ד אמינ כיון דלחבריה לא מצי
מחייב ליה איהו נמי לא מיחייב קמ"ל:

ב מתני' : °מעידין אנו את איש פלוני שגירש
את אשתו ולא נתן לה כתובתה והלא בין היום
ובין למחר סופו ליתן לה כתובתה אומדין
כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שאם
נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה ירשנה
בעלה: גמ' : כיצד שמין אמר רב חסדא
בבעל רב נתן בר אושעיא אומר באשה אמר
רב פפא באשה ובכתובת: מתני': °מעידין
ג אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז
על מנת ליתנו לו מכאן ועד שלשים יום והוא
אומר מכאן ועד עשר שנים אומרים כמה אדם
רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זוז בין נותנין מכאן
ועד שלשים יום בין נותנין מכאן ועד עשר
שנים: גמ' : °אמר רב יהודה אמר שמואל
ד הסלוה את חברו לעשר שני שביעי משמטתו
ואף

באומר עדות שקר העדתי וסוב הוסם לכאורה משמע דכי אמרי הכי
משלם חלקו דאם כן נקט להפסד ממון חבירו בעדותו ולא
נר' להא ליתא מתון דמשלם ממון לא אם כן הוסם במקום פלוני עמנו הייתם
לכך ים לפרש עדו שקר העדתי וסוב הוזמו שניהן דהשתא ים לפרש כדאמרינן
עדו שקר העדתי סותר עדותו ולא שייכא

נר מצוה כיצד תורת הוסם כי אם בחברו ופרק קמא ל"ח ממנויכו
כל כמיניה אפי' הוא בעצמו מתי ליתי הוסם בעלים מתי כיצד
דכיון שמניד סוב מינו חוזר ומניד והוי כלא סתר את דבריו והם כן הוי שכיפס
זוממין ומשלמין ממון :

כיצד שמין אותו וכות שיש לו לבעל
בכתובתה דמה שהיה תחתיו יותר מאם נרשה לפי שתהא מוכיח לאותו
יפוי כח שיש לו לבעל כמה שהיה תחתיו נשני דרכים הללו אחד אם ימכור לאחר וכות
שפיקו שהם מתם ירשנה והשני הוא יקנה מאיתו וכות ספיקו שהם תתאלמן או
מתגרשה שהיה תחכיר לו נדמים מועטים ובעניין זה יפה כח וכוחו יותר מאם למכור
הוא וכות שפיקו כיצד הרי שהית כתובתה מאה מנה אם ימכור כח לאחר לתת וכות
שפיקו שהם תתאלמן או

איבא דאמרי המלוה מכירו בעשר לעשר שנים יין שביעית משמטתו
לומר ר"ת דהלכה כליסנא כתרתא דה"ג מתניתין מסיע"ל וקשיא
ללישנא קמא וכאחרות הגיה רבינו תם זמן עשר כסף כי ילונו ולא במשפט
נחכי ימיו יעזבנו :

המוסר שטרותיו לבית דין פירוש הקונטרי' דסיינו פרוזבול ולא
דף ו' ע"ב כגר מנוף נרמה דהא במסכת° שביעית תני המוסר שטרותיו לב"ד וסדר קתני פרוזבול היינו משמע שאמת תרי מילי כיינהו לכדכרמה דתרי מילי כיינהו ומוסר שטרותיו לב"ד מדאורייתא היינו נשמט :

וישמואל לומר דין לו עליו אונאה ואת"ל
מי דמי מכת שביעית ודלמי
דף נא עקר מכל התם מי יימר דעקר כדאמרינן בסוכה° שמא לא יהא בו אונאה וי"ל דהכא נמי מי יימר דעקר שמא יפרע לו קודם :

על מנת שאין בו אונאה הרי זה
בו אונאה פירוש הקונטרים על מנת כן כ"ל ומר מכשיהך מאונאה שאין בו והרי יש בו אונאה דסיכי מדמה הכא נמי על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית משמטת והתם לא שייך טעמא דמקח שטות ולכך פרש"י שם על מנת שאין בו אונאה משמע שלא יקול ליסור לאו דלמא תוכו של המקח וע"כ הו"ל שאין יכול לבטל מפותם אונאה על מנת שאין בו עלי אונאה כלומר שלא תתבע לי האונאה שלא תשמט לי שביעית כלומר שלא יקול ליסור שביעית אם מקח ממך אחר השביעי שביעית משמטתו והשתא ניחא שפיר מדין :

ואף על גב דהשתא לא קרינן ביה לא° יגוש שבועות לו ע"ב תוס' ד"ה אי
סוף אתי לידי לא יגוש מחיב רב כהנא אומדי כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידו בין ליתן מכאן ועד שלשים יום ובין ליתן מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת שביעית משמטתו כולהו נמי בעי שלומי ליה אמר רבא הכא במאי עסיקנן במלוה על המשכון ובמוסר שטרותיו לבית דין דתנן המלוה על° המשכון והמוסר שטרותיו לבית דין אין משמיטין איכא דאמרי אמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חבירו לעשר שנים אין שביעית משמטתו ואף על גב דאתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש אמר רב כהנא אף אנן נמי תניינ' אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיה אלף זוז בידו בין ליתן מכאן ועד שלשים יום ובין ליתן מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת שביעית משמטתו כולהו נמי בעו שלומי ליה אמר רבא הכא במאי עסיקנן במלו' על המשכון ובמוסר שטרותיו לבית דין דתנן המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לבית דין אין משפיטין ואמר רב יהודה אמר שמואל האומר לחברו על מנת שלא תשמטיני שביעית שביעית משמטת לימא קסבר שמואל מתנה על מה שכתוב בתורה הוא וכל המתנה על מה שכתוב בתור' תנאו בטל° והא° איתמר האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה רב אומר יש לו עליו אונאה ושמואל אומר אין לו עליו אונאה הא איתמ' עלה אמר רב ענן לרידי מפרשא ליה מיניה דשמוא על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה הכא נמי על מנת שלא תשמטיני בשביעי' אין שפיעי' משמטתו על מנת שלא תשמטיני שביעית משמטתו° תנא המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום סבר רבה בר בר חנא קמיה דרב למימר הני מילי במלוה בשטר דלא עבד אינש דשטרא דכתב שטר בציר מתלתין יומין אבל מלוה על פה לא אמר ליה רב הכי אמר חביבי אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה תניא נמי הכי המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה אמר ליה שמוא לרב מתנה לא תיתיב אכרעיך עד דמפרשת לה להא שמעתא דאמר רבנן המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה אמר ליה דכתיב° קרבה שנת השבע שנת השמיטה ממשמע שנאמר קרבה שנת השבע איני יודע שהיא שנת שמיטה אלא מה תלמוד לומר שנת השמיטה לום לך שמיטה אחרת שהיא כזו ואיזו זו המלוה את חבירו סתם שאינו רשאי לתובעו בפחות משלשים יום דאמר מר שלשים יום בשנה° חשוב שנה° ואמר רב° יהודה° אמר רב° הפותח° בית הצואר בשבת חייב חטאת מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למגופת חבית אמר ליה זה חיבור וזה אינו חיבור ואמר רב יהודה° אמר רב° שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב של יין ומראהו כמראה יין ונפלו למקוה° לא פסלוהו מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למי צבע דתניא רבי יוסי אומר° מי צבע פוסלין את המקוה בשלשת לוגין אמר ליה רבא התם מיא דצבעה מקרי הכא חמרא מזיגא מקרי והתניא רבי חייא הוידין את המקוה אמר רבא לאקשיא הא רבי יוחנן בן נורי הא רבנן דתנן שלשת° לוגין מים

חסר

ואף על גב דהשתא לא קרינן ביה לא יגוש שביעית לא קרינן ביה לא יגוש שהרי אם בא לגבות כלה שביעית נמי אינו יכול לא אמרי' כיון דלא קרינן ביה לא יגוש לא קרינן ביה שמוט דסוף אתי לידי לא יגוש והכי משתמע ביה קרא לא יגוש כומנו אלא רעהו כי קרא שמטה קודם לכן : מוסר שטרותיו לבית דין הוא פרוזבול שתקנו הלל שכתוב בו מוסרני אני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני שכל תוכ סים לי שתגבו כל זמן שתרצה א דין תורה חוב מסמיטין דלא קרינן ביה לא יגוש שהרי אינו תובע כלום : לידי מיפרשת לי כו' לקמן עליו תוכיח שהתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים ואם אמר לו על מנת שאין בו אונאה הרי זה מתנה שיתכול לו תוכיחו שלא הוא התנה עמו שאינו תוכיח במכר זה והרי אנו רואים שאם בו תוכיח ובשאי תוכיח תוכיח שמוט דים לו עליו תוכיח הכא נמי אם אמר לו לוה הלוני על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית הוא זה שתוכיח על פי שהתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים אבל אם אמר לו על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית מיהא מסורה בידו להתנות שלא תחול שביעית משמטת לפיכך אין כאן תנאי : שביעי דף מו הלוה דף כו שביעית תרגיס של דורי רבי חייא אחי אביו היה : שסיח כזו שקרויה שנה : שפותח בית הצואר שאמר שעשה פה לתוכו חדש : חייב שתיקן כלי המי דנקט לה הכא משום דאמר רב יהודה לעיל המלוה את חבירו לעשר שנים כו' ואותביה רב כהנא נקט נמי לכולהו הכי מילי דשמעתין דאמריקא רב יהודה ואותביה רב כהנא : וכי מה בין זה למגופת החבית דאמרינן בפרק חבית שנשברה דאמרי' דאפילו בשטת בסיוף לעפות את החבית : זה דאית ליה חיבור היה חיבור הלכך פתח תיקון חדש הוא זה אבל המגופה לפי על פי שהוא טוחה על פי החבית בטיט אין זה חיבור והוה לה כפתוחה ועומדת : חסר קורטוב לפי נראין בר' יהודה : לא פסלוהו זיל בתר חזותא ואין מראיו פוסל את המקוה ופסול מקוה כמים שאובין מדרבנן הוא : ואתני רבי חייא שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין ונעלו למקוה : הוריד את המקוה מהכשירו לפסול : הא רבי יוחנן בן נורי רב כר' יוחנן בן נורי דלעיל בתר חזותא : דף כה כתב סופרים

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0010
DFG

מפר קורטוב נרסינן הכא בריסא ובסיפא: לא פסלוהו משום דחסרו קורטוב מבל מי הוו מעיקרא שלשת לוגין שלימים וגפל לתוכו קורטוב יין ומראיהן כמראה יין פסלוהו ואף לתני ר' חייא הורידו את המקוה כי היכי תנא סתירא ליה: לא פסלוהו טעמא דסיפא נמי משום דחסר קורטוב הוו ונתי יין נמי הוה מצי למיתני כי היכי גוונא בריסא ונתניהו בחדא בבא הכי שלשת לוגין מים מפר קורטוב שנפל לתוכו קורטוב יין מו מבל כין שמראיהן כמראה מים כין שמראיהן כמראה יין לא פסלוהו שלא כי מורחה לתילתי קתני להו שהיין שהוא מרובה מוסיף הוספך את המראיהן מבל המלמין ברכו להפוך את מראיתו כבל הולך אחר המראה ונתי יין אפי' הוו מעיקרא שלשת לוגין שלימין כיון דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו ורב כותיה סבר ליה ונתי מבל מעמ דמעיקרא מפר קורטוב הוו מצלים להו מבל: והא מיבעי ליה לר' חייא לרב דאמר לקמן דכיון דלבתחלה רב כרבי יוחנן בן נורי ולא פרכינן דכעי רב פפא רב דאמר לעיל לא פסלוהו היכי תני מי תני מפר קורטוב בריסא ואי הוו שלשת פסלו ולא כרב ואי ס"ד לאמר כרבי יוחנן בן ד' למ"ד לא תני בריסא מפר קורטוב ואתל' למילתי' לעיל אפי' כרבנן דרבנן תרוייהו בעי שיעורא ומזותא ורב לאמ' כרבי הכל דלבולא עלמא מזותא מיסת בעבן: לרבא פשיטא ליה לרב תני מפר קורטוב בריסא דלא בעי תנא קמא שיעורא ורב דקפיל נמי מזותא כרבי יוחנן בן נורי אמרב למילתי': אמר רב יוסף לא שמיעא לי הא שמעתא תלמידו של רב יהודה אני ולא שמעתי מפיו אמנם זו דאתרן לעיל בשלשה שלשת לוגין מים שנפל לתוכו כו': מ"ל אלא כך היה יוסף תלה ושכח תלמודו והיה אני מזכירו מה שקיבל ממנו: ואת אמרת ניהלן כשנתיתה מצנה זו אמרתה לנו עליה שמיה מימרא דרב יהודה אחר רב ופירשתה לנו דרב לית הוה תני מפר קורטוב בריסא ואמר למילתיה לבתרי הכל: הטובל שם פרותו מקושל' עלתה לו טבילה שמי שפיו בתבית עומדות יתר ושמא נפלו רשם שתוכו דקס לב ודוכו כשיש שתוכין שהן אחד מן הפוסלין את התרומה: מי חיישר לשלשת לוגין כו' לא נרסינן לשם ולא חיישר לא חיישינן לשמא ושיפא למילתא מוכחא דמשום שמא הוה דאמרינן לקמן טעמא משום למקומינן נברא אחוקים: תניא נמי הכי חיישינן משום עוברי דרכים משום הגדול למשקי הטופלין בו שהם עוברי במקומם: תניא על יין נרסינן בברייתא והכי נרסינן בתוספתא: וכן בכור של תרומה שנפל שם אחר שטבל זה ועלה: טמא שמא היין עומד במקומו וטמא מתחת המרם וחור וטימא את הבכור: מתי וכן פשיטא כיון דחזיית לשמא היין עומד במקומו ליכא למיחש שניטמא הבכור: מהו דתימא תף על גב דלגבי טבילה חיישינן לגבי בכור לא חיישינן להא מילתא סניקא היא מי לא תקשי' כדוכתי' מי לא ובכי נברא הוא דאמרינן לה עלתה לו טבילה לוקי נברא אחוקים והוא טמא היה וטבילתו פסק אתה בא לטהרו אל תעשינו מפקין וסכי לוקי תרומה אחוקה והיא בחזקת טהורה קיימא קמשמעלן: מתני': שלשה שהם המחייבו מלקות מחייבו תשלומין מלקות מעות לא תענה ותשלומין מעות כיוצא בו: הסס המקרא: כל המשלם חיבו לוקה לבתר כדי רשעתו מעות לאחת אתה מחייבו ולי אתה מחייבו מעותי רשעיו ובמסכ' כתובות מקשינן יומ' כל הלוקין חיבו משלם ולקו כל הזוממין ולא ישלמו ומשנינן בפירוש רבתה תורה עדים זוממין לתשלומין ויליף להא מהא: אין לוקין על מרכיעים מעות כיוצא בו ואם אכל מעות לא תענה לא לקו כדאיתרש בגמרא: גמ': בשלמא

בשלמא לרבנן כתיב כדי רשעתו כו' והאי רשע רוצח הוא ממון כדמוכח בכתובות מוקי לה ר' מאיר מאי טעמא פירוש הוא כתיב כדי רשעתו דמשמע משום רשעה אחת אתה מחייבו כו' ואם תאמר ואמאי פריך והא בכתובות מוקי לה קרא ללוקין ולמיתה וי"ל דכל זה מן הסיבוכא אלא לר' מאיר הוא דיש למירמ ולומר רשעתו סתם אתה מחייבו משום שתי רשעיות ולא ללוקין ולמיתה :

דף לב ומס

גמר ממוציא שם רע ואם תאמר לילפו נמי עדי זוממין ממוציא שם רע דתנ"ע דהתי לאו סתם בו מעשה ולאם לי והיה אם בין הכוה"ע ויש לומר דממוציא שם רע גופיה לא ידענא דלקי אלא מהיכא אם בין הכות הרשע כדקתני גבי גנבה שנתפתה למדנו יסרו מיסרו ויסרו מכאן אם בין הכות הרשע :

דף מו

סבר לה כרבי עקיבא דאמר עדים זוממין קנסא הוא דיתן פירוש ולהכי יליף לר' ממוציא שם רע ורבנן סברי ממוציא הוא ולהכי לא יליפין ליה ממוציא שם רע מדמע דלרבי מאיר אינו לוקה ומשלם אלא נבי קנס אבל נבי ממון לא וקשה דכפרק השוכר את הפועלים תניא התוקם פי פרה ודג בה לוקה ומשלם ר' קנין לפרה ור' קנין לחמור ומוקי לה כרבי מאיר דאית ליה לוקה ומשלם והתם ממון הוא ועוד דאמרי' כפרק אלו נערות רבי מאיר לוקה ומשלם

דף לב ומה

אית ליה מת ומשלם ליה מדמע בכל עניין וכן קשה מדרבנן דע"כ לא פליגי רבנן עליה דרבי מאיר אלא משום דסבירא להו דעדי זוממין ממונא הוא ולכך לא מצי ליקי ממוני שם רע אבל בקנס מודו דיליפין לוקה ומשלם

שם

ממוציא שם רע וכפר"ש בנערה נבי קנס פריך הא קיימת לן דלוקה ומשלם פי' כרבנן דרבי מאיר אלמא פליגי רבנן מפילו נבי קנס ול"ל דודאי כין לרבי מאיר כין לרבנן ליכא תילוק כין ממון לקנס לעניין כין לוקה ומשלם דהא מכדי רשעתו ילפינן ליה וכדי רשעתו כתוב נבי עדים זוממין סלכך לרבי מאיר דסבר עדים זוממין קנסא הוא ומפיר ילפינן להו ממוציא שם רע למיתה לוקין ומשלמין משם כן כתוב רשעתו בכתובת נבי דיהודה ממעט ש"מ רשע ת"ל לזוקת ותתן כריכא לתוקומי כמיתה ומלקות כרפרק נערות הם כן ודאי יאמר רבי מאיר בכל דוכתא דלוקה ומשלם קאי לנבי ממון דמהיכא תיתי למעוטי מכל רבנן דסבירא להו דעדים זוממין ממונא הוא לכך לא ילפינן ממוציא שם רע דלוקה ומשלם והלכך דרשינן מקרא מכדי רשעתו במספר למעוטי סתי רשעיות במלקות וממון דתינן לוקה ומשלם מעתה יאמרו רבנן בכל מקום אף נבי קנס לתינו לוקה ומשלם מכדי רשעתו דהא מסתמא שפיר דתי למעוטי כל ב' רשעיות בין ממון בין קנס :

הא

לא קשיא רבי יודע לא סבר לה כרבי עקיבא דאמר עדים זוממין קנסא הוא דלרבי עקיבא לתית ליה לעדים זוממין לתת ליה לאו סתם כי אתעד לוקין עלין דלא מצי ליקי מהאי דינא וקשה דהא רבי עקיבא אמר המקנה כלאים בכרם לוקה ופירש בערוך דהיינו ממונית אותו בסוף שדהו כשמאלו ורושם דסוי ליה סתם בו מעשה לכך נראה דהמקנה כלאים בכרם הייגו מעשה גדר פגיע סכלאים :

אלא

מה להגך הסום שכהן שים בהן גד חמור זה מין בריך התראה זה לוקה ומשלם ותימא דהא מין זה פירכא הוא ופירש ר"י דבריך שכו הן מצוים ביותר מעשר מלקות סתם מה סתם כן כשאר מלקות ועוד יש לומר שכן הן גד חמור סתם לוקין על ריכורו אלא עוד אלא נמי פריך כירושלמי לעיל נבי יש הרגיל ממוציא שם רע ופריך מה למוציא שם רע שכן ריכור הוא ורבי יהודה סבר גד חמור לא פריך לפי ירושלמי דעדים זוממין כריכורן מיתעביד מעשה :

ורבנן

הלי לא תעשה מלי עשיד ליה דהא דקאמר לעיל נבי לא תעשה משום דהוי לאו סתם הייגו מי לאו קרא דוהצדיקו מכל מקום דגלי לן קרא דוהצדיקו דכייך כיה מלקות יש לומר דלקי אלא תעשה ול"ת והשלם ותימא דהא מין זה פירכא הוא ופירש ר"י דבריך שכו הן מצוים שניתן להזהרת מיתת ב"ד עדות בפשות מיהו ל"ל דעדיפא מעשי דלגבי מלקות ניפיק מיניה דריך להזהרה כדפיר' לעיל נבי מתים זה קשה למה לי כלי רשעתו לומר דלא לקי תיפוק לי דלא תעשה הוי לאו שניתן להזהרת מיתת ב"ד ואין לוקין עליו וכי תימא לגבי תזהרת ממון דנפקא מינה לאו שניתן להזהרת מיתת ב"ד וה"ק דהא דאמרי' בפ' מי שהחזיק דמחמר כשכת דלא לקי משום דנפיק מלא תעשה מלאכה אתה ובהמתך והכוה הוי לאו שניתן להזהר לעיל דפריך ותיפוק ליה מלא תעשה ולמה לי והיה אם בין הכות הרשע ליכא למימר דלגבי קרא הוה ממוציא שם רע וכפר"ש בנערה נבי קנס ול"ל דודאי כין לרבי מאיר כין לרבנן ליכא תילוק כין ממון לקנס לעניין כין לוקה ומשלם דהא מכדי רשעתו כתוב נבי עדים זוממין סלכך לרבי מאיר דסבר עדים זוממין קנסא הוא ומפיר ילפינן להו ממוציא שם רע למיתה לוקין ומשלמין משם כן כתוב רשעתו בכתובת נבי דיהודה ממעט ש"מ רשע ת"ל לזוקת ותתן כריכא לתוקומי כמיתה ומלקות כרפרק נערות הם כן ודאי יאמר רבי מאיר בכל דוכתא דלוקה ומשלם קאי לנבי ממון דמהיכא תיתי למעוטי מכל רבנן דסבירא להו דעדים זוממין ממונא הוא לכך לא ילפינן ממוציא שם רע דלוקה ומשלם והלכך דרשינן מקרא מכדי רשעתו במספר למעוטי סתי רשעיות במלקות וממון דתינן לוקה ומשלם מעתה יאמרו רבנן בכל מקום אף נבי קנס לתינו לוקה ומשלם מכדי רשעתו דהא מסתמא שפיר דתי למעוטי כל ב' רשעיות בין ממון בין קנס :

לאוהרה

לעדים זוממים ואם תאמר לעיל נבי מעידים שחייב מתים זו ליתא הא טעמא לרבנן לתה ליה לתכי קאמר לתזהרת עדים זוממים שאיידין כתים עלוי מחייב מלקות דלא הוי לקי מכאשר זמם לי לאו סתם הוי דהזהיר דלא יעשה שוגג הגוף חלא ממון אבל לעיל דמיירי מכאשר זמם ממון ודאי לא בעי תזהרה :

משורת הש"ס

משנת ראשון

מוציא שם רע לא מצאתי לפתך בתוליס :לוקה ומשלם דכתיב ויסרו אותו וענשו אותו ואמרינן בכתובות ויסרו זה מלקות ולעיגן לה מקרא : סכן קנס וכל קנס מידום הוא ומחידום לא ילפינן לממונא:ריכא דאמרי לה להא דעולא : לומר שלין לוקין עליו שהעשה החמור לחבריו מקנתו וכפרתו על עבירת הלמו : לא מן הסם הוא זה מין תורה אור טעם זה עיקר דלמו שניתק לעשה אין

בשלמ לרבנן מדי רשעתו כתי משו רשע אחת דברי הכל לוקין עליו מפני מה הממוציא ריכו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משו שתי רשעיו אי אר מאיר ט אם עולא נמר ממוציא שם רע מה מוציא שם רע לוקה ומשלם אף כל לוקה ומשלם מה למוציא שם רע שכן קנס סבר לה כר עקיבא דאמר עדי זוממין קנסא הוא איכא דמתני להא דעולא אמ דתני לא תותירו ממנו עד בקר והנות ממנו עד בקר וגו בא הכתו ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר יהוד ר עקיב אומ לא מן השם הוא זה אלא משום דהוה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו מכלל דר יהוד סבר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מנא ליה אמר עולא גמר ממוציא שם רע מה מוציא שם רע לאו שאין בו מעשה לוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה למוציא שם רע שכן לוקה ומשלם אלא אמר ריש לקיש גמר מעדים זוממין מה עדים זוממין לאו שאין בו מעשה לוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה לעדים זוממין שכן אין צריכין התראה מוציא שם רע יוכיח וחזר הדין לאראי זה בראי זה ולא ראי זה בראי זה השוה שבהן לאו שאין בו מעשה ולוקין עליו אף כל לאו שאין בו מע לוקין עליו מה להצד השוה שבהן שכן קנס הא לא קשיא ר יהודה לא סבר לה כר עקיבא אלא מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד חמור ור יהודה צד חמור לא פריך ורבנן האי לא תענה ברעך עד שקר מאי דרשי ביה ההוא מבעי ליה לאזהרה לעדים זוממין ורבי מאיר אזהרה לעדים זוממין מנא ליה אמר רבי ירמיה נפקא ליה מוהנשארים ישמעו ויראו ולא יוסיפו עוד ורבנן ההוא מבעי ליה להכרוז

הלוקין דף יז אמאיים דף כב תמורה דף ד שבועות דף כג פסחים דף פב

נמי כרפרק מרובה ממונות דף פ"ד ע"ב ומשני התם הא מני ר"ש היא דאמר אין לוקין על לאוין שאין בהן מעשה ומיהו קשה לר"ש דאמר לוקין על לאוין שאין בהן מעשה אמאי לא לקי הכא ומיהו אפשר דהתם מיירי שהתרו בו שלא יעשה ולא עשה ולא הוי לאו שאין בו מעשה אלא לאו שבמ

להכרות ולא יהיו כשנהדרין כשהן מתחלקין לרבות שתים שתים לחתך שנעשה כל אחד כיחיד להכרית כך ובך נהרג פלוני בבית דין על עדות פלוני כדי לדדות את העדים : מושמעו וידעו נפקו וחזרו ואמרו אחד יסיפו : מתני׳ : משלשין בממון כדאמרן ומזיל : גמ׳ :

נר מצוה

להכרות ורבי מאיר הכרות משמעו ויראו נפקא : מתני׳ : משלשין בממון ואין משלשין במכות כיצד העידוהו שהוא חייב לחבירו מאת׳ זוז ונמצאו זממי משלשי׳ ביניה אבל אם העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין כל אחד ואחד לוקה ארבעים : גמ׳ : מנא ה״מ אמר אביי נאמ׳ רשע בחייבי מיתות ב״ד מה להלן אין מיתה למחצה אף כאן אין מלקות למחצה רבא אמר בעינן כאשר זמם לעשות לאחיו וליכא אי הכי ממון נמי ממון מצטרף מלקות לא מצטרף : מתני׳ : אין העדים נעשי׳ זוממין עד שיזומו את עצמן כיצד אמרו מעידין אנו באיש פלוני שהרג את הנפש אמרו להן היאך אתם מעידין שהרי נהרג זה או ההורג זה היה עמנו אותו היום במקום פלוני אין אלו זוממין אבל אמרו להם היאך אתם מעידין שר׳ אתם היתם עמנו אותו היום במקום פלוני הרי אלו זוממין ונהרגין על פיהם באו אחרים והזימום באו אחרים והזימום אפילו מאה כולם יהרגו רבי יהודה אומר איסטטית היא זו ואינו נהרג אלא כת הראשונה בלבד : גמ׳ :

יא

מנא הני מילי אמר רב אדא דאמר קרא והנה עד שקר העד שקר ענה עד שתשקר נופה של עדיות דבי רבי ישמעאל תנא לענות בוסרה עד שתסרה נופה של עדות אמר רבא באו שנים ואמרו במזרח בירה הרג פלוני את הנפש ובאו שנים ואמרו והלא במערב בירה עמנו הייתם חזינן אי כדקיימי במערב בירה מיחזא חזו למזרח בירה אין אלו זוממין ואם לאו הרי אלו זוממין פשיטא מהו דתימא ליחוש לנחורא בריא קמשמע לן ואמר רבא באו שנים ואמרו בסורא בצפרא בחד בשבא הרג פלוני את הנפש ובאו שנים ואמרו בפניא בחד בשבא עמנו הייתם בנהרדעא חזינן אי מצפרא לפניא מצי אזיל מסורא לנהרדעא לא הוו זוממין ואי לאו הוו זוממין פשיטא מהו דתימא ליחוש לגמלא פרחא קמ״ל ואמר רבא באו שנים ואמרו בחד בשבא הרג פלוני את הנפש ובאו שנים ואמרו עמנו הייתם בחד בשבא אלא בחרי בשבא הרג פלוני את הנפש ולא עוד אלא אפילו אמרו ערב שבת הרג פלוני את הנפש נהרגין דבעידנא דקא מסהדי גברא לאו בר קטלא הוא מאי קמ״ל תניינא לפיכך נמצאת אחד מהן זוממת הוא והן נהרגין והשנייה פטורה סיפא מה שאין כן בגמ׳ דין איצטריכא ליה באו שנים ואמרו בחד בשבא נגמ׳ דינו של פלוני ובאו שנים ואמרו בחד בשבא עמנו הייתם אלא בערב שבת נגמ׳ דינו של פלוני ולא עוד אלא אפילו אמרו בתרי בשבא נגמר דינו של פלוני אין אלו נהרגין דבעידנ׳ דקא מסהדי גבר׳ בר קטלא הוא וכן לעניין תשלומי קנס באו שנים ואמרו בחד בשבא גנב וטבח ומכר ובאו שנים ואמרו בחד בשבא עמנו הייתם אלא בתרי בשבא גנב וטבח ומכר משלמין ולא עוד אלא אפילו אמרו בערב שבת גנב וטבח ומכר משלמין דבעידנא דקא מסהדי גברא לאו בר תשלומין הוא באו שנים ואמרו בחד בשבא גנב וטבח ומכר וגנמר דינו ובאו שנים ואמרו בחד בשבא עמנו הייתם אלא ערב שבת גנב טבח ומכר וגנמר דינו ולא עוד אלא אפילו אמרו בחד בשבא גנב וטבח ומכר ובתרי בשבא גנמר דינו אין משלמין דבעידנא דקא מסהדי גברא בר תשלומין הוא : רבי יהודה אומר איסטטית היא זו כו׳

אי

אין להם אתם במקום פלוני עמנו הייתם ולא יזומו שיאמרו לו הנהרג חיים עמנו :

דבעידנא דמסהדי עדים לאו בר קטלא הוא כ״ש משום דאי הוה מודיע מיפטר ולא נהרגה לזה לא מצינו דאם כן כל חייבי מיתות בית דין יכול להודות ולפטור עצמו ונראה לפרש לאו בר קטלא הוא פירש קולא שבגמ׳ דינו הוא דאמת לגבי חיובו עדים ואם יבואו עדים לא יהא עדותן קיים ועוד שאמר להורגו עד שיגמ׳ דינו וכשנגמ׳ דינו כבר ודאי בר חיובא הוא הואיל וכבר באו עדים ונתקבל עדותן והקורבן פטור :

מיי׳ פיה מה׳ עדות סמג עשין קי טור ח״מ סי׳ לה

ובן לעניין קנס אבל ודאי לשבועין ממון לא דכשמע דין דנחל כשבת בנב ובאו עדים ואמרו דבערב שבת בנב וכאן בשבת עמנו הייתם ודאי מי משלמין ממון דנסהיט שעתא דמסהדי בנבא בר חיובא לקי על בב ולגבי נפשות לית תדמנו לבר חיובא דכל כמה דלא נגמר דינו נמי הוי בר חיובא משום שמונו ספק כל כך עדות בממון וקרוב לודאי מיבואו עדים ויעידו מבל בעדות נפשות דבעינן דריסת וחקירה מז ודאי מהניין דקורס שנגמר להו הוי בר חיובא :

איפטטית

ב

מיי׳ פיה ופכ מהלכ׳ עדות סמג עשין קי טור ח״מ סי׳ לה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0013
DFG

קדמו והרגו את הכת הראשונה קודם שתבוא כת שניה : מאי להוה סוף ולמה לי למיתני לה כת ראשונה : מלמד שמזהירין את הקהל : מתקיף הכתיבי
זה את זה כלומר שיהא דינה כשבקדוש : הזהירו זו לסנהדרי גדולה עמוד אחרת : אם היה הזהיר לחוד מחדיהם כל ישראל מי הזהיר לשמוע
לה את זה כלומר שיהא דינה כשבקדוש : ומנין פעם אחרת : הדר חזייה לרבי אליעזר דיעות החזיר דים לקים את פניו ומתניתין כל רבי מלעזר נפנים ושעפת שכנין
דים נקים פעמא רבי אליעזר דבר זה מפי רבי יוחנן וכשאמרה לו לא אמרה כאמו : דאמר כרבי יהודה במתניתין מיסטיית היא זו והזהיר להזיר : דניכא

תוס' אור

דקא מיקדר שחין מלא מחור מחדיהם
לשוכרם ולהרגילם תתיר לכות לבית דין
ולהזיר את כל הכתים : דקא מסדרת
לנקש ולשכור עדי שקר : הכי ידעי
כשהזהרות אלו החזירו ידעי נעדותם
שלו : אתני : עד שיגמר הדין שלא
אם כן נגמר תחילה הדין שלא שכדון ליהרג
ואחר כך הזמו : נפש בנפש כעדים
וזממין כתיב לא תחום עינך נפש בנפש :
לעשות לזחיו משמע שהרי אחיו עליין
קיים : יכול מסקילו עדותן ובאת להם
קומם תיל קודם גמר דינו של נדון יהרגו :
גמ' : כריבי אומר כך היה שמו :
הרגו שלא הזמו עד שנהרג הנדון על
פיהם : תיובי מלקיות מכלן מתניתין
קתי דתמר מן עזרין דין הזמם עד שיגמר
הדין ויליף לה מנפש בנפש דמשמעי
בתיובי מיתות תיובי מלקות מכלן הכילהו
מתיב מלקות והזמו מכלן דאין לוקין מלא
מן כן נגמר תחילה על פיהם :
תיובי גליות מכלן העדוהו אחיו ג
והזמו ואין כמתניתין סופג את המרובים
מכלן על שיגמר הדין דהני הזמו ולא
מרין כאחד ואם קם אחד מהרבו לא אמרי מלקות
דילמו מבזירה הוא דאשכח דאמרה
לא ילפינן שלא עדים וזממין שהרשיעו הנילון
ללקות תו למיתה דהתי דשע בנילוין
כתב : תרתה בנחמה לא תרתה בנחמה
ואמרה הפכו לברכה פ' תרתה בנחמה
בשבע ימותו בניו ותרתה בנחמתן : אם
לא הרגתיו על ודאם שלא היום שלא אחר
מהם והרגתיו : שהרי אמרו מכמים
כו' מתניתין היא מה שנים מין נהרגין על
פיהם שהתיב והנה עד שקר העל
אחר חבירו כולם כאחד נעשו עדים וקרית
להם זיר עליו שלא תאמר הואיל וכלאו הוא
היתה העדות מתקיימת לא יעשו כן דין
הוא לימדך הכתוב שלף הוא מן המקיימי
דכר : על אחת כמה וכמה כו' שמציל
מידם טובה מרובה ממדת פורענות למדה
טובה הוא אומר כאן מסך לנפים במידת
פורענות הוא אומר על שלשים ועל ארבע :

כדיני

אי איסטטית היא זו אפי' כת ראשונה נמי לא
אמר רבי אבהו שקדמו והרגו מאי דהוה הוה
אלא אמר רבא הכי קאמר אם אינה אלא כת
אחת נהרגת אי איכ' טפי אין נהרגין הא בלבד

איסטטית סיפ כרב מ'פם פי' לשון עמידה : חייבי

יג קאמר קשיא °ההיא איתתא דאתאי סהדי ואישתקור איתי סהדי ואישתקור
אזלא אייתי סהדי אחריני דלא אישתקור אמר ריש לקיש
הוחזקה זו אמר ליה רבי אליעזר אם היא הוחזקה כל ישראל מי הוחזקו זממין הוו ליתבי
קמיה דרבי יוחנן אתא בי האי מעשה לקמייהו אמ' ריש לקיש הוחזקה זו א"ל רבי יוחנן
אם הוחזקה זו כל ישראל מי הוחזקו הדר חזיא לר' אליעזר בישות אמ' ליה שמעת מילי
מבר נפחא ולא אמרת לי משמיה לימא ריש לקיש דאמ' כר' יהודה ורבי יוחנן דאמר
כרבנן אמ' לך ריש לקיש אנא דאמרי לך אפי' לרבנן עד כאן לא קא אמרי רבנן התם
דליכא דקא מהדר אבל הכא איכא הא דקא מהדרא ורבי יוחנן אמר לך אנא דאמרי
יד אפי' לר' יהודה עד כאן לא קאמ' רבי יהודה התם דאמרינן אמו כולי עלמ' גבי הני הוו
מיפ כב ופיה קיימי אבל הכא הני ידעי בסהדותא והני לא ידעי בסהדותא : מתני' : אין °העדים
מהלכי עדות °זוממין נהרגין עד שיגמור הדין שהרי הצדוקין אומרים עד °שיהרג שנאמר °נפש תחת
קיש נפש אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר °ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו והרי אחיו קיים ואם כן למה נאמ' נפש תחת נפש יכול משעה שקבלו עדותן יהרגו תלמוד
לומר נפש תחת נפש הא אינו נהרגין עד שיגמור הדין : גמ' : תנא בריבי
אומר לא הרגו נהרגין °הרגו אין נהרגין אמר אביו בני לאוקל וחומר הוא אמר לו
לימדתנו רבינו שאין עונשין מן הדין דתניא °איש אשר יקח אחותו בת אביו או בת אמו ויקל'
אין לי אלא בת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו מניין תלמ' לומר ערות אחותו גילה עד שלא יאמר יש לי בדין אם ענש על בת אביו שלא בת אמו
ובת אמו שלא בת אביו בת אביו ובת אמו לא כל שכן הא לפדת שאין עונשין מן הדין
עונש שמענו אזהרה מניין תלמוד לומר °ערות אחותך בת אביך ובת אמך אין לי אלא טס יח
בת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו בת אביו ובת אמו מניין תלמוד לומר
°ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא עד שלא יאמר יש לימן הדין מה אמכ טס
הוזהר על בת אמו שלא בת אביו ובת אביו שלא בת אמו מניין בת אביו ובת אמו לא כל
שכן הא לפדת שאין מוהירין מן הדין חייבי מלקיות מניין תלמוד לומר רשע רשע
חייבי °גליות מניין אתיא רוצח רוצח תניא אמר רבי יהודה בן מבאי אראה בנחמה אם
לא הרגתי עד זומם להוציא מלבן של צדוקים שהיו אומרים אין העדים זוממין נהרגין
עד שיהרג הנדון אמר לו שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא שפכת דם נקי שהרי
אמרו חכמים אין העדים זוממין נהרגין עד שיזומו שניהם ואין לוקין עד שיזומו שניהם
מיד קבל עליו רבי יהודה בן מבאי שאינו מורה הוראה אלא בפני שמעון בן שטח וכל
ימיו של רבי יהודה בן מבאי היה משתטח על קברו של אותו °הער והיה קולו נשמע
וכסבורין העם לומר קולו של הרוג אמ' קולי שלי הוא תדעו למחר הוא מת אין קולו
נשמע אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא בדינא קם בהדי אינשי פיוסי
פייסיה : מתני' : °על פי שני' עדים או שלשה עדים יומת המת אם מתקיים העדות זכרי יט
בשנים למה פרט הכתוב בשלשה אלא להקיש °שלשה לשנים מה שלשה מזימין את
השנים אף השנים יזומו את הנ' ומניין אפילו מאה ת"ל עדים רבי שמעון אומ' מה שנים
אינן נהרגין עד שיהיו שניה זוממין אף שלשה אינ' נהרגין עד שיהיו שלשתן זוממין
ומניין אפילו מאה ת"ל עדים ר' עקיבא אומר לא בא השלישי להקל °אא להחמיר עליו
ולעשות דינו כיוצא באלו ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה
על אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעשי מצוה כעושי מצוה כמה שנים נמצא
אחד מהן קרוב או פסול ערותן בטלה אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן
בטלה מניין אפילו מאה ת"ל עדים

מנהדרין דף לח

מנהדרין דף לח

תענית דף יו

נט פשוט דף קכ

מנהדרין דף

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0014
DFG

כדיני נפשות דכתיב והצילו העדה ומסדרינן מוכחותא: מתני׳ היכי ממונא כמי עדותן בטילה: בזמן שהתרו בהן ובדיני נפשות כי מתרינן בטלה בזמן שהקרוב או הפסול נשתתף בעדות מתחילה להיות עדי כדבר לא בטלה עדות האחרים שכיון דלאיתן על מלו דמה יעשו שני אחין שרגו איש את רעהו עם עליסי מן הסוק כתיב שרג את הנפש: גמ׳: והוא שהעידו כולן כאחת כדי דיבור התם קתני מתניתין מאי כשנים ולאחר זמן העידו האחרים הרי הן כשתי כיתות לכל דבר

וכל מתי ומתי התחיל להעיד כתוך כדי דיבור של סיומו של חבירו: הרוג יציל לר׳ יוסי דאמר לקי בלא התרו שלא נתכוון להעיד הוא מציל את הגדון שהרי קודם לאו דאמר מר יציל את הגדון שהרי גם הוא נאמן והוא קרוב לכל עניני: כשהרגו מלחוריו מתקיימין כל המקרקעות שמקיימין את הרוצח ליהרג: יקוס דכר כתב כשתי קרא שעשאן לכולם כשנים להיותו העדים לכל לא בעיני הדבר: היכי דמי להו מתחילה לעדות נתכוונו: מתני׳

תורה אור

א״ל יקום דבר במקיימי דבר הכתוב מדבר: א״ר יוסי במה דברים אמורים וכו׳ מה יעשו שני אחים כו׳: היכי אמרינן להו אמר רבא הכי אמרינן להו למיחזי אתיתו או לאסהודי אתיתו אי אמרי לאסהודי אתו נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אי אמרי למיחזי אתו מה יעשו שני אחין שרגו באחד שהרג את הנפש איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי ורב נחמן אמר הלכה כר׳: מהני:

אמר ר׳ יוסי במה דברים אמורים בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקיים העדות בשאר רבי אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות אימת בזמן שהתרו בהן אבל בזמן שלא התרו בהן מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש: גמ׳: אמר רבא והוא שהעידו כולם בתוך כדי דיבור א״ל רב אחא מדפתי לרבינא מכדי תוך כדי דיבור היכי דמי כדי שאילת תלמיד לרב טאבא הוו אמרי ליה כל חד וחד ברתוך כדי דיבור של חבירו: רבי עקיבא אומר לא בא שלישי כו׳ ומה שנים כו׳: א״ל רב פפי לאביי אמתני׳ הרוג יציל כשהרגו מאחוריו נרבע יציל כשרבעו מאחוריו דהורג יטורובע יצילו אישתיק כי אתא לקמיה דרבא

חייבי מלקות מניין פי׳ מניין לתן לוקין עד שיגמר הדין על פיהם ומה תלמוד לומר ואמתי לא נעשו כמי שכן חייבי ממון מניין לתן מתלמין ממון עד שיגמר דינו על פיהם ת״ל דכדיני נפשות דרשינן עד שיגמר דינו מקל וחומר כנפש שנפש דכתיב בעדים וממין שכן כתיב ממון בעדים וממין דכתיב יד כיד דמפקי מיניה דממונא מתלמין ודרשינן מיניה עד שיגמר:

חייבי גליות מניין פי׳ מניין לתן לוקין עד שיגמר דינו וקשיא להו כפשיטא חייבי גליות וחייבי מלקות כאחד נמרנו מרשע רשע ופ״ה דמהניא לה ילפינן מלה עדים הזוממין שנרשיעו הגדון ללקות ג׳ למיתה להמי קרא דרשע רשע בגירושין כתיב מכל מקום נרשיעו הגדון לגלות לא גמרינן:

אף סניס מזימין הן ומניין תפי׳ הן מאי ת״ל עדים תימה מימר דעדי אתא מפי לחרבעה ומאן אתא מאחד מקרוב או פסול יתר מן הנ דכתיבי נקרא מכל שפי מחרבע לא ת״ל כיון שכת אחת מזוממת שתי כיתות הוא הדין מאי:

אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בדיני נפשות שנאמר הקונט אשר דכרים והצילו העדה דמכוח לבטל העדות נקל כדי להציל נפשם ונקשה לפירוש דמ״ל דיני ממונות נילף מיניה דהא כתיב מעפט ת׳ יהי לכם ועוד דכדיני ממונות נמי כתיב על פי סניס או על פי שלשה ונקיט לך לכך פי׳ דכדיני נפשות סיים בפיר למילף מסניס דעדותן בטילה מכוח דמה סניס כי נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה לגמרי ומעתה מיכו מועלת לכלום סילכך כשלשה נמי כולם בטלים לגמרי אבל בדיני ממונות כשנים נמי כי נמצא אחד מהן קרוב או פסול הסני מיכו בטל לגמרי דכתיב לו יספוע לכך נמי אחד מהן קרוב או פסול תתקיים העדות כשאר עדים:

אמר רבא והוא שהעידו כולם בתוך כדי דיבור ונפיק קאמר מתניתין דמאה כשנים אבל אם העידו השנים ולאחר זמן העידו האחרים הרי הן שתי כיתי עדים לכל דבר משום דקאי אף לעניין קרוב או פסול ונקשה להא כפשיטא נרחיית מפיה גמר עדותן אף כי העידו אחר תוך כדי דיבור דקאמר הרוג יציל לכך נ׳ דלא קאי רק אדין עדים זוממין דקאמר עד שיזומו כולם ונקשה קאמר דווקא כי העידו כולם בתוך כדי דיבור דזה הוי עדות אחר כעינן עד שיזומו כולם אבל העידו אקצתן בתוך כדי דיבור אם כן הוי שתי כיתי ולא בעינן עד שיזומו כולם אבל לעניין נמצא אחד קרוב או פסול אף אם נמצא מהני שהעידו לאחר כדי דיבור עדותן בטילה ואם תאמר מ״ש וים לומר שנמצא דווקא נמי נמצא אחד מהן קרוב או פסול תניא כאחד עדות כשהעידו לאחר כדי דיבור משום שאם תומרים אמת ואם כן עדותן התחיל מרחייה שלאם ורחייה שלהם היתה בשתי שעות אם העדים אבל בעדים זוממין שאומרין אמת אם כן לא נא עדותן שלא כשיעידו בבית דין וכיון שלא העידו בבית אחת רק לאחר כדי דיבור לא מצינן כאחד עדות כ״ל לשם ת׳:

אלא מעתה הרוג יציל פירוש שהוא בעל דין לי נמי מפני שהוא שונא וזונא פסול לעדות:

נרבע יכול מפני שהוא בעל דינו כעל מונסו ולא נרע דאם מוכח מ״ק דסנהדרין דנרבע למונסו כמ״ש לעדות ליישב דמנרבע לרצונו פריך דכתכי מיירי קרא דף ח ושם דכתיב ותמו גם סניהם דהיינו נרבע ולהכי פריך יציל הנרבע תפילו יש עדים הרבה נדבר ולא מפני שהוא לרצונו שלא מפני שהוא קרוב לעצמו ויקשה דכמסכת סנהדרין תמרי עלוני רבעני לרצוני הוא ואחר מעשרפין להורגו ור״ל דהני מילי כי ליכא סהדותא מעלמא דרובעי לרצונו ולהכי סהדותא דידיה מהימנא ליה מכוח עצמו ואחר ולכך פליגין לדיבורי דלגביה דידיה לא מהימנא ליה מכוח קרוב הוא לזכות עדי הנרבע לרצונו ומעדותן נקרא רשע ופסול לעדות ואין מנו נדיכין לעגו ותו כלל ועוד תמר מר יוסף בכור שור דפריך הכי נרבע שהוא קרוב לרובע יציל וכן הרוג שהוא קרוב להורג יציל:

היכי תמרינן להו קאי מיני ממונות כשלמא מדיני נפשות לא קשה היכי תמרינן כו׳ דניחוי תנן אם לא התרו בו הקרוב ופסול אם לא התרו בו פרוך כדיני ממונות לניכא התרחה:

לאסהודי מתני׳ קשה דאם כן לא יהא לעולם מדם לעולם להקרובים יבואו ויאמרו לאסהודי אתינן ופי׳ רבינו חייא כגון דתמרינן לעדים כשרים לאסהודי אתיתו עם הפסולין או למיחזי אתיתו כלא הפסולין ואי אתיתו בלא הפסולין אי עדותן בטילה אפי׳ אם נמצא אחד מהן קרוב או פסול אבל אי אמרי לאסהודי אתיתו עם הפסולין הוי עדות בטילה ומכל מקום תימה קשת היאך יהיו גם העדים כשרים כאמנים לומר לאסהודי אתינן כדי לבטל העדות הוה ליה כחזר ומגיד כיון שכבר העידו ים לומר דשכרת לכיון לכתי דין עם הכשרי שכשרו נדחין הכשרים שאחתילה כיולו לאסהודי קא אתו דחזקת חשוד על תחילתו:

שמואל אומר הלכה כרבי יוסי קשה היאך מצינו ולגלינו כשנותנין נפ״מ בנמצאת קרובי והיה לנו לומר דעדות הכשרים בטל והאי לוקמה דדיני נפשות דשרינן אפי׳ אית ביה תיתת כית דין ושעט דשרים לעיל בבי תרתי נפשות ס״ד נמי בנט ונס לר׳ נמי קשה שפעמים יתכון אחר מן הקרובים להעיד לכן נרחה לר׳ דגם לרבי יוסי לא אמרו דעדותן בטלה אלא דווקא כאותן שתי כיתות כפני ב״ד אבל בשנים רחוקים להודיע לא ואם תאמר אם כן אחי תריך הדוג יציל והא מינו הולך להעיד בבית דין ואומר הרי דודאי מתחילה היה סנהדרין בחין להעיד בבית דין עדותן בטלה ואפי׳ במקיימי דבר הכתוב מדבר כלומר בשבתין לקיים הדבר בבית דין אמר רבי יוסי נמצא אחד מהן קרוב או פסול לעדותן בטלה ואם תאמר אם כן מאי פריך לעיל מה יעשו שני אחין וכו׳ והלא אין סוס שמא לא יבואו להעיד בבית דין כדפירשתי ויש לומר שפעמים שלא ידעו זה כזה ועיל פתח אחד על פי שכבר העיד אחיו בבית דין ואפילו אינע לאחר מכל מקום עדותן בטלה שמא שלשה לשנים נמצא קרוב או פסול אחר זה אם על פי דלעניין הזמה בעינן תוך כדי דיבור:

היו שנים רואים אותו מחלון זה ושנים מחלון זה וכו' ולא נחלקו בהן כמתני'
לחד בחלון זה וכו': **ואחד** מתרה באמצע תימא דלמא הוברך
לומר ואחד מתרה שתין מן העדים ויש מפרשים דנקטיה משום
דיפה לקתני רואין אלו את אלו ומסתמא היינו ע"י המתרה שלומר
לעדים לאלו ואלו דאו את המעשה הרע
מיי' פ"ו מהלכ' סנהדרין הל' יא סמג עשין קט טו ת"מ סיימן לח
זה מעשה ונראה למ"ד דנקטיה לפקוחי כך מנוסח
מדרבי יוסי דלמר בסיפא אינו מייב עד יז
שיהו פי שנים עדים מתרין בו:
שמקצתן רואין את אלו מצטרפין יחד
לקף אותם שתין רואים:
הרי אלו עדות אחת שאם נמצא
אחת מהן קרוב או פסול עדות
כולם בטילה וכן אם נמצא אחת מהן
זוממת אין נהרגין עד שיזומו כולם ובטלין
מי עדות כולם בזומם אחת מהן דזומם
הוי כאלו אחד מהן קרוב או פסול:
הוא וכן נהרגים הן נהרגים אף על
פי שלא הוזמו כת שנייה כיון
שהוזמו הן קום נהרג משום כת שנייה שלא
בעילה עדות כת שנייה בהזמת הראשונה
כיון דהוי שתי עדיות ים מפרשים שנריך
שתהא כל כת וכת רואה המתרה או
המתרה רואה אותן או מצטרף המתרה לזו
ולזו לאם לא כן אין המתרה מצטרף עמהן
ולא יהרוג על פיהם לעולם אימא נמי
שלא אם כן המתרה עדות שנאין לחייבו
והא דקתני נמי אלו את אלו מהן ומהות
שהוא נם המתרה עמהם דהא מעידותן
קא כדמ' ומכל מקום הוו הסתי כיתות
שתי עדיות כיון שאין כת זו רואה את זו
וקשה למ"ד מאי קאמר דלמדנא לה
מיתוקמא מתני' אלא כשאין רואין המתרה
וכן אין המתרה רואה אותן דאי רואין
המתרה או המתרה רואה אותם הוו הסתי
כיתות עדות אחת אע"פ שאין רואין זה את
זה המתרה מצטרף כדקתני רישא כגון
שמקצתן רואין זו את אלו אלמא לא בעינן
שיהא כל השנים שמצטרפין רואין את אלו
אלא אחד מכאן ואחד מכאן ועוד קשה לפ' לצריך
שיהא המתרה מעידותן הא אמרינן בגמרא
מתרה שאמר אפילו מפי עצמו אפילו מפי
עד אחד ואפי' לא היו המתרה מעידותן כלל
לכאורה דודאי מיירי כשאין רואין המתרה
ולא המתרה רואה אותם שאם היו המתרה כאן וכאן סני דהא קיימינן לרבנן דפליגי אדרבי יוסי דבסמוך ולא כאי פי שנים עדים מתרין בו כאחד רבי יוסי:

לעדות מיותרת הוא לפסול פי' אחד מאלו זה ואחד מאלו זה ומילתא באפי נפשיה היא ולא אתי לאשמועינן דכשרי:

תניא כאי הכי וכו' מייתי תניא כאי הכי דמלא יומת על פי עד אחד נפקא לאשמועינן דאפי' אחד מאלו זה מכל מקום מהימנינן כשתי כיתות דאשמועינן כשתי עדות שאין רואין אלו את אלו ומכל מקום נראה יותר לפרש דעיקר מילתא מייתי דאי אמרת אינה הוה ממינן לרבוקי כשתי כיתות דכל חדא חשיב עדות בפני עצמה וכן נראה ליותר לומר דלא מייתי תניא כאי הכי דק הפסוק כיון דליכא מאן דפליג עליה: כן נראה למ"ד:

אמר רבא אם הזרואין את המתרה או המתרה רואה אותן מייתי הכי דקתני אלו את אלו כשתי עדיות דכל חדא חשיב כדפירשתי אם כן הוה ליה למימר ואם אין רואין המתרה כלל אלא מקבלין עדות זה מזה ואלו מזה ואלו מזה מאי אלו את אלו דמשמע שרואין זה את זה אלא ודאי כדפירשתי:

או מתרה רואין אותן מצטרפין פירש רש"י דלא חשיבא עדות מיוחדת ואם תאמר והיכי מהימני ליה למתרה לומר שרואין אותן ולא לומר שהזימו את זה דבשלמא כשרואין המתרה הרי הן שנים נגד שנים עדים שמעידין שהמתרה רואה אותן אך לא רואין המתרה אותן מי שמעידין שהזימו את זה מי יאמין לו:

ברינו נפשות הוא דלא כשירים הן בדיני ממונות כשירה הקשה רבינו מאור"ליינש דהא קרובים נפקא לן דפסולין מלא יומתו אבל על פי שנים ועדים עומדות נאמינין מיהו כשכת אחת יהיה לכם הכא כאי גילף ממונות מנפשות להך מילתא דעדות מיוחדת ונראה דעל כרחך הני מילתא דלא כתיב בהו קרוב לאו בדיני ממונות קאי דעד אחד מועיל לממון לשבועה מיהא מיתיה:

מתני': הרי אלו עדות אחת ואם הוזמו כולן אין נהרגין: אלא תהא סנהדרין שומעת עדות העדים מפי התורגמן כדרכן בדיינין שיהיו מכירין בלשון העדים ולא שיעמדו אילין כיונתם:

גמ' עדות מיוחדת אחד רואה אותו מחלון זה ואינו רואין זה את זה:

היו שנים רואים אותו מחלון זה ושנים מחלון זה וכו' ולא נחלקו בהן כמתני' לאחד בחלון זה וכו': **ואחד** מתרה באמצע תימא דלמא הוברך לומר ואחד מתרה שתין מן העדים ויש מפרשים דנקטיה משום דיפה לקתני רואין אלו את אלו ומסתמא היינו ע"י המתרה שלומר לעדים לאלו ואלו דאו את המעשה הרע
מיי' פ"ו מהלכ' סנהדרין הל' יא סמג עשין קט טו ת"מ סיימן לח
זה מעשה ונראה למ"ד דנקטיה לפקוחי כך מנוסח
מדרבי יוסי דלמר בסיפא אינו מייב עד יז
שיהו פי שנים עדים מתרין בו:
שמקצתן רואין את אלו מצטרפין יחד
לקף אותם שתין רואים:
הרי אלו עדות אחת שאם נמצא
אחת מהן קרוב או פסול עדות
כולם בטילה וכן אם נמצא אחת מהן
זוממת אין נהרגין עד שיזומו כולם ובטלין
מי עדות כולם בזומם אחת מהן דזומם
הוי כאלו אחד מהן קרוב או פסול:
הוא וכן נהרגים הן נהרגים אף על
פי שלא הוזמו כת שנייה כיון
שהוזמו הן קום נהרג משום כת שנייה שלא
בעילה עדות כת שנייה בהזמת הראשונה
כיון דהוי שתי עדיות ים מפרשים שנריך
שתהא כל כת וכת רואה המתרה או
המתרה רואה אותן או מצטרף המתרה לזו
ולזו לאם לא כן אין המתרה מצטרף עמהן
ולא יהרוג על פיהם לעולם אימא נמי
שלא אם כן המתרה עדות שנאין לחייבו
והא דקתני נמי אלו את אלו מהן ומהות
שהוא נם המתרה עמהם דהא מעידותן
קא כדמ' ומכל מקום הוו הסתי כיתות
שתי עדיות כיון שאין כת זו רואה את זו
וקשה למ"ד מאי קאמר דלמדנא לה
מיתוקמא מתני' אלא כשאין רואין המתרה
וכן אין המתרה רואה אותן דאי רואין
המתרה או המתרה רואה אותם הוו הסתי
כיתות עדות אחת אע"פ שאין רואין זה את
זה המתרה מצטרף כדקתני רישא כגון
שמקצתן רואין זו את אלו אלמא לא בעינן
שיהא כל השנים שמצטרפין רואין את אלו
אלא אחד מכאן ואחד מכאן ועוד קשה לפ' לצריך
שיהא המתרה מעידותן הא אמרינן בגמרא
מתרה שאמר אפילו מפי עצמו אפילו מפי
עד אחד ואפי' לא היו המתרה מעידותן כלל
לכאורה דודאי מיירי כשאין רואין המתרה
ולא המתרה רואה אותם שאם היו המתרה כאן וכאן סני דהא קיימינן לרבנן דפליגי אדרבי יוסי דבסמוך ולא כאי פי שנים עדים מתרין בו כאחד רבי יוסי:

לעדות מיותרת הוא לפסול פי' אחד מאלו זה ואחד מאלו זה ומילתא באפי נפשיה היא ולא אתי לאשמועינן דכשרי:

תניא כאי הכי וכו' מייתי תניא כאי הכי דמלא יומת על פי עד אחד נפקא לאשמועינן דאפי' אחד מאלו זה מכל מקום מהימנינן כשתי כיתות דאשמועינן כשתי עדות שאין רואין אלו את אלו ומכל מקום נראה יותר לפרש דעיקר מילתא מייתי דאי אמרת אינה הוה ממינן לרבוקי כשתי כיתות דכל חדא חשיב עדות בפני עצמה וכן נראה ליותר לומר דלא מייתי תניא כאי הכי דק הפסוק כיון דליכא מאן דפליג עליה: כן נראה למ"ד:

אמר רבא אם הזרואין את המתרה או המתרה רואה אותן מייתי הכי דקתני אלו את אלו כשתי עדיות דכל חדא חשיב כדפירשתי אם כן הוה ליה למימר ואם אין רואין המתרה כלל אלא מקבלין עדות זה מזה ואלו מזה ואלו מזה מאי אלו את אלו דמשמע שרואין זה את זה אלא ודאי כדפירשתי:

או מתרה רואין אותן מצטרפין פירש רש"י דלא חשיבא עדות מיוחדת ואם תאמר והיכי מהימני ליה למתרה לומר שרואין אותן ולא לומר שהזימו את זה דבשלמא כשרואין המתרה הרי הן שנים נגד שנים עדים שמעידין שהמתרה רואה אותן אך לא רואין המתרה אותן מי שמעידין שהזימו את זה מי יאמין לו:

ברינו נפשות הוא דלא כשירים הן בדיני ממונות כשירה הקשה רבינו מאור"ליינש דהא קרובים נפקא לן דפסולין מלא יומתו אבל על פי שנים ועדים עומדות נאמינין מיהו כשכת אחת יהיה לכם הכא כאי גילף ממונות מנפשות להך מילתא דעדות מיוחדת ונראה דעל כרחך הני

מילעא ושוביה עדי סלוסה סיו קרובין אל הערב: מתני׳ לפני אותו בית דין אבתריית הו: אין סותרין לחוב ולי זכות ולחיתן לחובי הבה: אילו סיינו בי׳ סנהדרי דמן ליכי נפשו׳ לא יכלי למיפר כבי׳ סבדקו את הדברי׳ בלבר אלא ידעו לסשיב: לף אם סיו עושי׳ כן סיו מרבין פושבי דמים אלא יהו מכית דין: גמ׳: מפני זכותם של תורה אור

אילעא ושוביה קריביה דערבא הוה סברי יח
פפא למר גבי לוה ומלוה רחיקי נינהו א״ל
רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא אילי
ליה ללוה לאו בתר ערבא אזיל מלוה:

מתני׳: מי שנגמר דינו וברח ובא לפני אותו יט
ב״ד אין סותרין את דינו כל׳ מקו׳ שיעמדו שני׳
ויאמרו מעידי׳ אנו באיש פלו׳ שנגמ׳ דינו ב״ד
של פלו׳ ופלו׳ ופלו׳ עדיו הרי זה יהרג סנהדרין
נוהגת בארץ ובחוצה לארץ סנהדרין ההורג
אחד בשבוע נקראת חובלנית רבי אליעזר בן
עזריה אומר אחד לשבעים שנה ר׳ טרפון ורבי
עקיבא אומרי׳ אילו היינו בסנהדרין לא נהרג
אדם מעולם רש״בג אומר אף הן מרבין שופכי
דמים בישראל: גמ׳: לפני אותו
בית דין הוא דאין סותרין הא לפני בי׳ דין אחר
סותרין הא תני סיפא כל מקום שיעמדו שנים
ויאמרו מעידין אנו את איש פלוני שנגמר דינו
בבית דין פלוני ופלו׳ ופלוני עדיו הרי זה נהרג
אמר אפיי לא קשיא כאן בארץ ישראל כאן
בחוצה לארץ דתניא רבי יהודה בן דוסתאי
אומר משום רבי שמעון בן שטח ברח מארץ
לחוצ׳ לארץ אין סותרין את דינו מחוצ׳ לארץ
לארץ סותרין את דינו מפני זכותה של ארץ
ישראל: סנהדרין נוהגת כו׳: מנא הני מילי דתנו רבנן והיו אלה לכם לחוקת משפט כמדבר כג
לדורותיכם למדנו לסנהדרין שנוהגת בארץ דברי׳
ובחוצה לארץ אם כן מה תלמו׳ לומר בשעריך
בשעריך אתה מושיב בתי דיני׳ בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר ובח״ל אתה מושיב בכל
פלך ופלך ואי אתה מושיב בכל עיר ועיר: סנהדרין ההורגת וכו׳: איבעיא להו אחת
לשבעים שנה נקראת חבלנית או דילמא אורח ארעא היא תיקו: רבי טרפון ור׳ עקיבא
אומרים אילו היינו וכו׳ היכי הוו עבדי רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו ראיתם
טריפה הרג שלם הרג אם׳ רב אשי אם תימצא לומר שלם הוו דילמ׳ במקום סייף נקב המועלים
הוה׳ בבועל ארי׳ הערוה היכי הוי עבדי אביי ורבא דאמרי תרוייהו ראיתם כמכחול יקנז
בשפופרת ורבנן היכי דייני כשמואל דאמר׳ שמואל במנאפים משיראו מנאפים:

הדרן עלך כיצד העדים

הניח מעגל במעגיל טמ׳ היו נגועיהן נטיט והנגעות לא היו מטופעין
מכל הטיט מטפעין מעט כדי שיוכו המים וטמ׳ מותן בתחיבת עץ עכס וחלקה ובה כית יד וחותמה לכך הסיפוס וקושר ומושכה לו וחוזר וקופלה לכך והטיט תתמרת ומחליק ובלחיפתו קוריהו מעגל וכמיכתו קורסו מוכך ונסה העץ מעגלה: היה מעגל בחצית מן הנגע: היה יורד בסולם ונפל מן הסולם והרג נגיפו את חבירו גולה דכי סני לרך ירידה ניתנו ונבי גלו׳ לרך ירידה בעבן כדמפרש בגמרא ויפל עליו: תכל היה מוכך ונסמטה מעגלה ונפלה: נפ׳ לה

הדרן עלך כיצד העדים

אלו הן הגולין ההורג נפש בשגגה היה מעגל במעגילה ונפלה עליו והרגתו כא
היה משלשל בחבית ונפלה עליו והרגתו הירד יורד בסולם ונפל עליו
והרגתו הרי זה גולה אבל אם היה מושך במעגילה ונפלה עליו והרגתו היה דולה
בחבית ונפסק החבל ונפלה עליו והרגתו
היה

משלשל בחבית כו׳ קשה למתני׳ לא קתא׳ ונפסק החבל ונפל עליו כדקתני בסיפא וגרסה לומר דנפיל בסיעת וגרסה לומר דנפיל בסיעת מידו ולכך לא רצה לומר ונפסק דמה היה

אי דילמא

ליתיה ללוה לאו בתר ערבא אזיל מכמ״ד ליזבר כבעלי תמון
סלא יהו קרובים לא ללוה ולא לערב:
בשקו׳ סייף נקב הוה קשה לר״ת דמתניתין פ״ק דתולין ומעיק לי׳ דף יח ושם
מקרא דלא תיסיפון להוסיף לחולין בתר רובא ותומ״ד דודאי לא
תיסיפו לעשות היה שוה להם כדי שאם יכחישו
זה את זה או מומרי דלא ידעינן יבטל העדו׳
מידי דהוה אסייף ומדיוק דלא סייף סייב
זה מומר בסייף וזה מומר בחניק מין זה
נכון אף על גב דנסייף ומדיוק בו׳ תמרו
מין אחד יודעין הדרי זה נכון זה גרוע הוחל
ובהרוג נועה אין יודעין ומיהו טעם זה אינו
מיושב ומיהו טעם הוא זה אשם לא נשתל
להם יפה סייב ואם נשתל ומחרו אין אנו
יודעין יסיה פטור ופיום סבניה מסייף
ומדיוק מין הנכון דומה לרמייה דהתם כל
כמה דלא סיילינן להו אין לבדות מהלב
סיכחישו זה את זה אבל כשמכחישין
בהדיא דומה טקר סדבר זה אשם רגיל
לעלות נדעתו כמה הרגו טפי מכלין
שפוריס אותו מבלין לבנים אבל לבר שפר״ת
בלא טעם הוא שכשחיטו שוחלים להם
ואין אנו יודעים אם טריפה הוא או שלם
נהרג חייב ובשבל שנשתל להם ואמרו
אין אנו יודעים יסיו פטור לכן נראה דשם
דקאמר לא נהרג אדם מעולם לאו דווקא
אלא רוב פעמים לא סיה נהרג שעל יד
שהוא מרבה בבדיקות אי אפשר שלא
יכחיש אחד מהם שכרו אבל אין לומר
דרבי עקיבא לטעמיה דחייש למיעוטא
גבי חלב פושר דהתם לא מצינו שום תנא
דחייש למיעוטא טפי מר אחיר ואפילו רבי
מודה היכא דלא אפשר דלא חיישינן
למיעוטא נפ״ק דחולין והכא היינו דלא אפשר
מיהו י״ל דחיכא למיקם עלה דמילתא כגון
שהיה קהום על פום מנולה ורמו שהיה
שלם ונפח זה ונקרו להרגו:

במכחול בספ״ת עובדי ע״ז ומחל׳
שבת אמאי חיכא למימר דהתם
לא מצינו למיפטריה והא היכי קאמר לא
היה אדם נהרג ור״ל דאכל מקו׳ קאמ׳ שפיר
לא היה אדם נהרג משום דלא שכיחי כולי
האי כי אם ברוב ועריו׳ ועוד י״ל דחיכ למימ׳
דחיהם שמחלל היכו טריפה דאם הוא
טריפה אם כן אם תזיקין לא תיכווין
חייבין מיתה משום דאנו למימר נברא
קטילא בעינ׳ למיקטל וכויא ליה עדות שאי
אתה יכול להזימם:

מיי׳ פ״ח מהל׳ סנהדרין הל׳ ב

הדרן עלך כיצד העדים

אלו הן הגולין כו׳ הים מעגל במעגיל כימיכן שסיו הבני׳ סוין והא היו מטופעי׳ כאו שלמו וכשעושי׳ הבנ טומין אותו נטיט ורוצים להשוות טוח רוצה מאי פו׳ מהל׳ רוצח פמ״ג הבנ ונוקחין מכן עבולה מרוכה קנת ויש עשין עה לו כ׳ סיגים מרוכים ומעבלים אותם על פני כל הבנ לשטוותה נאי והיינו כאי מעבלה:

אלו הן הגולין — פרק שני — מכות

היה יורד בסולם ים מומרים דתניא לא זו אף זו קתני לא זו אף זו מענין לדולגי
ים לחייבו גלות דלמא לא כדאמר אף אף אלא מכאן לדשפיר מיהר
שלא יעבר תניתנו אם נפל והרג חייב ועוד דלמא זו אף זו יורד בסולם
דשפי מיהר כדי שלא יפול אם הרג חייב:

פשיטא כר קטלא הוא תימא תימא
במזיד ולא היתרו בו וה״ל דשא
נמי נעקוף לן מכלי דעת דחיכא מכלי דעת
יתיר עוד ה״ל דשא נמי פשיטא דלא יגלה
דעל כרחך קרא בלא מיתכוין מיירי מדכתיב
והוא לא שנא:

אלא פרט למומר מותר וקשה לרבי
חלב ורבי שבת דכתיב בהו
שגגה וחייבין ופרק כלל גדול בתיכוף
שבשבת לכן הכתיב וה״ל דשחני הכא דכתיב
שגגה יתירה נמעוטי מומר מותר:

אשר לא נדס פרט למתכוין לזרוק
בכיוצא הרגל מירים דס׳ מיעטא
ליה תמיתה מכל גלות מית ליה ולא נרמס
דה״ל לא סני כמו מירך לכן נרמס לפר דפטור
ממיתה ומגלות כדתניא פר כיוצא הרגל:

מה יער שים לו רסן לניזק ולמזיק ליכנס
לשם וכו׳ וקשה דמשמע מה כמו כן ניחא
מה יער מקום שעומד שם ויש רשות לניזק
להיות לשם ואם כן קשה דתנן הזורק מכן
לרשות הרבים הרי סוף גולה ומוקי לה
בסותר כותלו שהוא כרשותו והרג לניזק
שהוא ברשות הרבים ואמאי גולה ואי
בעינן מקום שיהא רשות לניזק ולמזיק
ואיכא מניזק בשקו שהמזיק ע ומרבו וי״ל
דלא יליף מיניה מקום ההכאה אלא שיש
רשות לניזק לעכב במקום ההכאה:

נשמטה סבל כם והרגו הסליקם אכ׳ אם
הרגו אדם פטו׳ דנעי׳ לדך ירידו:

ואי בעית אימא הא דאיתעל והא דלא
איתעל ולעי הכי מי בעית אימ׳ כולי
עלמא סברי ירידה היא וקשה אם כן אמאי
לא קתני דכולי עלמ׳ ירידה היא הא דאתעל
והא דלא איתעל ועוד קשׁ כי קתני מעיקרא
דכ״ע עליה היא אם כן קשה בריית׳ זו
לברייתא דלעיל אלא הסליק עליו לכבוד
ירידה שהיא טורח עליו ונראה לפרש ד״ה
דכ״ע דעליו סוי ומייתי במיסדק או דלמא
איתעל ולא מיירי בירידה שהיא טורח לעלייה
דכאחת לא קשיא כדרישות וכאן אכי קתני
מיבעי׳ אימ׳ הא והא לגלות ומיירי הכרייתא
שמחייבת בירידה שהוא כדי לעלייה: סיינו

תורת חיים

היה עולה בסולם ונפל עליו והרגו הרי זה
אינו גולה זה הכלל כל שבדרך ירידתו גולה
ושלא בדרך ירידתו אינו גולה: גמ׳
מנא הני מילי אמ׳ רב חסדא קרא ויפול עליו ומת
עד שיפול דרך נפילה תנו רבנן בשגגה פרט
למזיד בכלי דעת פרט למתכוין מזיד פשיטא
בר קטלא הוא אלא אמ׳ רבא אימא פרט לאומ׳
מותר א״ל אביי אי אמר מותר אנוס דהוא
אמר לירך שאני אומר האומר מותר קרוב
למזיד הוא בכלי דעת פרט למתכוין מתכוין
פשיט׳ בר קטלא הוא אמ׳ רבה פרט למתכוין
להרוג את הבהמה והרג את האדם לכותי
והרג את ישראל לנפל והרג בן קיימא תנו
רבנן אם בפתע פרט לקרן זוית בלא איבה
פרט לשונא הדפו שדחפו בנופו או השליך
עליו להביא ירידי שהי׳ צורך עליי׳ בלא צדייה
פרט למתכוין לצד זה והלכה לה לצד אחר
ואשר לא צדה פרט למתכוין לזרוק שתים
וזרק ארבעה ואשר יבא את רעהו ביער מה
יער רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם אף כל
רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם בעא מיני רבי
אבהו מרבי יוחנן הירד עולה בסולם ונשמט
השליבה מתחתיו ונפלה והרגה מהו כי האי
גוונא עלייה היא או ירידה היא אמר ליה כבר
נגעת בירידה שהיא צורך עליי׳ איתיביה זה
הכלל כל שבדרך ירידתו גולה שלא בדרך
ירידתו אינו גולה שלא בדרך ירידתו לאיתויי
מאי לאו לאיתויי כה״ג ולישמעיך כל שבדרך
ירידתו לאתויי מאי לא לאיתויי קצב הבינמי
לאיתויי קצב דתניא קצב שהירד מקצב תנא
חדא לפניו חייב לאחריו פטור ותניא אידך
לאחריו חייב לפניו פטור ותניא אידך בין לפניו
בין לאחריו חייב ותניא אידך בין לפניו בין
לאחריו פטור ולא קשיא כאן בירידה שלפניו
ועלייה שלאחריו כאן בעלייה שלפניו וירידה שלאחריו כאן בירידה שלפניו
ושל אחריו כאן בעלייה שלפניו ושל אחריו לימא כתנאי היה עולה בסולם ונשמטה
שליבה מתחתיו תני חדא חייב ותניא אידך פטור מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר
ירידה היא ומר סבר עליי׳ היא לא דכ״ע עלייה היא ולא קשיא כאן לניזקין כאן לגלות
איבעי׳ אימ׳ הא והא לגלות ולא קשי׳ הא דאתליע הא דלא אתליע ואיבעית אימא הא והא
דלא אתליע ולא קשיא הא דמיהדק והא דלא מיהדק: מתני׳ נשמט הברזל מקתו
והרג׳ אומ׳ אינו גולה וחכמי׳ או׳ גולה מן העץ המתבקע׳ אומ׳ גולה וחכמי׳ אומ׳ אינו
גולה: גמ׳ תניא אמ׳ להן׳ לחכמי׳ וכי נאמ׳ ונשל הברזל מעצו והלא לא נאמר אלא
מן העץ ועוד נאמר עץ למטה ונאמ׳ עץ למעלה מה עץ האמור למעלה מן העץ המתבקע
אף עץ האמור למטה מן העץ המתבקע אמר רב חייא בר אשי אמר רב ושניהם מקרא
אחד דרשו ונשל הברזל מן העץ רבי סבר יש אם למסורת ונישל כתיב ורבנן סברי
יש אם למקרא ונשל קרינן ורבי יש אם למסורת סבירא ליה והאמר

דכל׳ יט

נמ׳: תמר דגמ נרסינן ולא גרסינן שם: בחומר מותר סגור שתות
להריג את ישראל והוא מזיד שלו: תנוס הוא וסילק הוא קירהו מזיד: בפתע
פרט לקרן זוית שלשון פתע הוא כשאינך כתכוין׳ בתכוין פרט לקרן זוית
שם היה זה יוצא ממנו ונכנס לזה לפנות ליתן לו לשמוע וסכינו בידו וזה
בא כנגדו נקרן זוית ולא רמהו והרגו:

תורת חיים

שדחפו בגופו כלא מתכוין: להביא ירידה
שהיא צורך עליה כגון הרופא להריס ידו
בכח וגרזן בידו ומשפיל תחילה את גופו
וסותה לפניו כדי להריס בכח וכשפלתו
הרג דלא תימא האויל וצורך עליה היא
פטור מגלות דהא כתב ויפל: בלא נדייס
לא נד: שלא מתכוין לזרוק בניד׳ ובשאינך לו
שלא למקום שורק שכל לא היה יודע שם שם
מדם: פרט למתכוין לזרוק אתיס וגרן מרכ׳
וכן לזרוק מרבע ורק שמונה: אף כל שים לו
רשות לניזק כו׳ יצתה חנר של בעל הבית:
עלייה היא מו׳ ירידה היא כתב דיליה מזיקין
והוא היה עסוק בעליה הוא כתב עליה
מזיקין והשליכה עליה היה דוחקה ומשפילה
כלפי מטה: כגון נגעת כו׳ הרי נגעת כאן
בירידה שהיא צורך עליה והא רגילין לה
לכנוס לחיוב: לפניו חייב הרג לפניו חייב:
ס״ג כאן בירידה שלפניו ועלייה שלאחריו
כאן בעלייה שלפניו וירידה לאחריו כאן
בירידה שלפניו ושל אחריו כאן בעלייה
שלפניו ולאחריו כל דרך עלייה פטור וכל
דרך ירידה חייב הלכך היה דחפו לפניו
לאחר ופטור בירידה שלפניו ועלייה
שלאחריו כגון המריס ידו בכח על
שהשפילו דרך לאחוריו ממ׳ לכתיפיו וחזר
והניחן להכות לפניו הרג בהשפלתו דרך
לאחוריו חייב הרג בהנחתו פטור והא
דתניא כגון לפניו כגון לאחריו חייב בירידה
שלפניו או שלאחריו והא דתניא כגון לפניו
כגון לאחריו פטור בעלייה שלפניו ושלאחריו:
לימא כתנאי הך נשיא דרבי מכהו: לגזקין
חייב אם לא הרגו אפי׳ הזיקו חייב לגזקין
לא שנו כגון שנגע למוד כגון ירידה לעלייה
כדתמרינן נכ״ק פגע תחת פגע לחייב על
השונג כמוד ואונס כרצון: הא דתתליע
חייב שכל שליבה שמתליע כשדורסין עליה
נכפפת היא למטה וירידה היא ואם לא
התליעה מגן כאן ירידה: הא דמהדק אם
היתה השליבה מלא הנקב שהיא תחובה בו
ותחוב יפה יפה מגן כאן דרך ירידה ופטור
לא מהדק ירידה יש כאן וחייב: מתני׳
מן העץ שמתבקע יצא קיסם וניתז למרחוק
והרג: גמ׳ נימר עץ למטה ונשל הברזל
מן העץ ונימר עץ למעלה לכרות העץ: יש
שם למסורת כתיב שכתוב בל תיכרת
למשה מנו מריכין לדורשה ולא לפי המקרא
כשמתה קורא ונשל מתה מוסיף הכר שלשון
מושל הוא בין בין לפי׳ ולפי המסורת ונישל
כתיב ופירושו נישל שהשיל הברזל מן העץ
שמתבקע ומצא את נעצו ורבנן סברי יש
שם למקרא ונשל קרינן לשון פעל הברזל
עצמו ונשל מעל עצו:

הא דרב יצחק בר יוסף דסנהדרין כשמעתא קמייתא : היינו דקתני הדר רבי
ואמר ועוד למילפיה כגזירה שוה : פיסח רגב גוש עפר כליס"ה בלע"ז :
ואתר תמרי והסיר תמר : בחנו למתלוק דהיינו דומיי דמן העץ המתנקש :
מהו דתימא הא לרבי ככח כותו דמי ופטור שהרגב היה כח רשעון וגזירת
התמרים היה כח שני קס"ל שהרגב כגרון
מנחות דף ק"ו ע"ב והתמרים כקיסם הניתז : לגרמא הוא תורה תורה אור
עץ התמרות שהתמרים תלוין מהם: ומחיים
לכולהו הוא מתכיל התמרים המקוצצים
יתד : מתני' : רבי אליעזר בן יעקב אפ"
טעמא דגמ' : האב המכה את בנו להטות
לדרך אחרת : ושליח ב"ד המלקה מרבעים
לחייב מלקות : גמ' : ליעמות בה בני
אדם לנקביהם : ואיכא דמיקרי ויתיב
ליפנות ביום : ומנא מסתם שוה שם
ומצאו כשורת כשל הברזל : פרט לממזיא
עכשו ממריכן הוציא הלה את רשעו מן
הגולין וקיבל החבן כמצחו : ומנא פרש
למצוי במוכר סדה מחוזתו וכא לגאולו
כתיב וסריגה ידו ומצא : פרט למצוי שם
היתה גאולה זו מצויה בידו כשמכרה מן
כופין את הלוקח להחזירה לו ליפנות :
הסתם נמי כי לא מצא מטוכה מן החטכה
מנוה אלא עשירית הסוכה : לאו מצוה
להכותו : לאו מילתא היא דאמרי רבייהו
טוכה מזו היה לי להסיכה מן המקרה עצמו
דלאו כחטכה דמטוה מיירי: דאיכא מצות
איכא לא מצות אחת מהן ואיכא לקחכה וכן כרת
שם נכנס למקדש כשומאתו זו : הכי נמי
דפטור מכרת : לרבות

והאמר רב יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן רבי
ורבי יהודה בן רועץ ובירת שמאי ורבי שמעון
ורבי עקיבא כולהו סבירא להו יש אם למקרא
היינו דקאמר לי"ה ועוד אמר רב פפא מאן
דשדא פיס לדיקלא ואתר תמרי ואזול חמרי
וקטיל באנו למחלוקת דרבי ורבנן פשיטא
מהו דתימא ככח כחו דמי קס"ל לא כה כחו
לרבי היכי משכחת לה כגון דשדא פיס ומחי
לגרמא ואזול גרם ומחי לבבאסא ואתר תמרי
ואזיל המרי וקטול : מתני' : הזורק אבן
לרשות הרבים והרג הרי זה גולה רבי אליעזר
בן יעקב אומר אם משיצאתה האבן מידו
והוציא הלה את ראשו וקבלה הרי זה פטור
זרק את האבן לחצרו והרג אם יש רשות לניזק
ליכנס לשם גולה ואם לאו אינו גולה שנאמר
ואשר יבא את רעהו ביער מה היער רשות
לניזק ולמזיק ליכנס לשם אף כל רשות לניזק
ולמזיק להכנס לשם יצא חצר בעל הבית שאין
רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם אבא שאול
אומר מה חטבת עצים רשות יצא האב המכה
את בנו והרב הרודה את תלמידו ושליח בית
דין : גמ' : לרשות הרבים מזיד הוא אמר רב שמואל בר יצחק בסותר
את כותלו איבעי ליה לעיוניה בסותר את כותלו בלילה נמי איבעי לי"ה
לעיוני בסותר את כותלו לאשפה האי אשפה היכי דמי אי שכיחי בה רבים פושע
הוא אי לא שכיחי בה רבים אנוס הוא אמר רב פפא לא צריכא לא לאשפה העשויה
ליפנות בה בלילה ואין עשויה לפנות בה ביום ואיכא דמקרי ויתיב פושע לא הוי דהא
אינה עשויה לפנות בה ביום אנוס נמי לא הוי דהא איכא דמקרי ויתיב:
רבי אליעזר בן יעקב אומר וכו' : תנו רבנן ומצא פרט לממציא את עצמו
מכאן אמר רבי אלעזר בן יעקב אם משיצאתה האבן מידו הוציא הלה את ראשו
וקבלה פטור למימרא דמצא מעיקרא משמע ורמינהי ומצא פרט למצוי שלא ימכור
ברחוק ויגאול בקרוב ברעה ויגאול ביפה אמר רבא הכא מעייניה דקרא והתם
מעייניה דקרא התם מעייניה דקרא ומצא דימיא דהשיגה ידו מה השיגה ידו מהשת'
אף מצא נמי מהשתא הכא מעייניה דקרא ומצא דומיא דיער מה יער מידי דאיתיה
מעיקרא אף ומצא נמי מידי דאיתיה מעיקרא: הזורק את האבן וכו' : אמר ליה ההוא
מרבנן לרבא ממאי דמחטבת עצים דרשות דילמא מחטבת עצים דסוכה ומחטבת
עצים דמערכה ואפי' הכי אמר רחמנא לינלי אם' ליה ביון דאם מצא חטוב אינו חוטב
לאו מצוה הכא נמי לאו מצוה איתיבי רבינא לרבא יצא האב המכה אם בנו ורבו
הרודה את תלמידו ושליח בית דין לימא כיון דאילו גמיר לאו מצוה השתא נמי לאו
מצוה התם אע"ג דגמירי מצו' דכתי' יסר בנך ויניחך ויתן מערני לנפשך הדר אם' רבא
לאו מילתא היא דאמרי ואשר יבא את רעהו ביער מה יער דאי בעי עייל ואי בעי לא
עייל ואי סלקא דעתך מצוה מי סגיא דלא עייל אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא כל
היכא דכתי' אשר דאי בעי הוא לא מעתה ואיש אשר יטם ולא יתחשא אי בעי מטמא
אי בעי לא מיטם מת מצוה דלא סגי דלא מיטם הכי נמי דפטור שאני התם דאם' קרא
מטמא

היינו דקתני ועוד פי' משמע דמעיקרא ה"ג טעמא משום שם למכות
וכתר הכי קתני ועוד כלומר שם על גב דסביר ליה שם למקרא
מכל מקום הכא מיכא למשמע מינה ותימא דמעיקרא נמי לא תלי
טעמא במסורת אלא משום דלא כתיב ועשיתם וחתר הר' יוסף בכור שור
דהיה היה והכי קתני וכי כתיב מיירי ביום כר מנוס הברזל מעצו דהי כתיב כן לו הוי מיוסב
לומרים שם למקרא לקרות ונשל כדקתני
וכדתמרי רבנן הלה לא נאמר אלא מן העץ
ושם כן מין לסון המקרא דקתני ונשל מיוסב
על זה אלא ודאי מן העץ מוכיח היה שם
למסורת שסוף ונשל כמו והשל וזה הלשון
מיוסב על מן העץ דמן העץ המתנקש
והשתא ניחא הא דקתני ועוד וכפירים
נסנהדרין נגי ירחב דמשמע
שעיר מן המסורת דהיינו ירחב משום
דפשטיה דקרא משמע דכתיב כתרש את
פני המדין וגומ' שם כן משמע ירחב וכורך
פני המדין והיינו לפי המסורת מכל לפי
המקרא דקרינן ירחב הוה ליה למימר
לפני המדין:

מהו דתימא ככח כחו דמי ולא דמי לעץ
המתנקש דהתם נגע כמה שניהו
כשעת התזת העץ מכל הכא שכבר יצא
מידו כשעת התזת תמרים דאי שפיר לכת
כתו מיתת לא ליחייב קס"ל :

לא צריכא מלא כו' פי' דמהשתא לא
צריך למוקומי נסותר והוא
הדין כוורק ממש :

באשפה העשויה וכו' והשתא מיירי ביום
וכוורק למשפ"ל נסית' כותלו
ומ"ש ולינקוט בלילה עשויה ליפנות כלל
ונם בלילה מיכא דמקרי ויתיב וכדקאמר
השתא ומ"ל דשם כן מנום הוא דלית ליה
למסוקי מדעתיה הוא דמיקרי ויתיב כיון
שהיה עשויה ליפנות כלל אבל השתא
כעשויה ליפנות בלילה חית ליה למסוקי
נם ביום הוא דמקרי ויתיב :

אף על גב דגמיר מנוה קא עביד כו'
ומ"ש מכל מקום קשה מסלית בית
דין דכיון דלילה לקח כבר לאו מנוה קא
עביד וכו' ומ"ל דמכל מקום מיכא מנוה
מתוך לה שהין כן נחטיבת עצי לסוכה
ושם מצאו חטובות לא היה שם מטיב משום
מעולם שהרי לא נחטבו לכך ומיכא למימר
נמי כיון דלילה לא חטא לאו מנוה היא וכו'
דשמיה לאו שלית בית דין מיקרי ולא דמי
לרבו ומכיו דלעולם שמו זה על בנו וזה על
תלמידו : נעיל :

בלא מיבה פרט לשוכח תימא מאחר
לוינטריך שפי קרא תיפוק ליה
דכתיב במסנה תורה והוא לא שוכח וכ"ש
ושמא יש לומר דבמסנה תורה נחזר ונשנית
בשביל דבר שנתחדש מיעד והרב פרשיות
יש בעניין זה במסנה תורה אבל לא קשה
מולא תויב לו דבלה אשפי דשכוח מינכליך
למימר אפי' ולא תויב לו במסנה תורה כתיב
נמי כי לא שוכח הוא לו משום פרט שנשנית
כך נראה לשמ"ם :

מיוקי פ"ה ופ"ו יוהל' רוצח שמע עין משפט

כב

מכות דף ב ע"ב
דברים יט

מכות דף ג ע"ב

ויקרא כה ע"ב

מכות דף ד ע"ב
דברים יט

במדבר יט

משנה יהיה מכל מקום קשה לשתוק משתוק ומיקיה ויש לומר דלעיל מתניתין דקתני סוף:

דילמא חריש שעומר דמנוח ומר רחמנא תשבות ק"ל לשתוק מינה דתשבות ומהיכי תיתי לן דהא למיסרי מנרכינן קרא ויש לומר דהא לא חיים רק לסתור דרשא דלעיל מה חריש האמור בתורה דשתי ומעתה נאמר דלעיל לדרשא מחדינא:

אינו צריך לומר חריש וקציר של שביעית כו' דעל כרחך בשביעית דשמיטה הכתוב מדבר דהי כדכתיב לעיל בשביעי תקי לרש"י מהי שנת חריש וקציר דנקט תלת הכי נמי דקאמר שבת ימים תעבוד ובשביעי תשבת והשבת שלפניה עובד בהן בחרים ובקציר תשבות: הכוכים לשביעית ומרים שביעי דקאי מ"ק דקאי כשאל שביעית שלא יחרוש בשביעית חריש המועלת לשביעית: וקציר של שביעית היינו למוכחי שביעית שאם הניחם שיהיו בשביעית מהו היה רשאי ליקצר ואם קצרם בשמיטת צריך לנהוג בהם קדושת שביעית: ר' ישמעאל אומר מה חרישה האמורה כו' ובשבת קלי ולהכי נקט חרים וקציר לומר לך מה החרים שאני אומר לך בשבת חרים של רשות הוא שהי' לנו חרים של מצוה אף קציר תיכו אומר לך תלוש של רשות יכו קציר האמור: אם אינו חרוש תיכו צריך לחרוש תחלה קציר שלפניו אינו קצור מצוה לקצור: ואי ס"ד מצוה בקציר של מצוה קציר תיכו קצור מצוה: מתני' על ידי הבן הכי גרסי': גמ' מאי קרא: מתני' על ידי הבן והאמרת לבנו בשבת: תוך מנר תוכב שהיו ישראל נושא על ידו: הכל גולין מפרש בגמרא לאיתויי מאי: גמ' בשולית דנגרי בלימוד חרש עצים שאינו מלמדו תורה אלא אומנות שולית יוציא לינוק: חיותי הוא ואף אי אמרו על אחד ללמדו דילפי' לה מקרא בפ' קמא דקידושין דכתיב רחם חי' עם החפץ אשר אתכם הקיש אומנות שהוא חיותו לחפץ כאשר שאתכם חייבו חי' להציל חפץ כדכתיב וקחו לבניכם נשים כך חייב ללמדו אומנות: מכה נפש נכרי הורג בשגגה כתב לנוח שאם מכה נפש בשגגה: פרט למכה אביו שלא חי' גלות אלא למי שהרגתו תלויה בנפש שאינו חייב עליו אלא אחד בחבור כעולא וקא ס"ד דממעט ליה מינלו

טמא יהיה מכל מקום קשה לשתוק משתוק ומיקיה ויש לומר דלעיל מתניתין דקתני סוף:

דילמא חריש שעומר דמנוח ומר רחמנא תשבות ק"ל לשתוק מינה דתשבות ומהיכי תיתי לן דהא למיסרי מנרכינן קרא ויש לומר דהא לא חיים רק לסתור דרשא דלעיל מה חריש האמור בתורה דשתי ומעתה נאמר דלעיל לדרשא מחדינא:

אינו צריך לומר חריש וקציר של שביעית כו' דעל כרחך בשביעית דשמיטה הכתוב מדבר דהי כדכתיב לעיל בשביעי תקי לרש"י מהי שנת חריש וקציר דנקט תלת הכי נמי דקאמר שבת ימים תעבוד ובשביעי תשבת והשבת שלפניה עובד בהן בחרים ובקציר תשבות: הכוכים לשביעית ומרים שביעי דקאי מ"ק דקאי כשאל שביעית שלא יחרוש בשביעית חריש המועלת לשביעית: וקציר של שביעית היינו למוכחי שביעית שאם הניחם שיהיו בשביעית מהו היה רשאי ליקצר ואם קצרם בשמיטת צריך לנהוג בהם קדושת שביעית: ר' ישמעאל אומר מה חרישה האמורה כו' ובשבת קלי ולהכי נקט חרים וקציר לומר לך מה החרים שאני אומר לך בשבת חרים של רשות הוא שהי' לנו חרים של מצוה אף קציר תיכו אומר לך תלוש של רשות יכו קציר האמור: אם אינו חרוש תיכו צריך לחרוש תחלה קציר שלפניו אינו קצור מצוה לקצור: ואי ס"ד מצוה בקציר של מצוה קציר תיכו קצור מצוה: מתני' על ידי הבן הכי גרסי': גמ' מאי קרא: מתני' על ידי הבן והאמרת לבנו בשבת: תוך מנר תוכב שהיו ישראל נושא על ידו: הכל גולין מפרש בגמרא לאיתויי מאי: גמ' בשולית דנגרי בלימוד חרש עצים שאינו מלמדו תורה אלא אומנות שולית יוציא לינוק: חיותי הוא ואף אי אמרו על אחד ללמדו דילפי' לה מקרא בפ' קמא דקידושין דכתיב רחם חי' עם החפץ אשר אתכם הקיש אומנות שהוא חיותו לחפץ כאשר שאתכם חייבו חי' להציל חפץ כדכתיב וקחו לבניכם נשים כך חייב ללמדו אומנות: מכה נפש נכרי הורג בשגגה כתב לנוח שאם מכה נפש בשגגה: פרט למכה אביו שלא חי' גלות אלא למי שהרגתו תלויה בנפש שאינו חייב עליו אלא אחד בחבור כעולא וקא ס"ד דממעט ליה מינלו

הוא מחרת יצא הלכה כמכה כנו קל לרש"י דהייכו דווקא כשמיישרו ומכהו בתוכחתו אבל אם ס"ל ביער והורגו בשוגג למה לא יגלה ול"ל דמשמע לי' דמייירי בכל עניין אף אם מכהו לייסרו דאם לא כן מאחי נקט טפי כן מחדש אחר: מלמד

טמא מיהא מחרת יצא הלכה כמכה כנו קל לרש"י דהייכו דווקא כשמיישרו ומכהו בתוכחתו אבל אם ס"ל ביער והורגו בשוגג למה לא יגלה ול"ל דמשמע לי' דמייירי בכל עניין אף אם מכהו לייסרו דאם לא כן מאחי נקט טפי כן מחדש אחר: מלמד

טמא יהיה מכל מקום ההוא מיבעי לי' לכדרבי טמא יהיה לרבות יום טומאתו לרבות מחוסר כיפורים אם ליה אנא מעוד (טומאתו) קא אמינא איכא דמחני לה אהא בחריש ובקציר תשבות רבי עקיבא אומר אינו צריך לומר חריש של שביעית וקציר של שביעית שהרי כבר נאמר שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור אלא אפילו חריש של ערב שביעית שנכנס לשביעית וקציר של שביעית שיצא למוצאי שביעית ר' ישמעאל אומר מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה אמר ליה ההוא מרבנן לרבא ממאי דחרישה דרשות דילמ' חרישת עומר ואפי' הכי אמר רחמנא תשבות אמר ליה כיון דאם מצא חרוש אינו חורש לאו מצוה איתיבי רבינא לרבא יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו ושליח בית דין ואמאי ליה כיון דאילו גמיר לאו מצוה השתא נמי לאו מצוה התם אף על גב דגמיר נמי מצוה קא עביד דכתיב יסר בנך ויניחך הדר אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי קצירה דומיא דחרישה מה חרישה מצא חרוש אינו חורש אף קצירה נמי מצא קצור אינו קוצר ואי ס"ד מצוה קצור אינו קוצר מצוה לקצור ולהביא: מתני': האב גולה על ידי הבן והבן גולה על ידי האב הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן חוץ מגר תושב וגר תושב אינו גולה אלא על ידי גר תושב: גמ': האב גולה על ידי הבן והאמרת יצא האב המכה את בנו דגמיר והאמרת אף על גב דגמיר מצוה קעביד בשוליא דנגרי שוליא דנגרי חיותא היא דלמדי דגמיר אומנותא אחריתי והבן גולה על ידי האב כו' ורמינהי מכה נפש פרט למכה אביו אמר רב כהנא לא קשיא הא רבי שמעון והא רבנן לרבי שמעון דאמר חנק חמור מסייף שגגת סייף ניתנה לכפרה שגגת חנק לא ניתנה לכפרה לרבנן דאמרי סייף חמור מחנק הורג אביו שגגת סייף הוא ושגגת סייף ניתנה לכפרה רבא אמר פרט לעושה חבורה באביו בשוגג סלקא דעתך אמינא כיון דבמזיד בר קטלא הוא בשוגג נמי ליגלי קא משמע לן: הכל גולין על ידי ישראל וכו': הכל גולין על ידי ישראל לאיתויי מאי לאיתויי עבד וכותי תניא להא דתנו רבנן עבד וכותי גולה ולוקה על ידי ישראל וישראל גולה ולוקה על ידי כותי ועבד בשלמא עבד וכותי גולה על ידי ישראל ולוקה גולה דקטלה ולוקה דלטייה אלא ישראל גולה ולוקה על ידי כותי בשלמא גולה דקטלה לא לוקה אמאי דלטייה ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך לא אמר רב אחא בר יעקב כגון שהעיד בו והוזם דכוותיה גבי עבר שהעיד בו והוזם עבד בר עדות הוא לא אמר רב אחא בריה דרב איקא הכא במאי עסיקנן כגון שהכהו הכאה שאין

שאין

שאין בו שוה פרוטה דאמר רבי אמי אמר רבי יוחנן הכהו הכאה שאין בה שוה פרוטה לוקה ולא מקשינן הכאה לקללה: חוץ מעל ידי גר תושב וכו': אלמא גר תושב כותי הוא אימא סיפא גר תושב גולה על ידי גר תושב אע"ג רב כהנא לא קשיא כאן בגר תושב שהרג גר תושב כאן בגר תושב שהרג ישראל איכא דרמי קרא אהדדי כתיב לבני ישראל ולגר ולתושב בתוכם והיינו שש הערים וכתיב והיו לכם הערים למקלט לכם ולא לגרים אע"ג רב כהנא לא קשיא כאן בגר תושב שהרג ישראל כאן בגר תושב שהרג גר תושב ורמינהי לפיכך גר וכותי שהרגו נהרגין קתני גר דומיא דכותי מה כותי לא שנא דקטל בר מיניה ולא שנא דקטל דלאו בר מיניה נהרג אף גר לא שנא דקטל בר מיניה ולא שנא קטל דלאו בר מיניה נהרג אמר רב חסדא לא קשיא כאן שהרגו דרך עליית דרך ירידה כאן שהרגו דרך עליית דרך ירידה דישראל גלי אי הוו נמי סגי ליה בגלות דרך עלייה דישראל פטור הוא נהרג אמר ליה רבא ולאו קל וחומר הוא ומה דרך ירידה דישראל גלי אי הוו נמי סגי ליה בגלות דרך עלייה דישראל פטור איהו נהרג אלא אמר רבא באומר מותר אמר ליה אביי אומר מותר אנוס הוא אמר ליה שאני אנוס דאומר מותר קרוב למזיד הוא ואזדו לטעמייהו דאיתמר קסבור בהמה ונמצא אדם כותי ונמצא גר תושב רבא אומר חייב אומר מותר קרוב למזיד הוא רב חסדא אומר פטור אנוס מותר אנוס הוא איתיבי רבא לרב חסדא הנך מת על האשה אשר לקחת הרי הוא בידי אדם לא בידי שמים דיקא נמי דכתיב מחטוא ליולטעמיך וחטאתי לאלהים ולא לאדם אלא דינו מסור לאדם הכא נמי דינו מסור לאדם איתיבי אביי לרבא הגוי גם צדיק תהרוג התם כדקא מהדרי עילויה ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא אשת

ואזדו לטעמייהו רב חסדא דמוקי לה דרך עלייה ומת נהרג ולא מוקי לה כאומר מותר מפני דסבירא ליה דאומר מותר אינו מיקטל ורבא מית ליה מיפכא דדרך עלייה לית ליה מיקטל אבל אומר מותר מיקטל דהיה לו ללמוד ולא למד:

בסבור דהמה ונמצא אדם רבא אומר חייב דהיה לו לעיין מפני מה נהרג ואינמי אומר מותר היה לו ללמוד ונריך לומר שנמצא אדם גר תושב מדקאמר וכן גר תושב וכן הא דקאמר חייב מיירי בגר תושב דמי ישראל לא מיחייב בגר תושב ועוד דמי ישראל מ"מ חייב דקאמר רבא גלות קאמר וזה מינו דהא ליכא למימר מותר מכלות שוה על כרחיך מיירי שהסבור כמי גר תושב ורבא לטעמיה דאמר חייב מיתה קאמר:

דאומר מותר קרוב למזיד הוא פי' מפני מה היה לו ללמוד ורבא נמי היה לו לעיין:

ורב חסדא אומר פטור לאומר מותר אנוס הוא ומ"ת רב חסדא היכי מתרץ ליה פרט למזיד ומוקימנא דרובא לומר לאומר מותר ולדידיה הא אומר מותר לית הוי מזיד ומ"ל דרב חסדא סבר דמ"מ קרי ליה מזיד משום דמזיד נהרג ומ"ת דבריהם פירק לומר בכלי דעת פרט למתכוין להכותו ונהרג לאדם ולאשה לי קרא תיפוק לי משום דמזיד אומר מותר כדמתם יצא הכא מימעט מכשנגנב ומ"ל לעיל מיירי כגון דהיכה בחמה ואדם לפניו ונתכוין להכותה והרג לאדם מבלי הכיר שלאותו דבר שנתכוין כמעט שהוא לאדם ומשום הכי קאמר רבא משום קרוב למזיד:

אלא דינו מסור לאדם וכו' לפי מה שפי' ה"ר מעג"ב דכתיב וחטאתי לאלהים דמעג"ב דקאמר חף בדיני אדם משום דדינו מסור לשמים לפי שלא היה שם עדים הילכך מין דינו מסור לשמים וכו' פי' שלא לכך נקט וחטאתי לאלהים דמעג"ב דקאמר חף בדיני אדם משום דדינו מסור לשמים לפי שלא היה שם עדים הילכך מין דינו מסור לשמים הכא נמי וכתיב מחטוא לי היינו דדינו מסור לשמים ולא לאדם לפי שלא ידע מעולם שהיה חסת ליום ולעולם חייב בדיני אדם כך נראה למפרש"ח:

התם כדמהדרו ליה שלא היה נדיק כדמפרש ואזיל השב אשת האיש כי נביא הוא דהוה ליה ללמוד ורב חסדא לית ליה הא דרשא דכי נביא הוא אבל ליכא לפרושי דמהדרו ליה דכתיב ואם לזיקך מצוי דע כי מות תמות שאותה שהיתה מזומנת לו מ"ל מדאנטרך לומר לו כן ש"מ שהיה מומר לו שכך היתה גזירה לפני שטעה לפני שהיה לו ללמוד ולא למד והא דקאמר אשת נביא הוא וכו' מילתא נפקא ליה ולא מסיומיה הוא כמו לפיר הקונטרס והא דמפיק ליה לו ללמוד כו' מיתוקמא שפיר גם כרב חסדא דמדרך תרין ים לו ללמוד ומיהו נמי ניחא לשיטת קונטרס: ורבי

ורבי יהודה מבעי ליה פרט למתכוין וכו' דרבי מאיר סבר פרט
למתכוין וכו' שמעינן מסיפיה ורישיה דברייתא
דלעיל מתניתא כרבי יהודה:

נשמט מנסמט לית קשיא כאן בתוכב כאן בשונא נפסק מנפסק לית קשיא
אלא ר' אלעזר ורבנן ואלא תימא לך היכי
משכחת לה שונא ושלא בכוונה שמט תוכב
גולה ולא שונא ושלא בכוונה שמט תוכב
פטור גולה ותיפוק ליה מדלית ליה
לרבי דרבי שמעון דהוי רבים ויש לומר
דמכל מקום משכח לה כגון שנפל מן הגג
עליו לילדע לכל גלה נפל מדע שהרי היה
בסכנת מות:

משולשות היכי מתחלת ארץ ישראל
עד רוחבה כמו מרחבו לסניר
שתלוקח שוין היה ר' כמה היו ערי מקלט
וכן הוא לפרש קסיה דתניא דקתני בקרקת
גבעת שחף תפרש הכל שלש מושבין נידין
כאחין וכלכד היתה משולשין ופי' הוי כי
הכא שנריך שתתחלת התפיסה עד סוף
של נידין כמו עד שיגיע לו נידין ומשניים
עד שליסית כאן משלישי עד סוף התפיסה
ולא כדכרי המפרשים משלושות תחל
בתחילה ותחזר בתחלה וכן כ"ם:

בגלעד שכיחי רוצחים ולכבי רוצחנן
לערי מקלט נפי כשהרגי מוכ
בלא עדים הקב"ה מזהיר לפונדק שתהי
כלתחרינן לקמן: וכן

תורה אור

אשת נביא הוא דתיהדר דלאו נביא לא תיהדר
לא כדאמר ר' שמואל בר נחמני דאמר ר' שמואל
בר נחמני אמר ר' יונתן הכי קאמר ליה ועתה
השב את אשת האיש מכל מקום ודקאמרת
הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי
היא וגו' נביא הוא ומתך למד אכסנאי דוא
שבא לעיר על עסקי אכילה שתייה שואין אותו
כלום שואין אותו אשתך זו אחותך זו מכאן
שבן נח נהרג שה יהלו ללמוד ולא למד:

מתני' הסומא אינו גולה דברי רבי יודא
ר' מאיר אומר גולה השונא אינו גולה ר' יוסי
אם השונא נהרג מפני שהוא כמועד ר' שמעון
אומר יש שונא גולה ויש שונא שאינו גולה זה
הכלל כל שהוא יכול לומר לדעת הרג אינו
גולה ושלא לדעת הרג הרי זה גולה: גמ' תנו
רבנן בלא ראות פרט לסומא דברי ר' יהודה
ר' מאיר אומר בלא ראית לרבות את הסומא
מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב ואשר יבא
את רעהו ביער אפילו סומא אתא בלא ראות מעטיה ורבי מאיר בלא ראות למעט
בבלי דעת למעט דהוי מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ורבי
יהודה בבלי דעת פרט למתכוין הוא דאתא: ר' יוסי אומר השונא נהרג כו': והא לא
אתרו ביה מתניתין רבי יוסי בר יהודה היא דתניא ר' יוסי בר יהודה אומר חבר אינו
צריך התראה לפי שלא נתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד: ר' שמעון
אומר יש שונא גולה וכו': תניא כיצד אמר רבי שמעון יש שונא גולה ויש שונא
שאינו גולה נפסק גולה נשמט אינו גולה והתניא רבי שמעון אומר לעולם אינו גולה
עד שישמט מחצלו מידו קשיא נפסק אנפסק קשיא נשמט אנשמט נפסק אנפסק לא
קשיא הא באוהב והא בשונא נשמט אנשמט לא קשיא הא ר' והא רבנן: מתני':
להיכן גולין לערי מקלט לשלש שבעבר הירדן ולשלש שבארץ כנען שנאמר אתן
הערי תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען וגו' עד שלא נבחרו שלש
שבארץ ישראל לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות שנא' שש ערי מקלט תהיינה עד
שיהיו ששתן קולטות כאחת ומכוונות להן דרכי מזו לזו שנא' תכין לך הדרך ושלשת
וגומר ומוסרין להן שנים ת"ח שמא יהרגנו בדרך וידברו אליו רבי מאיר אומר אף הוא
מדבר על ידי עצמו שנא' וזה דבר הרוצח רבי יוסי בר יהודה אומר בתחיל אחד שונג
ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט וב"ד שולחין ומביאין אותו משם מי שנתחייב מיתה
בבית דין הרגוהו ושלא נתחייב מיתה פטרוהו מי שנתחייב גלות מחזירין אותו
למקומו שנא' והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו וגו': גמ' ת"ר שלש ערים הבדיל
משה בעבר הירדן וכנגדן הבדיל יהושע בארץ כנען ומכוונות היו כמין שתי שורות
שבכרם חברון ביהודה כנגד בצר במדבר שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד קדש
בהר נפתלי כנגד גולן בבשן ושלשת שיהו משולשין שיהא מדרום לחברון כמחברון
לשכם ומחברון לשכם כמשכם לקדש ומשכ לקדש כמקדש לצפון בעבר הירדן תלת
בארץ ישראל תלת אשר אביי בגלעד שכיחי רוצחים דכתיב

וגם כל אתת וגומר: גמ' ומכוונות היו שנא' כמי שתי שורות שבכרם: ובלבת את גבול מרכך וגומר סיכו מסיעין אותו
בדרך תלקות דיבה של ארץ ישראל לגדולת רבנים כמו שמפורש שבארץ ישראל לחברון כתחברון לשכם כו': בעבר הירדן תלת כו'
בתמיהה כנקלת שני שנטים שלם כמו בנחלת עשרה שבטים: בגלעד שכיח בעבר הירדן שכיחי רוצחים:

עוקצין

מתני': מפני שהוא כמועד כמותרים עליו ועוכ"ל התרת לדעת הרבנן:
ויש שוגג שאינו גולה ולא נהרג כל הריגה שיכולין לומר על הריגה זו שלדעת
היתה לינו גולה לפי שחסוד הוא על כך: שלא לדעת הרג כשהריגה זו ולאי
שלא לדעת שאין אדם יכול לומר עליה לדעת תה גולה וכגמרא מפרש לה:

גמ': בלא ראות פרט לסומא דמשמע
כאן לא ראה אבל בראה ראה אפילו סומא מקום אחר פרט
לסומא שאינו רואה בשוס מקום: פרט
למתכוין כדלמרן לעיל: להכמין אין
סומא שוגג למוד שלא יכול לומר לא הייתי יודע
שהוא מסור: נפסק החבל וגפל עליו אין לומר
כך לדעת זה: נשמט החבל: מידו וגפלה
עליו לינו גולה אים לומר לדעת עכשה:
לעולם לינו גולה לא תוכב ולא שוגג
כנפסק שלא בשמט: מתגלגל הוא מעצמה
שפעמים שמטין במתכלי שהוא כלי מותרות
של בנים וכלפ"ז טרוחילה: הכי גרסינן
נשמט מנשמט לא קשיא הא בתוכב הא
בשונג נפסק מנפסק לא קשיא הא ר'
ורבנן הא דקתני נשמט גולה בתוכב שלא
כדין הא דקתני נפסק גולה בשונג שלא
כדין כשהלך מלאתו ודקתני נשמט לינו
גולה כשונג כדקתני בסדיה כבריית יש
שונג שאינו גולה ומפרש מילתיה נשמט
לינו גולה: נפסק מנפסק לא קשיא הא ר'
והא רבנן הא דקתני נפסק גולה לפילו
אחיל לעכי

עוקרין מורכין : מתני' ניסת ומתני' דמרחקי מכרין וקדש רחוקות מגבולי חוץ לארץ שני רביע הארץ והשורש בסוף הגבול צריך לגוף רביע הארץ: ומ"ש מתניתי' דמקדשי ההורג כין מכרון לשכם אין שכם לקדש קדוש למקלט מיכן ומיכן : כין לדעת כין שלא לדעת כין שכרת שם לדעת שלא לדעת כין שכרת שם שלא לדעת שלא היה יודע שהיא קולטת : פרוזדא כפריס וחצרים תוספ' לוד הסמוכות לה ונקראו על שם כתנו לכלב : ועדי מכנר כרכים גדולים שהיו כאותן עפתלי הפרים בר ונומר: ערים הללו ערי מקלט : טירין קטנים לפי שאין מוכות מצויין שם : ולא כרכים גדולים שהכל נקבצין שם תמיד שיהא רגל גוף הדם מצוי שם ויאריכו לו : כגון סליקוס עיר מכנר ויש כאר סמוך לנקרא מקדש דסליקוס כך קרא העיר מכנר ועיר ביומי סמיכה לה נקראת על שמה : ואם אין שם מים כשנפלו כנורל ביומי יהושע לוים מביאין להם ממקומות הרחוקין מן הנערי דמחוקי: במקום שוקים שיהו מצויות לקנות : במקום מוכלוסין שיהו כפרי ושוב שיוכלו להם שלא יכאו גואלי הדם מרוחים על העיר כאיל : כלי זיין שלא יקנה גואל הדם ממקום אחר כדי שלא יהרגנו : וכלי מצודה אף כהם ס' רגין מיות : מתי קרא דמתקינין להו לרוצחין דכר שבריכין לו : ללמוד שאינו שלא כרשעים : ליתנות כהלכה תחילה שנאמר כתוב בו כעבי מקלט תחילה : חזרת שמש לרוצחים להכין להם תירות כגון סכך מילי דלעיל : חזרת שמש לרוצחים כהלכה זו ויפה עשיתם : ללמד כהאזין לדרוש כדכים : שכל תכואה שלו שנקי כמקרא נמשנה וכהלכות וכאגדות: וכבנן ואיתימא רב מרי אמרי מי מוכח כהאזין ונומר סתוכ תלמידי חכמים לו תבואת הפור מחור עליו ועל זרעו כדאמרי' כעלמא מתי מתן דמרחם רבנן סויין לו נכי רבנן : רב אסי אמר כו' כדרב אסי גרסינן ללמוד כדרבינא גרסי' ללמד: ללמוד כהאזין עם תכדים רבים ללמד כהאזין מרב תלמידים: לו תבואה לפי שעל ידיהם ירד הפילפול ויתן לב לתרץ קושיותיהם : נתלו שרי צורן כשתי שרי קוף שאת שנת נפש לחטוא: כשעריך כתיב עולה כו' מקרא כתוב עולות יעלה שלמה וגו':

מקלט

יהוש יד דכתיב גלעד קריית פועלי און עקובה מדם מאי עקוב מדם אמר רבי אלעזר שהיו עוקפין להרוג נפשות ומאי שנא מהאי גיסא ומהאי גיסא דמרחקי ומאי שנא מציעי דמקרבי אמר אביי בשכם נמי שביחי רוצחים דכתיב ובחכי איש גרודי חבר כהני דרך ירצחו שכמה וגו' מאי חבר כהנים אמר רבי אלעזר שדנין מרחברין לרחרוג נפשות כבהנים הללו שמתחברין לחלוק תרומות בבית הגרנות ותו ליכא והא כתיב ועליהם תתנו ארבעי ושתים עיר אם אביי הללו קולטות בין לדעת בין שלא לדעת הללו לדעת קולטות שלא לדעת אינו קולטות וחברון עיר מקלט הוא והכתיב וירתן לכלב את חברון כאשר דבר משה אמר אביי

יהוש יד

ים כוחלין דף קכב יהוש כא ערכין דף לג

פרוזדא דכתיב ואת שדמ העיר ואת חצריה נתנו לכלב בן יפנה וקדש עיר מקלט הוא והכתיב וערי מבצר הצרים צר חמת רקת וכנרת וקדש ואדרעי ועין חצור ותניא ערים הללו אין עושין אותן לא טירין קטנים ולא כרכים גדולים אלא עיירות בינוניות אמר רב יוסף תנ"ק קדש הוא אמר רב אשי כגון סליקום ואקרא דסליקום נופא ערים הללו אין עושין אותן לא טירין קטנים ולא כרכין גדולים אלא עיירות פינוניות ואין מושיבין אותה אלא במקום מים ואם אין שם מים מביאין להם מים ואין מושיבין אותן אלא במקום שוקים ואין מושיבין אותן אלא במקום אוכלוסין ונתמעטו אוכלוסיהן מוסיפין עליהן ונתמעטו דיוריהן מביאין להם כהנים לוים וישראלים ואין מוכרין בהן לא כלי זיין ולא כלי מצודה דברי רבי נחמיה וחכמים מרשין ושוין שאין פורסין בתוכן מצודות ואין מפשילין לתוכן חבלים כדי שלא ירתאו רגל גואל הדם מצויה שם אמר רבי יצחק מאי קרא ונס אל אחת מן הערים האל וחי עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא תנא תלמיד שגלה מגלין רבו עמו שנאמר וחי עביד ליה מידי דרתהוי ליה חיותא אמר ר' זעירא מכאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון אמר ר' יוחנן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו איני והא א"ר יוחנן מניין לדברי תורה שהן קולטין שנא' את בצר במדבר וגו' ואת התורה לא קשיא הא בעירנא דעסיק ביה הא בעידנא דלא עסיק ביה ואי בעירנא אימא מאי קולטין כמלאך המות כיהא דרב חסדא הורה יתיב וגריס בביה ולא הוה קא יכול שליחא למיקרב לגביה דלא הוה שתיק פומיה מנירסא סליקיתיב אארזא דביה בקע ארזא ושתיק ויכיל ליה אמר רבי תנחום בר חנילאי כפניהה זכה ראובן למנוח בהצלה תחלה מפני שהוא פתח בהצלה תחילה שנאמר וישמע ראובן ויצילהו מידם ודרש רבי שמלאי מאי דכתיב אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה אמר לו הקב"ה למשה הורח שמש לרוצחים איכא דאמרי אמר ליה הורחתה שמש לרוצחים ורש ר' סמאי מאי דכתיב אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב בהמון לו תבואה אוהב כסף לא ישבע כסף זה משה רבינו שהיה יודע שאין שלש ערים שבעבר הירדן קולטות עד שלא נבחרו שלש בארץ כנען ואמר מצוה שבאה לידי אקיימנה ומי אוהב בהמון לו תבואה מי נאה ללמוד בהמון מי שכל תבואה שלו והיינו דא"ר אלעזר מאי דכתיב מי יפלל גבורות ה' ישמיע כל תהילתו למי נאה ללמד גבורות ה' מי שיכול להשמיע כל תהלתו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמר מי אוהב בהמון לו תבואה מי אוהב ללמוד בהמון לו תבואה יהבו ביה רבנן עיניהו ברפא בריה דרבה : סימן אש"ללמו"ד רבינ"א ללמ"ד : רב אשי אומר כל האוהב ללמוד בהמון לו תבואה והיינו דאמר ר' יוסי בר חנינא מאי דכתיב חרפו הגדים ונואו חרב על צוארי שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבין ועוסקין בתורה בד בפד ולא עוד אלא שמטפשין כתיב הכא ונואו וכתי' התם אשר נואלנו ולא עור אלא שחוטאין שנ' ואשר חטאנו ואיבעית אימא מהכא נואו שרי צוען רבינא אומר כל האוהב ללמד בהמון לו תבואה והיינו דאמר ר' זירא תורה למדתי מרבותי ומחבירי יותר מהם ומתלמידי יותר מכולן אמר ר' יהושע בן לוי מאי דכתיב עומדות היו רגלינו כשעריך ירושלם מי גרם לרגלינו שיעמדו בפלחמה שערי ירושלם שהיו עוסקים בתורה ואמר ר' יהושע בן לוי מאי דכתיב שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך אמר דוד לפני הקב"ה רבונו של עולם שמעתי בני אדם שהיו אומרים מתי ימות זקן זה ויבא שלמה בנו ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל ושמחתי אמר לו הקב"ה טוב יום בחצרך מאלף טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח : ומכוונות להם דרכים וכו' : תניא רבי אליעזר

ירמיה כ ישעיה יט תהלים קכב מס

מס זיין ויסרוג שמש יכיא כלי זיין ממקומו ירגיזנו כו : וכלי מצודה אף כהס

מס

מס

מס קהלת ה

תהלים קיט קהלת ה

יומיות דף יד מגילה דף יח

פעמים דף ו כרכו' דף פח

מס כל

מקלט

בן יעקב אומר

והא דתני רבי יוסיה בר יהודה תומר וכו׳ ומ״ת ומחמת לא מייתי מתניתיה דרבי יוסי בר יהודה דתניתין ול״ל דמתני לה ליתני דלא תנייבי קתמר אלא מלישנא דמתניתין הוו גולין כשכיל שהיו טועים כדקתמר דבי רבי ינאי בברייתא לכל בברייתא מוכח ספיר דתנייבין קתמר מדמייתי פסוק נבי מזיר מכל דמתניתין לא מייתי קרא בבי מזיר כ״ש למ״ח ועוד נראה לעל כרחך בברייתא ליכא למימר דמיליהן קתמר דאל כרחך היינו רבי:

חדר מתר מביאין עגלה ערופה תימה דהא תנן עגלה ערופה אין מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין ול״ל למתס מיירי כגון דליכא עיירות טובא ובחדא מינייהו יש בית דין כיון דמצי לתוקומי קרא דתקיימי ליה אכל הכא מיירי כגון שאין שם בית דין בכל העיירות הסמוכות אילכך מצריכין ד״ת מודדין מינייהו:

תעלו

מקלט היה כתוב על פרשת דרכים כדי שיכיר דוצוצח ויפנה שם אמר רב כהנא מאי קרא °תכין לך הדרך עשה הכנה לדרך רב חמ׳ בר חנינא פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא °טיב וישר ד״ה על כן יורה חטאים בדרך אם לחטאים יורה קל וחומר לצדיקים רבי שמעון בן לקיש פתח לה פתחא להאי פרשת מהכא °ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ונו׳ כאשר יאמר של הקדמוני °מרשעים יצא רשע ומה הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו את דנפש אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד לזה אין ערים ולזה אין ערים הקדוש ברוך הוא מזמין לפונדיק אחת זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונפל עליו והרגו זה שהרג במזיד נהרג וזה שהרג בשוגג גולה אמר רבי בר רב הונא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא א״ר אלעזר מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו מן התורה דכתיב לא °תלך עמהם וכתיב קום לך אתם מן הנביאים דכתיב אני ה׳ אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך זו תלך מן הכתובי °דכתי׳ אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן אמ׳ רב הונא רוצח שגלה לעיר מקלט ומצאו גואל הדם והרגו פטור קסבר ולו °אין משפט מות בגואל הדם הוא דכתיב מיתיבי ולו אין משפט מות ברוצח הכתוב מדבר אתה אומר ברוצח או אינו אלא בגואל הדם כשהוא אומר והוא לא שונא לו מתמול שלשום הוי אומר ברוצח הכתוב מדבר הוא דאמר כהאי תנא דתניא ולו אין משפט מות בגואל הדם הכתוב מדבר אתה אומר בגואל הדם הכתוב מדבר או אינו אלא ברוצח כשהוא אומר כי לא שונא הוא לו מתמול שלשום הרי רוצח אמור הא מה אני מקיים ולו אין משפט מות בגואל הדם הכתוב מדבר תנן מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יהרגנו בדרך וידברו אליו מאי לאו דמתרו ביה דאי קטיל ליה קטלא הוא לא כדתניא וידברו אליו דברים הראוים לו אומרים לו אל תנהג בו מנהג שופכי דמים בשגגה באמעשה לידו רבי מאיר אומר הוא מדבר על ידי עצמו שנאמר °וזה דבר הרוצח אמרו לו הזבה שליחות עשה אמר מר בשגגה באמעשה לידו פשיטא דאי במזיד בר גלות הוא אין והא תניא רבי יוסי בר יהודה אומר בתחילה אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט ובית דין שולחין ומביאין אותם משם מי שנתחייב מיתה הרגוהו שנאמר °ושלחו זקני עירו ולקחו אותו משם ונתנו ביד גואל הדם ומת מי שלא נתחייב פטרוהו שנאמר °והצילו העדה את הרוצח מיד גואל הדם מי שנתחייב גלות מחזירין אותו למקומו שנא׳ °והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה רבי אומר מעצמן הן גולין כסבורין הן אחד שוגג ואחד מזיד קולטות והן אינן יודעין שבשוגג קולטות במזיד אינן קולטות אמר רבי אלעזר עיר שרובה רוצחים אינה קולטת שנאמר °ודבר באזני זקני העיר ההיא את דבריו ולא שהושוו דבריהן לדבריו ואמר רבי אלעזר עיר שאין בו זקנים אינה קולטת דבעינן זקני העיר וליכא איתמ׳ עיר שאין בה זקנים רבי אסי ורבי אסי חד אומר קולטת וחד אומר אינה קולטת למאן דאמר אינה קולטת בעינן זקני העיר וליכא למאן דאמר קולטת מצורה בעלמא °ועיר שאין בה זקנים רבי אסי ורבי אסי חד אמר נעשה בה בן סורר ומורה וחד אמר אין נעשה בה בן סורר ומורה לס״ד אין נעשה בה בן סורר ומורה בעינן זקני עירו וליכא לס״ד נעשה בה בן סורר ומורה מצוה בעלמא °ועיר שאין בה זקנים ר׳ אסי ורבי אסי חד אמר מביאה עגלה ערופה וחד אומר אינה מביאה עגלה ערופה למאן דאמר אינה מביאה עגלה ערופה בעינן זקני העיר ההיא וליכא למאן דאמר מביאה עגלה ערופה מצוה בעלמא אמר רבי °חמא בר חנינא מפני מה נאמרה פרשת רוצחים

בלשון

תורה אור

כי תקוט

מקלט היה כתוב על פרשת דרכים כדי שיכיר כל מקום שהיו שני דרכים מפולגים אחד פונה לעיר מקלט היה עץ תקוע כאותו דרך וכתוב בו מקלט: פתח ליה פיתחא כשהיה רוצה לפרוש דופחים היה מתחיל כן: והשלחים תנה לידו זהו שאמר הכתוב כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע מעל הקדמוני היה התורה שהיה מעל הקדוש ברוך הוא והיה מאיר מרשעי יצא רשע וכן הוא אומר והשלחים תנה לידו והיתה הקדוש ברוך הוא מזמין מכשול לפרס סוף תמציא מכשול לפרס לחטה אלא על ידי שהיו שניהם רשעים היה הנהרג והנהרג הסורג היה חייב גלות ואין על הנהרג ואין על הנהרג אלא נהרג לפניך הקדוש ברוך הוא מזמין לפונדק אחד כו׳: כמה הכתוב מדבר והשלחים תנה לידו: נופל עליו והורגו ויש עדים שגלה על כורחו: בדרך תלך בדרך תשכר תלוך: אם למכיס בא מרס להתחבר הוא יכין אין מעכבין בידו: ומצאו גואל הדם בדרך בהליכתו: בגואל הדם הכתוב מדבר והכי קאמר אין ירדוף ואין גואל הדם אחרי הרוצח והורגו אין מעכבין אותו מות ואין המקרא הזה אומר כי לא מת אלא גלה: ולא הרגו מדעת: הרי רוצח אומר כן אין לו משפט מות ולא היה צריך לכתוב בהליכתו ולו אין משפט מות: הרבה עלילות עושים הכרים אין נעזים על ידי המרס נעשים ומתקפלים על ידי הרבה עלמים: פעמים כיון דהוה גולה ודמי כמזיד הרג דמי במזיד הרג והכי גולה היה הכי גרסינן דמי במזיד הרג גלות הוא בתמיהה: בתחילה תחילת מספקין על רופאים ועיקרו והא אחד שוגג ואחד מזיד כיון דלא ידעי מקרא והכי היה אין עושין לעשות מקרא והכי היה אומר לו אל תעשה ואם עשית עשית ואומר מסם הורגו בכוונה ימות וכתיב בתריה ושלחו זקני עירו ונו׳: רבי אומר לא למד הכתוב שגלה אלא הוא טועה וגולה וליתר׳ בהליכתו שיקחוהו ממנו ויהרגוהו: ובכל בחזני זקני העיר הוא מקרא דכתיב יהושע מכיר שם בעלמא מכוון שיהו שם זקנים ומיהו כי אין שם זקנים כמי קלטה: בגון סורר ומורה כתב והושיבו אותו זקני עירו:

בלשון

בלשון עזה בכל יהושע כתיב ויאמר ה׳ וכאן נאמר וידבר ה׳ אל יהושע ודיבור
לשון עז הוא : מפני שהן של תורה אבל שאר אמירות שאמר לא אמר דבר
לקיים מצוה הכתובה בתורה חוץ מזו: ידבר עמים ינהל עמים תחתינו :
מפני ששיהם שלא הפרישם לאחר שחלקו מיד עד שנאמר לו מפי הקדוש
ברוך הוא : פליגי בה בפירושא דהאי קרא
מה כתב יהושע בספר תורה : חד אמר
שמנה פסוקים מוימת שם משה עד סיפא
וחד אמר בפרשת ערי מקלט הוא אומר
שכתוב בספר יהושע : למען תהיה תורת
וגו׳ ורישיה דקרא משתעי בתפילין ואיתקש
הכא תורה לתפילין : כי איתקש למותר
בפיך דכתב בהאי קרא בפיך מן המותר
בפיך שאין נכתבין על עור בהמה טמאה :
להילכותיהן לדבר שאינו כתוב בתורה
ובתפילין גופייהו לא נמרינן ליה אלא
מהלכה למשה מסיני לא ילפינן בהיקישא :
דבי חביבי דודי אחי אבא והוא רבי חייא :
מתני׳ : אחד כהן משוח בשמן המשחה
הם כהנים גדולים שהיו עד יאשיה : ואחד
המרוב בבגדי הם ששימשו מיאשיהו ואילך
שנ׳ גנז שמן המשחה כדאמרי בהוריות ושוב
לא נמשחו כהנים ולא היתה נכרת כהונה
גדולה בהם אלא בריבוי בגדים שמשמש
בשמנה בגדים : ואחד שעבר ממשיחותו
שאירע פסול בכהן גדול ושימש אחתיו
ובשנתרפא כהן חזר לעבודתו ועבר זה
ממשיחותו : מחזירין את הרוצח במיתתן
כמו שנאמר ואחרי מות הכהן הגדול ישוב
הרוצח : משוח מלחמה כהן המשוח לומר
במלחמה צרכי המלחמה אל ירך לבבכם
וכל הענין: גמ׳: ויש בה עד מות הכהן
הגדול הא חד כי בעי מקלטו ישב עד מות
הכהן הגדול הא תרי ואחרי מות הכהן
הגדול ישוב הרוצח הא תלתא : שהיה להן
לבקש רחמים על דורן הילכך לאו קיללת
חנם היא : הכא אמרי בבבל אומרין

בלשון עזה דכתיב ° וידברה׳ אל יהושע לאמר
דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי
המקלט אשר דברתי עליכם וגומ׳ מפני שהן
של תורה למיסרא דכל דיבור לשון קשה אין
כדכתיב ° דבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות
והתני׳ נדברו אין נדברו אלא לשון נחת וכן הוא
אומר ° ידב׳ עמי׳ תחתינו דבר לחוד ידבר לחוד:
סימ׳ ני רב׳ נן מה׳ מני וס׳ פרי פליגי בה ר׳ יהודה
ורבנן חד אומ׳ מפני ששיה׳ וחד אומ׳ מפני שהן
של תורה ויכתוב יהושע את הדברים האלה
בספר תורת אלהים פליגי בה רבי יהודא ור׳
נחמיה חד אומר שמונה פסוקים וחד אומר
ערי מקלט בשלמא למאן דאמר שמונ׳ פסוקים
היינו דכתי׳ בספר תורת אלהים אלא למאן דאמ׳
ערי מקלט מאי בספר תורת אלהי׳ הכי קאמר
ויכתוב יהושע בספרו את הדברים האלה
הכתובים בספר תורת אלהים ° ספר שתפרו
בפשתן פליגי בה ר׳ יהוד׳ ור׳ מחד אוכשר וחד
אומר פסול למאן דאמר פסול דכתיב ° למען
תהיה תורת ה׳ בפיך ואיתקש כל התורה
כולה לתפילין מה תפילין הלכה למשה
מסיני לתופרן בגידין אף כל לתופרן בגידין
ואידך כי איתקש למותר בפיך להלכותיו לא
איתקש אמר רב חזינן להו לתפילי׳ דבי חביבי
דתפירי בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: מתני׳:
° אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה כט

בבגדים ואחד שעבר ממשיחתו מחזירין את הרוצח רבי יהודה אומר אף משוח מלחמ׳ מחזיר את הרוצח לפיכך אימותיהן
של כהני׳ מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו : גמ׳ : מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר
קרא ° וישב בה עד מות הכהן הגדול וכתיב כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול וכתיב ° ואחרי מות הכהן הגדול
ור׳ יהודה כתיב קרא אחרינא ° לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן וגומר ואידך מדלא כתיב הגדול חד מהנך הוא : לפיכך
אימותיהן של כהנים וגו׳ : טעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתיב ° כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא
אמ׳ ליה ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיע לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כדי שיתפללו
על בניהם שלא ימותו טעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבד הכא ° אמרינן טוביה חטא וזיגוד מנגיד
התם אמרי שכם נסיב ומבנאי גזיר אמר ליה ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיע לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא
בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסא מיניה דרבי יהושע בן לוי ולא אישתעי אליהו בהדי תלתא יומי
אמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפילו בחנם היא באה מנלן מאחיתופל שבשעה שברה דוד שיתין קפא תהומא בעא
למישטפא לעלמא אמר מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומ׳ דליקו אדוכתיה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר
זה ואינו אמרו יחנק בגרונו נשא אחיתופל קל וחומר בעצמו אמר ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה שמי
שנכתב בקדוש׳ ימחה על המי׳ לכל העול׳ כולו לא כל שכן אמר ליה שרי כתב שם אחספא שדי אתהומא נחת וקם אדוכתיה
ואפילו הכי בתיב ° ואחיתופל ראה שלא נעשתה עצתו ויחבוש את החמור ויקם וילך אל ביתו ואל עירו ויצו אל ביתו ויחנק
וגומ׳ אמר רבי אבהו קללת חכם אפילו על תנאי היא באה מנלן מעלי דקאמר ליה לשמואל ° כה יעשה לך אלהים וכה יוסיף
אם תכחד ממני דבר ואע״ג דכתיב ויגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו כתיב ° ולא הלכו בניו בדרכיו וגומר אמר

אפילו על תנאי צריך הפרה מנלן מיהודה יש מדקדקין מכאן לנידוי
שלנו אפי' אותם שים להם זמן אין לנדות עצמן מספק שמא הכתוב
מדבר בנדוי שלא היה בידו לקיים דשמא היה מעכבו יוסף או יקרתני לפחות
כדרך ולכך אל מעיקרו גם הנידוי על פי שאין תנאי אחר תנאים בנידוי לקיים
כאן שמבטלין את המלם שלא יעשה שדבר
ודאי לא חל בנידוי כלל מעיקרו דכיון
דנידוי הוא משעת הנדוי אנו יודעים בודאי
שלא נדעתו לעשות שדבר ודאי לא חל
הנידוי כלל מעיקרו :

מי גרס לרחובן שהוא יהודה תימה
להא מתרגין במדבר ויסב רחובן
ל הבור מיכ"ל שב אבי אביו שיצא בתענית
על מעשה בלהה וזה היה קודם מעשה דיהוד'
ויש לומר דאכל מקום לא קורא כדברים עד
מעשה דיהודה :

מי גרס לרחובן שהוא ולכל יש לנו שמץ
מן המקרא יהודה אתה יודוך אחיך
ותרגמי את הודות כך יודוך אחיך פירש
הודיתם ולא כתיב כך יודוך אחיך שבטיל
שהתחילו להודות כך רחובן והודה :

אמר מפני ק"ו ומה מי שגלה כו' תימה
מהאי דיבא כילף כמי לגמר
דינו בלא כ"ג שלא יגלה כלל ומה מי שגלה
כבר לפני מיתת כהן גדול יבוא בתיתתו של
כהן גדול מי שלא גלה לפני מותו מיהו דין
שלא יגלה אחר מותו דאכי אמרי כשברכין
מכורים כבר יוצאים שמינים מכורה מיהו דין לא
שלא תאבר ונפקא לן מהאי דיבא דאיכא
נמכרת כולל אחר הנחת סיימין עד שולם
ונראה דלא קשיא מידי דהא מיתת הכהן
כפרה הוא כדאמ' בסמ"ך וכפר לא שייכא
אלא למי שחייבו בבריה והלכך דווקא
לפי שגמר ותחייב גלות ואחר כך מת
כהן גדול מכפרין מיתת כהן גדול שלא
יגלה אבל מקל וחומר כדקאמר הש"ס
אכל גמר דיבו בלא כהן גדול שבבר את
כהן גדול קודם גמר דין של זה ודאי ליכא
למילף מקל וחומר דהיינו תכפר מיתת כ"ג
וליכא למימר דתתכפר לו מיתת כהן גדול
הואיל כשגמר דיבו דהא לא מיכפרא שלא
בשעת מיתה ולאחר כך ובשעת מיתה לא
היה זה חייב ולא דמי להיות דערכין
דמכורה כבר יוצאה וכו' דהתם משעת
קבלת סיימין מתחילין גדלותה ואפ"ג לא
יפרוק מחמת הגדלות לעולם ולכך שייך
למילף שפיר דלא תמכר כלל אחר התחלת
סיומין עד עולם כ"ג למש"ה :

מידי גלות קתני מכפרה תימה חין הכי
נמי מדקתמר גרים מכילתין הש שלא
ענין אעשה לגלו כי היכי דתהוי לי' כפרה
שמת גלות מכפרת ויש לומר דהכא כפרה
לפוטרו מגלות קאמ' דהא בעי למילף דמי
שלא גלה עדיין דמיתת כהן גדול תועיל
לפוטרו מגלות מקל וחומר הלכך הפיך
מאבי מידי גלות מכפרת מיתת כהן גדול
מכפרת פירו' מיפטרת מגלות שהרי אפי'
לא גלה אלא יום אחד ומת הכהן גדול
הוא תוכר ואילו לא מת הכהן אפילו שהה שם זמן מרובה אינו יוצא וע"כ כריתת כהן גדולה למש"ה :

תורה אור כי מנוח

אמר רב יהודה אמר רב נידו על תנאי צריך
הפרה מנלן מיהודה דכתיב אם לא הביאותיו
אליך ונומר ואמר רבי שמואל בר נחמני אמר
ר' יונתן מאי דכתיב יחי ראובן ואל ימות ונום
ואת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיה
ישראל במדבר עצמותיו של יהודה היו מנולנלין
בארון עד שעמד משה ובקש עליו רחמים
אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן
שיודה יהודה ואת ליהודה שמע קול יהוד
על איבריה לשפא לא הוה קא מעיילי ליה
למתיבתא דרקיע ואל עמו חביאנו לא הוה קא
ידע למישקל ומיטרח בשמעתא בהדי רבנן
ידיורב לו לא הוה ידע לפרוקי קושיא ועוהש"ס ושם
מצריו תהיה איבעיא להו במיתת כולן הוא
חוזר או דילמא במיתת אחד מהן תא שמע
נגמר דינו בלא כהן גדול אינו יוצא משם
לעולם ואם איתא ליהדר ביה בהנך בדליכ :

מתני משנגמר דינו מת כ"ג
הרי זה אינו גולה אם עד שלא נגמר דינו מת
כהן גדול ומנו אחר תחתיו ולאחר מכן נגמר
דינו חוזר במיתתו של שני: נגמר דינו בלא כ"ג
וההורג כהן גדול וכ"ג שהרג אינו יוצא משם
לעולם ואינו יוצא לא לעדות מצוה ולא לעדות ממון ולא לעדות נפשות ואפילו
ישראל צריכים לו ואפילו שר צבא ישראל כיואב בן צרויה אינו יוצא משם לעולם
שנאמר אשר נס שמה שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו כשם
שהעיר קולטת כך תחומה קולט רוצח שיצא חוץ לתחום וטצאו גואל הדם רבי יוסי
הגלילי אומר מצוה ביד גואל הדם ורשות ביד כל אדם רבי עקיבא אומר רשות ביד
גואל הדם וכל אדם חייבין עליו : גמ ת"ש אמר אביי קל וחומר
ומה טי שגלה כבר יצא עכשיו שלא גלה אינו דין שלא יגלה ודלמא האי דגלה
איכפר ליה האי דלא גלה לא מידי גלות קאי כפר מיתת כהן הוא דמכפרה : אם
עד שלא נגמר דינו וכו' מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא וישב בה עד
מות הכהן הגדול אשר משח אותו בשמן הקודש וכי הוא מושחו אלא זה שנמשח
ביומו מאי הוי ליה למעבד היה לו לבקש רחמים שיגמור דינו לזכות ולא ביקש אמר
אביי נקטינן נגמר דינו ומת מוליכין את עצמותיו לשם דכתיב לשוב לשבת בארץ
עד מות הכהן ואיזהו ישיבה שהיא בארץ הוי אומר זו קבורה תנא מת קודם שמת
כ"ג מוליכין עצמותיו על קברי אבותיו דכתיב ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו איזהי
ישיבה שהיא בארץ אחוזתו הוי אומר זו קבורה נגמר דינו ונעשה כהן בן גרושה או
בן חלוצה פליגי בה רבי אמי ורבי יצחק נפחא חד אומר מתה כהונה וחד אומר בטלה
כהונה לימא בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע קא מיפלגי דתנן היה עומד ומקריב
על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה ר' אליעזר אומר כל קרבנות שהקריב
פסולין ור' יהושע מכשיר מאן דאמר מתה כר' יהושע ומאן דאמר בטלה כרבי אליעזר

אליבא

ואפילו לי' לא

מכות דף יח

כמדבר לב

פסחים דף מב יבמות דף לב

אם תמצא לומר שיהא מנודה לאחיו : מאי דכתיב יחי ראובן ואל
יהודה מאי רצה לסמוך יהודה לראובן ומה ראה להתחיל בברכת
יהודה בלשון ותלת ליהודה אלא לפי שהיו עצמות כל השבטים שלנו קיימ
ושל יהודה מנולגלין תאר לשון זה יחי ראובן כלומר שלנו קיימת
כאילו הוא חי ואת תהיה ליהודה משם
מנולגלין עצמות כל השבטים יצאו ממנים
ונשתום בהדבר והוא שלמר יוסף
לאחיו והעל תש עצמותי מזה תתכש עם
עצמותיכם : על מיבריה לשפא נכנסו
עצמותיו למקום מיבורם שנפו משם כמו
דתש מדוכתיה לשפא תיטלוייסידו"ת :
למשקל ומטרח ליסף וליתן : ידיו רב לו
יהיו כח לריב ריבו לעצמו נגד מבירו :
ליהדר בשבן במיתת מרוכה בנבלים לו
בשעבר ממזיקותו אלא לאו ס"מ כולהו :

מתני : סדי זה לינו גולה מערם
טעמא בגמרא מקל וחומר : תוכר במיתת
של סני ילף טעמא בגמרא : גמיר דינו
כלא כהן גדול בשבועה זה למש הוא
נענש : תבא מת רוצח בערי מקלט ומת
כהן גדול מאחר זמן : לשבת בארץ בתוך
הקרקע : ונעשה כהן גדול בן גרושה יצא
עליו עדות שהוא חלל : מתה כהונה סדי
הוא במת ולין הרוצח גולה : בטלה כשוגג
לינלמי מילת למפרע שלא היה כהן גדול
והוה ליה להי רוצח נגמר דינו בלא כהן
גדול ולינו תוכר לעולם : מלינא

כר מנוח

תורה אור

ברכות מג

דברים לג

מכות דף ג

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0026
DFG

אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי כלומר מאן דאמר מתה ודאי כרבי יהושע אמר ולא כרבי אליעזר דאליבא דרבי אליעזר ליכא למאן דאמר מתה כיון דלגבי עבודותיו אמר פסולות למפרע ודאי אין זה כהן : כי פליגי אליבא דרבי יהושע כלומר אין אנו צריכין לומר מאן דאמר בטלה כרבי אליעזר ולא כר׳ יהושע דאליבא דרבי יהושע איכא למימר דפליגי : פועל ידיו תרצה עבודותיו כשירות אבל לעניין שאר דבריו אינו כהן : טעה יואב בדרש׳ דמעם מזבחי תקחנו ולא מעל מזבחי וכסבור דהיינו מעל מזבחי : מזבח בית עולמי׳ דכתב מזבחי המיוחד לי : הכי גרסי׳ והוא תפס במזבח של במה שעשה דוד לפני הארון שהיה באהל אשר נטה לו דוד בעיר דוד כדכתב וינס יואב אל אהל ה׳ ומצינו בדברי הימים שעשה דוד מזבח לפניו ואי איפשר לומר מזבח של שילה שהוא היה בימי דוד ושלמה היה בגבעון : שרו של אדום סמאל שברח בבברה שבתחילה יפרע ממנו כשהגיע קצו להחרב כדכתב יפקד ה׳ על צבא המרום במרום ואחר כך על מלכי האדמה באדמה : חמוץ בגדים מדמו של סמאל ואף על פי שאין המלאכים בשר ודם כתב בו הכתוב כעין הריגת האדם לשבר את האזן מה שהיא יכולה לשמוע : לא נתנו לקבורה ללוים שהן שלהם : תיפוק לי דאין בונין בית במגרש דאם כן הוה ליה מגרש עיר : אין עושין שדה של לויים : מגרש שנתנו ללוים אלפים אמה סביב העיר כדכתב ומדותם מחוץ לעיר וכתב מקיר העיר וחוצה אלף אמה וגו׳ הא כיצד אלף אמה מגרש שאין בו לא בית ולא שדה והשאר שדות וכרמים : למחילות תחת הקרקע שאין אוכלות במגרש כלום מלמעלה ואי לאו דכתב בה ולא בתחומה הייתי אומר ידור בתחומה במערה : ורבת איכא לפרושי לשון ביוי כמו ועשה בצלאל ואהליאב ואיכא לפרושי לשון רשות כמו ועשה ה׳ להם יגומר : סופו חמור מתחילתו סופו צאתו חוץ לתחום תחילתו הרצחה : אם שהרג את הבן בנו השני נעשה גואל הדם של אחיו והורג את אביו : הא דתניא נעשה ר׳ יוסי הגלילי היא דאמר מצוה לגואל הדם : לכל אין הבן נעשה כו׳ לכל עבירות שבתורה אין הבן נעשה שליח בית דין על אביו לא להלקותו ולא לנדותו חוץ ממסית : הכי גרסינן אלא לא קשיא הא בבנו הא בבן בנו הא דתני אין בנו נעשה גואל הדם בבנו של רוצח קאמר והא דתני בנו נעשה לו גואל הדם בבנו של הרוג קאמר שהוא בן בנו של רוצח ואינו מוזהר על כיבודו : מתני׳ : הכל הולך אחר הנוף אפילו הוא בעיקרו שבתוך התחום הרי הוא כיוצא חוץ לתחום ואם עיקרו חוץ לתחום ונופו בתוך התחום אף העיקר קולט : גמ׳ : אילן שהוא עומד בפנים בירושלים ולעניין אכילת מעשר שני בירושלים היא שנויה : מכנגד החומה כו׳ אלמא לא נופו שדינן בחר עיקר ולא עיקר בחר נוף : בחומה תלה רחמנא דכתב לפני ה׳ אלהיך תאכלנו : בדירה תלה רחמנא דכתב כי בעיר מקלטו יושב יג ונופו ראוי לדירה יותר מעיקרו : בירושלים לעניין מעשר הלך אחר הנוף : רבי

אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דר׳ יהושע מאן דאמ׳ מתה כרבי יהושע ומאן דאמר בטלה עד כאן לא קאמ׳ ר׳ יהושע התם דכתיב ברך ה׳ חילו ופועל ידיו תרצה אפילו חללין שבו אבל הכא אפילו ר׳ יהושע מודה : נגמר דינו וכו׳ : אמר רב יהודה אמר רב שתי טעיות טעה יואב באותה שעה דכתי׳ וינס יואב אל אהל ה׳ ויחזק בקרנו׳ המזבח טעה שאינו קולט אלא גגו והוא תפס בקרנותיו טעה שאינו קולט אלא מזבח בית עולמים והוא תפס מזבח של שילה אביי אומ׳ בהא נמי מיטעא טעה טעה שאינו קולט אלא כהן ועבודה בידו והוא זר היה אמר ריש לקיש שלש טעיות עתיד שרו של אדום לטעות דכתיב מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבוצרה טועה שאינו קולטת אלא בצר והוא גולה לבוצרה טועה שאינו קולטת אלא שוגג והוא מזיד היה טועה שאינו קולטת אלא אדם והוא מלאך הוא אמר רבי אבהו ערי מקלט לא נתנו לקבורה דכתיב ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם לחיים נתנו ולא לקבור מיתיבי שמה שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו רוצח שאני דגלי ביה רחמנא : כשם שהעיר קולטת וכו׳ : ורמינהי וישב בה בה ולא בתחום אמר אביי לא קשיא כאן לקלוט כאן לדור לדור תיפוק ליה דאין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה לא מגרש עיר ולא עיר מגרש אמר רב ששת לא נצרכה אלא למחילות : רוצח שיצא חוץ לתחום וכו׳ : תנו רבנן ורצח גואל הדם את הרוצח מצוה ביד גואל הדם אין גואל הדם רשות ביד כל אדם דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר רשות ביד גואל הדם וכל אדם חייבין עליו מאי טעמא דר׳ יוסי הגלילי מי כתיב אם רצח ור׳ עקיבא מי כתיב ירצח אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב רוצח שיצא חוץ לתחום ומצאו גואל הדם והרגו נהרג עליו כמאן לא כרבי יוסי הגלילי ולא כרבי עקיבא הוא דאמר כי האי תנא דתניא רבי אליעזר אומר עד עמדו לפני העדה למשפט מה תלמוד לומ׳ לפי שנאמר ורצח גואל הדם את הרוצח יכול מיד תלמוד לומר עד עמדו לפני העדה למשפט ורבי יוסי ורבי עקיבא האי עד עמדו לפני העדה למשפט מאי דרשו ביה ההוא מיבעי ליה לכדתניא רבי עקיבא אומר מניין לסנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש שאין ממיתין אותו ער שיעמוד בבית דין אחר תלמוד לומר עד עמדו בפני העדה למשפט עד שעמד בבית דין אחר תנו רבנן אם יצא יצא הרוצח אין לי אלא כמזיד בשוגג מניין תלמוד לומר אם יצא יצא מכל מקום והתניא במזיד נהרג בשוגג גולה לא קשיא הא כמאן דאמר אמרינן דברה תורה בלשון בני אדם הא כמאן דאמר לא אמרינן דברה תורה בלשון בני אדם אמר אביי מסתברא כמאן דאמר דברה תורה בלשון בני אדם שלא יהא סופו חמור מתחילתו מה תחילתו במזיד נהרג בשוגג גולה אף סופו במזיד נהרג בשוגג גולה תני חדא אב שהרג בנו נעשה לו גואל הדם ותני אידך אין בנו נעשה לו גואל הדם לימא הא ר׳ יוסי הגלילי והא ר׳ עקיבא ותסברא בין למאן דאמר מצוה בין למאן דאמר רשות מי שרי והאמר רבה בר רב הונא וכן תנא דבי ר׳ ישמעאל לכל אין הבן נעשה שליח לאביו להכותו ולקללתו חוץ ממסית שהרי אמרה תור׳ לא תחמול ולא תכסה עליו אלא לא קשיא הא בבנו והא בבן בנו : מתני׳ אילן שהוא עומד בתוך התחום ונופו נוטה חוץ לתחום או עומד חוץ לתחום ונופו נוטה בתוך התחום הכל הולך אחר הנוף : גמ׳ ורמינהי אילן שהוא עומד בתוך הפנים ונוטה לחוץ או עומד בחוץ ונוטה לפנים מכנגד החומה ולפנים כלפנים מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ מעשר אערי מקלט קא רמית מעשר בחומה תלה רחמנא ערי מקלט בדירה תלה רחמנא בנופו מיתדר ליה בעיקרו לא מיתדר ליה ורמי מעשר אמעשר דתניא בירושלים הלך אחר הנוף בערי מקלט הלך אחר הנוף אמר רב כהנא לא קשיא הא רבי יהודה והא רבנן דתניא רבי

אילן שהוא לפני מכנגד החומה ולפנים כלפני תימא דבשילהי כיצד כולין אמרינן דגגו לא נתקדש ואם כן הוו מעשר שני אין אוכלין על האילן ויש לומר דמיירי שענפיו מועטין שאין בהן ארבע דלא חשיבי והוי באילו עומדת באויר כנגד הקרקע עוד יש לומ׳ דמיירי באילן שענפיו מרובי ואויר ירושלים כירושלים : אימור

איתמר דשמעת ליה לר' יודה לחומרא ובריך עיון מנא ליה דלמא מתרצין נמי להקל וי"ל דמסברת גופיה ידע דלית ליה דלמא פליגי רבי יודה ורבנן כולי האי כ"ת בחומרא בעלמא:

גבי מעיר למעיר עיקרו בחוץ וגופו בפנים כי היכי דבגופו לא מצי פריק וכו' פי' לא מולינן בתר גוף לקולא לומר לכי היכי דבגופו דבפנים מצי מכוין מכוין כלא פדייה הכא נמי בעיקרו מבחוץ מצי מכוין כלא פדייה מלא לחומרא דווקא לומר דלא מצי פריק ליה מעיקרו ומסתברא דפשיטא ליה דבגוף גופיה מצי מכוין דגזרי דשדין עיקר בתר גוף לחומרא מכל מקום גוף לא מהדרין בתר עיקרו נמי לחומרא:

מר סבר עיקרו הוי דרגא וכו' קשיא מכ"ל לאפלויי דרבן אלעזר ור"ל דשמע מתוך הברייתא דפליגי לרבי יהודה בתרתי בין במעיר בין בעבי מקלט מדנקט ערי מקלט גבי ירושלם:

רב מצי אמר מאי אחר הגוף הא דפריכין מלא עיקרו בפנים וגופו לחוץ הכא נמי דבעיקרו מצי קטיל ונקטר דלף אחר הגוף קתני מתניתין דגם אחר הגוף מולין היכי דהוי חומרא כאן דעיקרו בחוץ וגופו בפנים דשדינן עיקרו בתר גופו ולף עיקר לא מצי קטיל והוא הדין לחולין בתר עיקר לאוסלייה גופיה בתר עיקרו לחומרא כגון בעיקר בפנים וגופו לחוץ לף הגופו קטלינן דחולין בתר עיקר וקשה דאם כן כי היכי דקתני הלך אחר הגוף היכי נמי לתני הלך אחר העיקר ועוד קשה לפירוש הר"ם דגבי מעשר כי קתני דלף אחר הגוף לחומרא משמע דמכל מקום פשיטא ליה דדין גוף עכשיו לא היה בטל כלל ולא שדינן ליה בתר עיקרו כדפירש"י ולפ"ז פיר"ם דולמי דין גוף עכשיו לא היה בטל לעולם גם לחומרא כדפירש"י והכי קאמר לף לאחר הגוף שדינן ליה עיקר לחומרא כמו עיקרו בחוץ וגופו בפנים כי היכי דגופו לא מצי קטיל נעיקר נמי לא מצי קטיל והוא הדין לעיקר לחול בתר גופו אם יש לעיקר דין עצמו כגון דעיקרו בפנים וגופו בחוץ לף על גב דבגופו מצי קטיל כדפי' לעולם יש לו לגוף דין עצמו גם להקל מכל מקום לעיקר מבפנים לא מצי קטיל ולא שדינן העיקר בתר הגוף לקולא רק לחומרא מכל הקונטרי פי' לף אחר הגוף מקום דבכולי הש"ס שדינן לגוף בתר העיקר לימוד הכתוב גבי מקלט דומיא דשאר ערי מקלט דכתיב בהן ונתן ה' אלהיך לך את כל עריו כאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך אם ישמור את כל המצוה הזאת וגו' לעשותה לאהבה את ה' אלהיך וללכת בדרכיו כל הימים ואף אנו מצווים לעשות כן ולא מצינו שום מקום שנשתנה מכך אלא בעיר הנדחת שנאמר בה לא יהיה נדבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחם עליך

מעלים היו הערים שכר ללוים ערוכתי שוכרים מהם את בתי הדירים: תוור
לשדרם שיהיו הם מהיום נמיה או רחם כית לא תוור לגדולתו כשיסוב
לעיר במיתת כהן גדול: גמ': מחלוקת בשם ערי מקלט: לכם לרוחני
נאמר וכיון לכם הערים למקלט: ושב ולא משפחתו כעבד עברי כתקבעיונא
תפשי כשם או כיובל: למה שהוזק מכותיו
לשדרם: ולא מחוות מכותיו כאכותיו סיפא
דמילתיה דר' מאיר היא ומביא ראיה לדבריו
מסוף המקרא שחוור לגדולתו שב' ולא מחוו
מכותיו ולא כל מזקת מכותיו: וכן בגולה
כמחלוקת כעבד עברי פך מחלוקת ברוחא
שגלה וחזר במיתת הכהן ומכאן ילפ
דכשפוה תורה כאן יושב קרא יתירא למאי
למכתב ושב ולא משפחתו ולא מחוות מכותיו
וליתסוק: לרבות את הרוצח למופנה לדון
היכא נגירה שוה נאמר כאן יושב וכאמר
ברוצח יושב הרוצח ולא חרץ מחוותו כדאמר
ומזיל מאי וכן בגולה ומסקנא גמר מיכה
מיכה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוקין אלו לאו דוקא דיקדק כה
דתנא ושייר לוקין סוכת
אלא תנא תייבי כריתות
לאשמועינן דים מלקות בחייבי כריתות
ותנא ולא תגאל ונרוצה לאשמועי שאינה נרוצ'
חייב עליה משום שתי שמות וכו' תנא טבל
ונעשר ראשון אלא נטלה תרומה דלאו אפר'
לאו דידהו כהלילה וכן הקדש אלא כעדם
ואיידי דתנא הקדש תנא מעשר שני כהלי
דתרוויהו מלקות דידהו משום מקוסרי
פרייה וכן כרוכן יש לדקדק: נתינה מן
הנעבדין היא ומלקות משום לא תתחתן
בהו: ולא תגאל ונרוצה שנתגאל מאיש לחלל
ונתגרש מאיש אחר חייב עליו שתי מלקיות
משום שתי שמות משו' שתי לאוין שבתיהן
מפורשין במקרא ולוקה שתי מלקיות קיימא:
גרושה וחלוצה גרושה והיא חלוצה היינו
חייב עליה לא משום גרושה שחלוצה היינה
כתובה לא מריבויא מייתינן לה לתניא
בקדושין גרושה אין לי אלא גרושה חלוצה
מניין ת"ל ולא תגאל: טמא שאכל את הקודש
מוסרתו אפר' בן עזאי אומר כתיב כי וטרפת
את הנותר בלחם לא יאכל כי קדש הם
ומוסרת פינחס נמי מסכת מדכתיב כי קדש
הם כלומר מפני שהוא קדש שנפסל למזבח
מכלן כל שהקדש פסול בא מכתוב ליתן לו
תשלום על אכילתו והכי מאמר לקדש ומוסר
טמא ופסול אחר יגע בכל טמא לא יאכל:
השוחט קדשי בחוץ או המעלה קדשי בחוץ
מוסרת מעלה השמר לך פן תעלה ונומר
מוסרת שוחט ילפינן מכתיב בפר השוחט
ושמע ה' מוכח דיליף מלא יזבחו עוד ונומ'
מוכח דיליף להו מנזיר שום דסכאה הכאה
שוחט מתעלה: המוכל ביום הכיפורים יליף מוסרתיה נמי מהשתא שאין השוחה שאין כלומת שאין
כמוהן בקטרת וכמתכוונתה לא תתעבו כם: והסך שאין סיסתה אלוחו שנשתה מפה בתלבר לכתיב על כשר מרם לא ייפך: אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו אף שוה נטלה תרומתו אף שוה טבל:
ומעשר שני שלא נפדה והוא מוכלות בירושלים אין מעבירין את כל כך וגלה כביני דמתכה
לתת דתניא סוד כתורה רבי אומר מלי טבחת דרבי אלעזר ורבנן מיעט מתרומה ורבנן מיעט רחמנא ומתו בו
לא כתורה מתית סוף דמעט ה' ונוירם שים כרקיעא קיימא ולפינן מוהרם דמעילה אמוהרם דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הילכות מעילה
היא ומיהו מתרומה כתורת כהנים בנזירים שהוא חייב משום שרץ העוף על הזרק: גמ': חייבי כריתות קתני
כל חייבי כריתות שבתורה יכול לעשיית מלאכת בית דין לא תהרוג את שלקות:

ישנו

מעלים היו שכר ללוים כדי דוחקים הכאים ודרים שם כדיכין להשלות שם
ומרכוז ללוי לא תיי נזירת המלך על הלויים לעבוד אותם בעירם:
לכם לכל כוכיכם לתן כריכים להעלות שום שכר ללוים:
נמר סיכה סיכה נדחק דסיינו דוקא לר' מאיר דאיצטריך לנ"ם מכל מ"
יוצא הא מיכה קרא כסליק נכי רוצח ור"ש
כי מכוח הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא
דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו
תנא ושייר טמא שנשתם
ושאכל תרומה וכעל מום
שנשתם שנים מוכן מקריב מום חוכן מכנס
נחלת על נכי מערכתה אף לא תזיב לאוי
נדירי אלא כאותן שים כהן תידום וסא
דקא מזיב כריתות דלתן כהן מיתת בית
דין למאמועינן דאע"נ דמיכא כרת לוקין
ואין כרי למנות כהם תידום כהכך כריתות
דקתני וכקוטרם דקא למנות כהם תידום
אתנה לכהן נדול נקט משום דכעי למיקני
אתנה וברוסה מייב משום שתי שמות:

גרושה וחלוצה אינו חייב לא משום פירוש
הקונ' משום גרושה דחלוצ' מייתי
לה ומשם גרושה משמע לפירושו דכחלוצה
לחודה חייב אלא אגרושה ודה אינו דהא
אמרי' לקמן חלוצה דרבנן ואת"ל לעיל חנא
וחלוצ' לאנב גרוש תניא אי נמי משום מרדות
דרבנן וכשה כיון דהוי נם גרושה ליק כה
אלא גרושה סיוע לתורייתא ולא לקי משום
מרדות דרבנן: רבי

להה מיי פיט מכי סנהדרין

בו אלא הא מיבעיא ליה דתניא
בקדושין גרושה אין לי אלא גרושה חלוצה
מניין ת"ל ולא תגאל: טמא שאכל את הקודש
מוסרתו אפר' בן עזאי אומר כתיב כי וטרפת
את הנותר בלחם לא יאכל כי קדש הם
ומוסרת פינחס נמי מסכת מדכתיב כי קדש
הם כלומר מפני שהוא קדש שנפסל למזבח
מכלן כל שהקדש פסול בא מכתוב ליתן לו
תשלום על אכילתו והכי מאמר לקדש ומוסר
טמא ופסול אחר יגע בכל טמא לא יאכל:
השוחט קדשי בחוץ או המעלה קדשי בחוץ
מוסרת מעלה השמר לך פן תעלה ונומר
מוסרת שוחט ילפינן מכתיב בפר השוחט
ושמע ה' מוכח דיליף מלא יזבחו עוד ונומ'
מוכח דיליף להו מנזיר שום דסכאה הכאה
שוחט מתעלה: המוכל ביום הכיפורים יליף מוסרתיה נמי מהשתא שאין השוחה שאין כלומת שאין
כמוהן בקטרת וכמתכוונתה לא תתעבו כם: והסך שאין סיסתה אלוחו שנשתה מפה בתלבר לכתיב על כשר מרם לא ייפך: אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו אף שוה נטלה תרומתו אף שוה טבל:
ומעשר שני שלא נפדה והוא מוכלות בירושלים אין מעבירין את כל כך וגלה כביני דמתכה
לתת דתניא סוד כתורה רבי אומר מלי טבחת דרבי אלעזר ורבנן מיעט מתרומה ורבנן מיעט רחמנא ומתו בו
לא כתורה מתית סוף דמעט ה' ונוירם שים כרקיעא קיימא ולפינן מוהרם דמעילה אמוהרם דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הילכות מעילה
היא ומיהו מתרומה כתורת כהנים בנזירים שהוא חייב משום שרץ העוף על הזרק: גמ': חייבי כריתות קתני
כל חייבי כריתות שבתורה יכול לעשיית מלאכת בית דין לא תהרוג את שלקות:

ישנו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0029
DFG

רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ק' קונטרים נכלל כל העריות דכתיב וכרתו כל הנפש ולמה יצתה כרת בפחותו ללמד שאם יצא כרת בפחותו וקדש פרוץ לחייבי כריתות בכלל מלקות הן ואין מלקות הן ללמד שכל מלקות מן התורה אינן אלא בלאו ויצא כרת בפחותו שהרי פחותו כתובה עם העריות בפחדי אמך וכו' הנפשות שלא לבטל יבמה מקלוסי לדונו בכרת ולא במלקות כלומר שאין חייבי כריתות לוקין:

רבי יצחק אומר חייבי כריתות קדושי לרבי יצחק נאה דקאל כל כריתות למה לי להו מסיקנן דקרבן לא כתב ושמת ים לומר לכתבנו לעובד יתירה מידי להוה מלמד שכלולות ולאו הכי היינו לעשה:

ורבי עקיבא מאי טעמא לא לחייבי מיתות בית דין נ"ד של מטמאין לו ומה בכך וליעבד ליה תרתי:

פרשה המסור לבית דין הכתוב מדבר ושעמיה לך עקיבא מסור לבית דין הכתוב מדבר לעדותו ולפי זה כחייבי מיתות בית דין נתלו נמי למיתה בלבד מיתה והתרו בו למלקות ומסתברא ליכא שלא רשעה למלקו' לקי וקדש דבעלמא צריך נבי למה לי למימר לאו מסתברא מיתת בית דין הוא ואין לוקין עליו ולפי כי ליכא התם רשע למיתה ול"ל דהתם הויגו כרת לחוקי למילתיה דרבי עקיבא דאתרו בו למלקות ולפי' הכי לא לקי דקאמר לאו מיתת לאזהרת מיתת בית דין הוא ואין לוקין עליו:

ג"ה ע"ב מב ומ תעשה לך כו' לאפוקי הני דקום עשה מאי טעמא כדי לסוי קום ועשה וקד"ת דתניא ר"ש אומר ק' מה תלמוד לומר לא תעשה לך כל תמונה לרבות שתי תמונות של אבן ושתי תמונות של עץ ומה תלמוד לומר לא תעשה הוה ליה למיתני לא תעשה לך כל תמונה ומה תלמוד לומר לך לך מכאן אמרו מצות עשה שהזמן גרמן נשים ועבדים פטורין מהן אבל לא מצות לא תעשה הוה ליה למימר דהא ק"ת ולא תעשה ול"ל לך:

ישנו בכלל מלקות ארבעים דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר חייבי כריתות ישנו בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה בית דין של מעלה מוחלין להן חייבי מיתות ב"ד אינו בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין בית דין של מטה מוחלין להן רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקו מאי טעמא דרבי ישמעאל דתניא אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת ונכתב והפלאה את מכותך הפלאה זו אינו יודע מה היא כשהוא אומר והפילו השופט והכהו לפניו הוי אם הפלאה זו מלקות היא ונכתב אם לא תשמור לעשות את כל ונאמר אי הכי חייבי עשה נמי אם לא תשמור כתיב וכדרבי אבין אמר רבי אילעי דאמר רבי אבין אמר' אילעי כל מקום שנאמר השמר פן ואינו אלא לא תעשה אי הכי לאו שאין בו מעשה נמי לעשות כתיב לאו שניתק לעשה נמי דומיא דלאו דחסים השתא דאתית להכי כולהו נמי דומי דלאו דחסימה ורבי עקיבא מאי טעמא כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ורבי ישמעאל הני מילי מיתה ומטון או מלקות ומטון אבל מיתה ומלקות מיתה אריבת היא ולרבי עקיבא אי הכי חייבי כריתות נמי מאי אמר' שאם עשו תשובה השתא מיתה לא עבדי אמר' אבהו

דברים כב כא

דברים כח נח

דברים כח נט

תורת כהנים

תשובה מכ"ד של מעלה: מכל מקום חייבי מיתות מיון בכלל מלקות סיים כאן שתי פורענות מלקו' ומיתה ואסילקה סדעו ליהרג ג' זמני יעשה תשובה מיון כ"ד שלמטה מוחלין לו את מיתתו: ר' יצחק אומר לפי חייבי כריתות שהתרו בהן לוקין מיון בכלל מלקות לפי שכל חייבי כריתו' של עריות בכלל היו דכתיב כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות וגו' למה יצאת כרת באחותו לעשותה דכתיב בקדושי תהיו ואיש כי יקח את אחותו ונו' ואומר לדונו בכרת לכך שנה בכרת שלהן לומר שאין בהן עוסק בלא כרת: לאו שאין בו מעשה נמי מלמד שמרבין בכמה דוכתי לאו שאין בו מעשה מן התורה כדאמרינן בפרק שבועות דף כ"ב ע"ב ובפרק ד' מיתות דף מ"ו ע"ב ובפרק כיצד הרגל דף כ"ה ע"ב ובפרק הורעות דף ל"ב ע"ב ובכורו' דף כ"ב ע"ב ובשבועות דף כ"ה ע"ב

בפירוש ריבתה תורה חייבי כריתות למלקות דנמר לעיני מתקיף לה רבי אבא כר' מתל אי הכי חייבי מיתות בית דין נמי נגמר מעיני מלעיניך דנין לעיני מלעיני ואין דנין מעיני מלעיניך ומאי נפקא מיניה והא תנא דבי רבי ישמעאל ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה וזו היא ביאה ועוד לגמ' מעיני מלעיני דהא גמר לעיני מלעיני קבלה מיניה רבי שמואל בר רב יצחק כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ברשעה המסורה לבית דין הכתוב מדבר רבא אמר אתרו ביה לקטלא כולי עלמא לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקו' רבי ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתות בית דין לוקין עליו ור' עקיבא סבר לאו שניתן לאזהרת מיתות בית דין אין לוקין עליו ור' עקיבא אי הכי חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא אמר לי' רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהנרוני משמי דרבא חייבי כריתות לא צריכי התראה שהרי פסח ומילה ענש אף על פי שלא הוהיר ודילמא אזהרה לקרבן דהא פסח ומילה דלית בהו אזהרה לא מייתי קרבן התם לאו היינו טעמא אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לע"א מה ע"א שב ואל תעשה אף כל שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה רבינא אמר לעולם כדאמרינן

למילתן עם שאר כריתות שנאמרו סתם כלם לומר שאם עשאום פולס בהעלם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות: התם לאו היינו טעמא מה שאין מביאין קרבן על פסח ומילה אין הטעם בשביל שאין כאן אזהרה אלא לפי שהתורה גזלה לעניין קרבן לע"ז שנאמר בפרשת שלח לך חכמים גזלו קרבן ע"ז תורת יום לכם לעשות כאן הוקשו כל עבירות שבתורה בשבועה לע"ז לעניין קרבן מה ע"ז כרת שוגג וזדון שב ואל תעשה כן זדון עשה ושגגתו אף כל שב ואל תעשה חוץ מגזל כרת של עמוד ושם וזדון יום הכפורים ולא עשה אין כאן קרבן ופסח ומילה עשה עמוד ושגגת חייבי כריתות שגגת מצה וזדון יום הכפורים ולא

כדאמרן מעיקרא שאם עשו תשובה בית דין שלמעלה מוחלין להן מאי אמר הא לא עבוד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכרבי יוחנן דאמר ר׳ יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק ליה מהא אין הבי נמי ואלא כרת דאחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מיחלקין הרי שמות מוחלקין אלא לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעה בר רשיעה ורבי יצחק הא מנא ליה נפקא ליה מקל וחומר דתניא אם רבי עקיבא שאלתי את דבן גמליאל ור׳ יהושע באימליין של עימעום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר׳ גמליאל על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו אינו חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מקל וחומר מה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לאכל שכן ואידך קל וחומר פריכא הוא מה לנדה שכן נופן מוחלקין ולאידך נמי האי ודאי קל וחומר פריכא הוא אלא נפקא ליה מאחותו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין ואידך איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

כריתות דף יב יבמות דף טו

כדאמרי מעיקרא שאם עשו תשובה בית דין שלמעלה מוחלין להן מאי אמר הא לא עבוד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכרבי יוחנן דאמר ר׳ יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק ליה מהא אין הבי נמי ואלא כרת דאחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מיחלקין הרי שמות מוחלקין אלא לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעה בר רשיעה ורבי יצחק הא מנא ליה נפקא ליה מקל וחומר דתניא אם רבי עקיבא שאלתי את דבן גמליאל ור׳ יהושע באימליין של עימעום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר׳ גמליאל על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו אינו חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מקל וחומר מה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לאכל שכן ואידך קל וחומר פריכא הוא מה לנדה שכן נופן מוחלקין ולאידך נמי האי ודאי קל וחומר פריכא הוא אלא נפקא ליה מאחותו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין ואידך איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

כריתות דף יב יבמות דף טו

כדאמרי מעיקרא שאם עשו תשובה בית דין שלמעלה מוחלין להן מאי אמר הא לא עבוד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכרבי יוחנן דאמר ר׳ יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק ליה מהא אין הבי נמי ואלא כרת דאחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מיחלקין הרי שמות מוחלקין אלא לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעה בר רשיעה ורבי יצחק הא מנא ליה נפקא ליה מקל וחומר דתניא אם רבי עקיבא שאלתי את דבן גמליאל ור׳ יהושע באימליין של עימעום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר׳ גמליאל על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו אינו חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מקל וחומר מה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לאכל שכן ואידך קל וחומר פריכא הוא מה לנדה שכן נופן מוחלקין ולאידך נמי האי ודאי קל וחומר פריכא הוא אלא נפקא ליה מאחותו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין ואידך איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

כדאמרי מעיקרא שאם עשו תשובה בית דין שלמעלה מוחלין להן מאי אמר הא לא עבוד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכרבי יוחנן דאמר ר׳ יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק ליה מהא אין הבי נמי ואלא כרת דאחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מיחלקין הרי שמות מוחלקין אלא לחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והיכי משכחת לה ברשיעה בר רשיעה ורבי יצחק הא מנא ליה נפקא ליה מקל וחומר דתניא אם רבי עקיבא שאלתי את דבן גמליאל ור׳ יהושע באימליין של עימעום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר׳ גמליאל על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו אינו חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו הבא על חמש נשים נדות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מקל וחומר מה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לאכל שכן ואידך קל וחומר פריכא הוא מה לנדה שכן נופן מוחלקין ולאידך נמי האי ודאי קל וחומר פריכא הוא אלא נפקא ליה מאחותו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין ואידך איבעית אימא גמר עונש מאזהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחותו

דקאמר מפיו למען דאמר עונשין מן הדין כו׳ פי׳ דהיינו רבי יצחק ותימה דבכל מקום משמע דספיר מית ליה לרבי יצחק דאין עונשין מן הדין ונראה דלמאי דמוקמינן דקאמר גמר עונש מאזהרה סבר ר׳ יצחק עונשין מן הדין דה״ג גמר עונש מאזהרה משום דאיכא קל וחומר להעניש וכיון דמשום מאזהרה סוף סוף הדין נמי בעונש כיון דאיכא קל וחומר להעניש ומעתה אמר רבי יצחק בכל דוכתי נמי עונשין מן הדין דהיינו איכא אדרך לעניין מאזהרה ומהאי טעמא אכתי דגמיר עונש מאזהרה היינו דוקא דאיכא להעניש מן הדין דאם לא כן אפי׳ נמי כגון גבי ממזר עמוני נילף מרם עונש כרת מהאי טעמא דגמר עונש מאזהרה דכי היכי דמשום לעניין מאזהרה הוא דין לעניין עונש מלא כדפירש דדוקא משום דאיכא להעניש מן הדין קאמר גמר גמר עונש מאזהרה כך נראה למשנתינו וצריך עיון :

הכי גרים ר׳ פי׳ ואידך סבר לה כר׳ אליעזר דאמר שני לאוין וכרת אחד מוחלקין לקרבן והלכך במפטם וסך דמוחלקין כלאוין ידעינן מחלוקין לחטאת ואם תאמר כיון דלאוין מוחלקין אם כן למה לי אחותו דסיפא דדרים לחלק תיפוק לי דלאוין מוחלקין ופ׳ בקונטרס דכיון דאתא למיכי כריתות נמי ולא בעי חילוק ולא איצטריך ליה למדרש ז משום דלעיל ולא דרים אחותו לחלק ותיתיר ליה עיקר כרת באחותו לדונו בכרת ולא כמלקות ואחותו דסיפא לאחותו שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין ואחותו דרישא לא איצטריך ליה ולדרשא אחרינא אתיא מי נמי מוכח מהכא דקרא הוא עוד יש מפרשים דספיר איצטריך דרשא לאחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו דאיכא למימר משום פרוזל והם גוף אחד הואיל ולא לימא קרא אלא אחת דלא דמיא למפטם וסך משום עבודת מוחלקות וספיר אתי מדרבי אליעזר אכל בפרק קמא דכריתות משמע כפירוש הקונטרס דפריך מהא מילתא וכי מאחר דלאוין מוחלקין כו כרת בפירושי נכ״ג כפירוש הקונטרס :

קשה ליסנא דקוס עשה דמשמע לליכא בהן קום לאו הקשה ה״ר שלמה מדרוי״ם דמ״ת קשה הכי דקרבן לא נמי מזכרה מכל מקום הכך דלא כתיב חלב בהו כרת כמו מפטם וסך דלא ידעינן דחלוקין למעלת לא משום סרס לחזיר מוחלקין נרבי אליעזר לחמר רבי יוסי ומיבעיא לחלק הם כולה לילקי עלייהו כי היכי דבעינן למימ׳ מי קרבן בעי

ורב תור מזכרה דלא לקי מלמו דכריתות ול׳ דמכל מקום נהי דחיבעיבו לחלק בסכיל זה לא נמכע מלמד ממנו מלקו׳ כיון דבעינן בהו חיוב קרבן בלא לאו נהי דחילוק לא ידעינן מלא מלאוין מ״מ ילקו :

לאפוקי הני פסח ומיל דכקום עשה ניהו קשה למה לי הקישא לאפוקי פסח ומילה ת פוק ליה מדאמרינן בת כ׳ ועשה אחת יצא מסית ונדוח ומקלל מכלו ומתו ועדים זוממין שאין בהן מעשה דאין בהן קרבן והוא הדין פסח ומילה דאי מיכתב ולא עדיף ליכא מעשה ושמא ל״ל דאיצטריך דרשא דהכא משום דבת כ׳ ליכא דרשא מחבריתי דמפרש מפיק ומדיק מלמו דכי קרבן נהי מזוין משום דבעינן דומיא דע״ז דים בו כרת ופסח ומילה הוה בכרת והוה מצינו דהוויין בקרבן מיהו ממילה ק׳ לית לי קרא דהא לא סוף בכרת דומיא דע״ז דהא לעולם לא יתברר שיהא בכרת עד שיעמוד לעולם יכול למול עצמו וליפטר מכרת ול׳ לעולם כל זמן שלא מל עובר כרת עליו :

ההוא מיבעי ליה לגופיה על אחותו שהוא בת אביו ובת אמו ות׳ ל׳ נקדושים תיפוק ליה נבי מוזהרים כתיב אחותך היא יתירא לאחותו בת אביו ובת אמו ות׳ ל׳ דוכתיה לא קאי אלא אערוות המפורשות בי״ד ונהי דבקרא כתיב ערות בת אחיך מולדת חבך אף על פי שהיא מיירי טפי מאחותו שהיא מצד אביו ובת אביו אכל בת אביו ובת אמו ומוסכ׳ לה ילפינן אלא מיתורא דקרא אחותך היא :

ואידך רבי יצחק גמר עונש מאזהרה תימה דבכריתות פרק קמא דף ב׳ אמר רבי יצחק עונשין מן הדין דקאמר רבי יצחק כדמית ליה לרבנן כדאי להו לומ׳ דאין עונשין מן הדין וכן לקמן בפירקין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0031
DFG

אלו הן הלוקין — פרק שלישי — מכות

הדוא לתרומה הוא לתת ותימא דהיכן מציבו תומר בתרומה מנקדשים דנכל קודש לא תגע מוקי לה רבי יוחנן לנגיעת תרומה ולנגיעה דקדש לא לקי ותנן ר"ש שלמה מדרו"ם כ"ע דהכי קתני סדוא לנגיעת תרומה הוא דאתי מי שטבל ועלה מערב הפסח עד מלאת ימי טהרתו סדוא כטבול יום ולא קתני דמיכף מלקות בנגיעת חד מ' מכל מקום קדש לדוך קתני דמיירי לתרומה ול"ל משום דנגיעת קדש כתיב עד מלאת ימי טהרתו ונקדשים עד לאחר כפרתו נמי על כרחך בר"ד לא קתני בתרומה דלקדש נפקא לן מיגזירת שוה דטומאתו טומאתו גמיר ליה:

כל לא תעשה ד"ת ואין עשה דיקום עליו תימא דסא לאו דנזיר סקדיש עשה דוסמיך הגאולה מצר גזל ופיליגי רבי מן לוקין עליו ול"ל דסאי נמי לאו דגאולה סמין לקי ס עשה מלת לאחר סגאולה והילכך לאו סניתק מקיומו מלא סיגיו דסיכף דקתני לאו דוקא קתני מלא סיגיו דסיכף העשה קודם סעבר סלאו: תניא כ

תורת כוהנים

מאחותו דרישא ואידך ההוא מיבעי לי' לחלק כרת למפטם ולסך ואידך סבר כרבי אליעזר א"ר הושעיא דאמר רבי אליעזר אמ' רבי הושעי' כל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכרת אחד חלוקין הן לקרבן ואי בעית אימא לא סבר לה כר' אליעזר ונפקא ליה מואיש אשר ישכב ישכב' יקר' את אשה דוה ואידך ההוא מיבעי לי' לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מניין שאין האשה טמא עד שיצא מדוה דרך ערותה שנאמר ואיש אשר ישכב את אשרר דוה וגילה את ערותה וגו' מלמד שאין האשה טמא' עד שיצא מרוה דר' ערות': וטמא שאכל את הקדש: בשלמא הבא למקדש טמא כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש דכתיב מת משכן ה' טמא ונכרתה אזהרה דכתיב ולא ישמאו את מחניהם אלא טמא שאכל את הקודש בשלמא עונש כתיב והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומא עליו ונכרתה אלא אזהרה מניין ריש לקיש אומר מכל קודש לא תגע ר' יוחנן אומ' תני ברדלא אתיא טומאה טומא' כתיב הכא וטומאתו עליו ונכרתה וכתיב התם טמא יהיה עוד טומאתו גומה להלן עונש ואזהרה אף כאן עונש ואזהרה בשלמא ריש לקיש לא אמר כרבי יוחנן גזירה שוה לא גמיר אלא רבי יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך ההוא אזהרה להתרומה וריש לקיש אזהרה לתרומ' מנא ליה נפק ליה מאיש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב או דבר שהוא שוה בזרעו של אהרן הוי אומר זו תרומה ואידך ההוא לאכילה והא לנגיעה ורי לקיש הא' בכל קדש לא תגע להכי הוא דאתא ההוא מיבעי ליה לטמא שנגע בקדש דאיתמר טמא שנגע בקדש ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה ריש לקי אומר לוקה בכל קדש לא תגע רבי יוחנן אומר אין לוקה ההוא אזהרה לתרומה הוא דאתא טמא שנגע בקודש מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה אזהרה לאוכל אי תקוש קדש למקדש ואכתי להכי הוא דאתא ההוא מבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים דאיתמר טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה ריש לקיש אומר לוקה בכל קדש לא תגע לא שנא לפני זריק ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה רבי יוחנן לטעמיה דאמר קרא טומאתו טומאתו וכי כתיב טומאתו לאחר זריקה הוא דכתיב ההוא מבכל קדש נפקא תניא כוותיה דריש לקיש בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומ' אזהר' לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע ה"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו' מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף כל דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנגיעה מי איכא נטילת נשמה אלא באכילה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו אמרו

למפטם וסך לסוט כמי שני לחוץ וכרת אחת ומוזהר לנו לחלק ביניהם כמו שמוזהר חילוק בעדיות אם תימו מניין כאן תניהו מניין להו: הכי גרסינן לה להך סיטתא דסוט מיבעי ליה לחלק כרת למפטם וסך ואידך סבר לה כר' אלעזר ב"ר מוסיפין כו' ואיבעית אימא נפקא ליה מדכתיב כי יקח איש אשה ובעלה והכי פירושא ואידך סבר לה כרבי אלעזר דאמר עלה שלשה מחלוקין במפטם וסך: סיכה מרוה דרך ערוה: לפתוקי דרך דופן דלא: לא לאזהרה מכלן ליכא למימר מבקדשים לא יאכל וגו' נלמ' מיירי בקדשים אלא בתרומה דכתיב כיה לחם מזרע אהרן: דכר שסוט בזרעו של אהרן ומוקמינן ליה בתרומה שהיא שוה בקדשים ובכהנים ולפי המוזהרת שהיא מוזהרת לסוט ושוה בקדשים ובכהנים מבכל קדש לא תגע ודרשינן ליה לקדש מזהרם לסוכל: תני כרדלא שם מכס: כתיב וטומאתו עליו בטמא שאכל את הקדש וכתיב עוד טומאתו בו נכנס אל הקדש טמא: נזיר שוה לא נאמר אלא לעדה מרכו: שנאמר על אהרן בקדשים ובכהנים ובכל קדשים תוכן נאכלין אלא לזכריס וכי תימא מיכף שוה ושוק ליתי בחוזרת כגון שמנם וגרשה ורע מין לה לאתויי מר חוזרת לתרומה ומיכף שוה ושוק והכי מפרש"ל לה ביבמות: סהוה מוסר לתרומה לנגיעת תרומה: טמא שנגע בקדש כו' תירוצא הוא דמתרץ ריש לקיש: מדלית קדש לקדש בסלי ק' ככל קדש לא תגע ואל המקדש לא תגע וגרשינן לקמן מה מקדש יש בטהרתו נטילת נשמה שכשם

תמרו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0032
DFG

לומרו לו לחבירי שמעתוהו משמו ולא שמעוהו מפיו מותרת לבר זה: לימר להם
לא חזר הוא: כיצד הא ותניא מצינו כתוב לא תעשה שקדמו עשה ותניא עליה
דלוקין ולא סני ליה בקיום העשה: תניא הבא על המקדש טהא קא חשיב
ליה בהלוה הן הלוקין: משום דקסיה ליה מוכח בערכין כיון
דלא תעשה שקדמו עשה לכתוב ולו תשיב
לחשוב לה יוכל לשלחה ותניא עלה שיקויים תורת חזר
את העשה שם נירשה ויחזירנו ויפטור שמת
לו שניתק לעשה משיב ליה: שם ישראל במדבר
הוא שיכול לקיים ה' עשה ויחזירנה מחויר
ואינו לוקה: ושם כהן הוא שחסור כגרושה עמוד דף ה
לוקה ואינו מחויר: ואמאי שם ישראל הוא
מחויר ואינו לוקה שם שיתא לדרבי יוחנן
שם לא תעשה שקדמו עשה הוא: אמר עולא
שאי לאו שניתק לעשה הוא דאי לאו לאו ניתקי
לאו אתא שיתא לעשה לא הוא מצטריך
למיכתב דאי אתא לעשה ואינו אלא לעשה
יאמר לו תהיה לשחה ואינו אלא לשחה לא יוכל
לשלחה: שם אינו עניין לפני הגירושין ולאחר הגירושין לומר
שיחזנה תבעו עניין לאחר הגירושין לומר שם שלחה יחזירנו ויחזיר לו לאשה ויפטור
מן השלוח: ומכתבי שם מיצטריך למיכתביה
ואינו עניין לפניו דאי לאו כתובי מיכתב
שם רע לא נמצאת אמינא מה לאוכח שם
רע דין הוא שקנסוהו לכותבה שכן לוקה
ומשלם בתחילתו כדכתיב וישלם אותו וענשו
אותו ואמרינן בכתובות ויקרו הם מלקות:
מה תוכח שאינו לוקה בתחילתו תאמר
בחתכת לו תשיב לאשה מוציא שם רע לא
כל שכן: ושם אינו עניין לפניו שהרי
בעצמו כתוב כן הבעו עניין לאחריו שהרי
אשתו היא שלא כדכתיב קידושין וכיוצא: ונאמר
מיניה דכי היכי דמוציא שם רע לא לקי
בגירושין שם מחויר תוכח נמי לא לקי: מי
כתיב ואומר מה מוציא שם רע שלוקה ומשלם
בתחילתו אינו לוקה בגירושין תוכח לא כל
שכן: תלה אמר רבא שם דתניא בתוכח
מחויר ואינו לוקה שעמד משום דעל כרחך
לאו שניתק לעשה הוא דאמר קרא כל ימי
לא הוה ליה למיכתב תלה לא יוכל לשלחה
מאי כל ימי הכי קאמר לא תהא בשילוחים
בימיו שלח יחזירנו על כרחך עאוד והחזיר
קאמר והכי קאמר ולו תשיב לאשה שם שלחה
שלח יהו שילוחיה בכל ימיו כדי העשה לאחר
העברת הלאו: והא לא דמי לאוויה שם שלחה
דאמר רבי יוחנן לא תעשה שקדמו עשה
לוקין עליו הא לא דמי לאוויה ללאו דשם שלחה
מחין בו עשה והוא שמוך לפרשת מלקות: מיגרע נרע בתמיהה: ההוא לניתוקי לאו אתא לאחר עשיית הלאו לניתק את הלאו
מעונש מלקות הוא כח: הניחא למאן דאמר ביטלו ולא בטלו אלא למאן דאמר בטלו ולא קיימו מאי איכא למימר כל ימיו בעמוד והחזיר קאי כדקאמרת שאם
לא יתורצנה מיד בסיכה לבית דין יקלקולו דהא ליכא למימר יקיים לאחר זמן דמ"מ לא קיים כיון דמי לעולם הוא יכול לומר אני מקיים: מיגרע

תניינא סבא פמקדש טמא לוקה משום דלא הוי לאו שניתק לעשה לפי
שקדמו עשה ללאו ואי"ת ל למא שאני התם דלוכתה תרי לאוי ולא
יטמא ממניהם ולא יטמאו מקדשי ולא אתי חד עשה ועקר תרי לאוין דסכי
מצינן כתמורה גבי המיר ימיר ומיר דמיכר לא הוי לאו הניתק לעשה משום דף מו ועמ
דלא כתב תרי לאוין ולא עקר חד עשה תרי
לאוין ויש לומר דלא דמי דשאני התם דתרי
לאוין סאוכין להדדי לא יקלפנו ולא ימיר
אותו מבל הכא דלאוין סמוכים הוי אתי
דלא קדמו עשה הוא ניתק:

אם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר וליכא מיגו לאוין
למימר לאתי עשה ודחי לא תעשה ועשה שזינו הוא ביין לא תעשה
בעינן ליה ליכא עשה כלל: מיין פו עמ

בל ימיו בעמוד והחזר קאי פי"קונטרס
דקאי אלא יוכל לשלחה כל ימיו
שילוח שלא יהא כל ימיו וכפ"ק יוחסין דף פח
פירש דקאי אלוה היה לחשב דלעיל דהכי
קאמר תהיה לחשב כל ימיו וכלומר שכל ימיו
הוא בלוה תהיה לחשב בעמוד והחזיר:

הניחא למאן דאמר ביטלו ולא בטלו פירוש
בקונ' דקאי לסיומא דרבא דכל
ימיו בעמוד והחזיר ויש ליתקנה בהחודא
שאין מבטל העשה שלא מן הדין הדיוק הזה
היינו כולו לומר עדיין תשלוה אלא למאן
דאמר קיימו מאי איכא למימר בכולי
שמעתין פירוש הקונטרס דקיימו כייון
כשמזהירין אותו בית דין לקיים העשה הוא
מקיימו וקשה דא"כ מאי פריך לעיל דאמר
קיימו ולא קיימו מיהו כל ימיו בעמוד והחזיר
הא ספיר משכחת לה דקום בעמוד והחזיר
כל כמה דלא פת לבית דין לכך נראה דלא
מיקרי קיימו מלא

מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה ר' יוחנן לתנא תני בשלו חייב ולא בשלו פטור דתני תנא קמיה דר' יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בהם קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמר קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני ביטלו ולא פיטלוה שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי מר סבר התרא ספק שפיה התראה ומר סבר התראת ספק לא שמיה התראה ואזדו לטעמיהו דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אפלה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוויהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה משום

מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה ר' יוחנן לתנא תני בשלו חייב ולא בשלו פטור דתני תנא קמיה דר' יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בהם קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמר קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני ביטלו ולא פיטלוה שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי מר סבר התרא ספק שפיה התראה ומר סבר התראת ספק לא שמיה התראה ואזדו לטעמיהו דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אפלה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוויהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה משום

מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה ר' יוחנן לתנא תני בשלו חייב ולא בשלו פטור דתני תנא קמיה דר' יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בהם קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמר קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני ביטלו ולא פיטלוה שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי מר סבר התרא ספק שפיה התראה ומר סבר התראת ספק לא שמיה התראה ואזדו לטעמיהו דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אפלה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוויהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה משום

מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה ר' יוחנן לתנא תני בשלו חייב ולא בשלו פטור דתני תנא קמיה דר' יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בהם קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמר קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני ביטלו ולא פיטלוה שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי מר סבר התרא ספק שפיה התראה ומר סבר התראת ספק לא שמיה התראה ואזדו לטעמיהו דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אפלה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוויהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה משום

משום דהוי לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ריש לקיש אומר אינו לוקה משום דהוי התראת ספק וכל התראת ספק לא שמיה התראה ותרוייהו אליבא דר' יהודה דתניא ולא רותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר וגומר בא הכתוב לירתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה רבי יוחנן דייק הכי טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקה אלמא התראת ספק שמי התראה וריש לקיש הכי דייק טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקה אלמא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ור' שמעון בן לקיש נמי הא ודאי התראת ספק הוא סברלה כאידך תנא דרבי יהודה דתניא הכה זה וחזר והכה זה קילל זה וחזר וקילל זה הכה שניהם בבת אחת או קלל שניהם בבת אחת חייב ר' יהודה אם בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור ורבי יוחנן נמי הא ודאי לאו שאין בו מעשה הוא סברלה כי הא דאמר אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי כל לא תעשה שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקין עליו לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מן הנשבע ומיפר והמקלל את חבירו בשם קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה אי לר"ש בן לקיש תרי תנאי אליבא דרבי יהודה אי לרבי יוחנן לא קשיא הא דידיה הא דרבי דתנן התם הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים לך משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה א"ר יוחנן אין לנו אלא זאת ועוד אחרת א"ל ר' אלעזר היכא אמר ליה לכי תשכח נפק דקאשכח דתניא אונס שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר דניחא למאן דתני קיימו ולא קיימו אלא למאן דתני בטלו ולא בטלו בשלמא גבי שילוח הקן משכחת לה אלא אונס בטלו ולא בטלו היכי משכחת לה אי דקטליה קם ליה בדרבא מיניה אמר רב שימי מחוזנאה כגון שקיבל לו קידושין מאחר אמר רב אי שוויתיה שליח אי לא שוויתיה שליח כל כמיניה ולא כלום הוא אלא אמר רב שימי מנהרדעא כגון שהדירה ברבי הניחא למאן דאמר נדר שהודר ברבים אין לו הפרה אלא למ"ד יש לו הפרה מאי איכא למימר דמדירה לה על דעת רבים דאמ' אמימר הלכתא נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה ותו ליכא והא איכסימנ"ל משכן ופיאה גזל דרחמנא אמר לא תגזול והשיב את הגזילה משכון דרחמנא אמר ולא תבא אליביתו לעבוט עבוטו השב תשיב לו העבוט כבא השמש ומשכח לו בקיימו ולא קיימו ובישלו ולא בישלו התם כיון דחייב בתשלומין אין לוקין ומשלם מתקיף לה ר' זירא האיכא משכונו של גר ומת הגר התם

אי דקטליה קם ליה בדרבה מיניה ואם תמצי לומר אין נתלה מיסי ואם תאמר דילמא מיירי דקטליה ומכל מקום לא הוי קם ליה בדרבה מיניה למיירי שהרגו בשוגג ול"ל דאם כן היינו כמו מתה מעליה כיון שהרגה שלא כמתכוין כך הקשה מהר"ם מרוטנבורג:

כגון שהדירה ברבים פי' שקיבל שמכרו לה עין שהדירה לו והדירה ולא נרשם דאם כן היינו מצוה לקיים ול"ל נרשם שהדירה כלא סוס עין ושפיר קל עליה כגון דלמאר קונס תשמיטך על כדליתא בנדרים:

והא ניתו העבד תעבידנו לא תנוח ומסתמא תאמר והא הוי עשה שקדמו לאו דהשבת העבוט שייך קודם שיעבור לילך אל ניתו לעבוט עבוטו דבמשכנו נרשות שייך השבת העבוט ול"ל דדרשינן בפ' אלו מציאות מיתור להשב תשב דקאי למשכנו דף לא שלא נרשות אם כן על כרחך שייך עשה דהשב תשיבנו לאחר שעבר כדלמרי לעיל אם תיתו עניין לצד תניתו עניין לאתויי: התם ליתא דתשלומין כשרפו ואייב ממון הילכך לא משכחת כי' נתלו דכל מ"ת ליכ לו ממון לא יקה ויש שפירי דנרסי ואיתו לוקה ומשלם כלומר הכא על כרחך מיהו לוקה הוא ל ומיפטר כתשלומין מכל ליכ לפרושי דתרתי לא עבדינן ליה מלקו' וממון מכ' כלי רשעתו והכ' משלם ואיתו לוקה דזה לאיתו מלא דל"ב מדרבה יש לנו לומר יקה ולא ישלם דפר' אלו מציאות מ"ר יוחנן להכי' שמכרו ממון ומלקו' מילקו' לקי ממונא לא משלם ועוד דאם

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0035
DFG

דיש כן מלי פריך והרי משכונו של גרומת הגר ושני התם גברא גר תשלומין הוא דלא מסלם מזוזה דשיעבודא דגר קא פקע ומלי אמרת הא כיון דלא מסלם מיד כן פטלו ולישקי ולוכח כמי שני דשעבודא לכן צריך לומר כדפירשתי כיון דגברא גר תשלומין וכל מילתא דמסלם לא לקי הלכך לא משכחת ליה כשטלו מכל מקום לריש לקיש מ"ש משכחת שפיר קיימו ולפ קיימו כשבית דין הזהירו להחזיר ומומר שלא יחזיר וגרסינן למורי דודאי הכי נמי דמשכח לה לריש לקיש מכל לר' יוחנן דאמר זמת ועוד מחר ואי לא הוה לימ' לטעמיך ביטלו ולא ביטלו מכללרים לקיש משכחת לה שפיר בהדיר והשבת אבדה מכל מקום דשמע דמקשה פריך שפיר וקיימו נקט לגב גברא:

ביניתא דכי כרכה פי' הקונטר' תולעת השנאלת בכרוב ונקרא בא"ל וקשה דמלי קא משמע לן פשיטא דשרץ גמור הוא ופר"ת ביניתא כמו דג קטן הנמצא במערים וקא משמע לן דאף על גב דנמצא בימים הוי מותר לפי שים לו קשקשי ופילו הכי לוקה מ"ע דמלי הני נמי בימים טהור:

ריסק ש' נמלים ואחד מיני שלם אכל ודלמי הוה מת דלי מי ממש

מיי' פכ' ופי' מה' מאכלות אסורות הלכ' לאוין קלב קעח טיש' מי' קיז

מים כן היינך משלים לכזית נבילות ואם תאמר ולמה לי שיהא שלם בכדי שאנו לילקי משום לאו דשרצים דלכך אתא לכלה דשרצים לומר דאי אינה ברכה וחכל חדנית חייב דליכא למימר דאתא לומר דבעינן דאית ביה כזית ולעולם בעינן שיהא שלם דאם לאיתא דנמלה כל שהו חייב מ"ב על כרחך מכלה אתא למידרש היכא דליכא ה' זיתים חו' וחכל חד מיניהו דאי' לי' לכך נקט אחד שלם דאי כ' לאוי השרצים דלא נכתבו בלשון הפלה ומאות' לא ילקה עד שיאכל הכל שלימים מכל ודאי היכא דאתיא ביה לאו בלשון הכלה לקי אף כשכבים אינה שלימה מכל מקום היינך ינטרף אותו שלם לכזית נבילות והלא אין איסור נבילה חל עליו דהא אמי אמר במס' מעילה פרק קדשי מוכח דאין איסור נבילה חל על איסור נבילת בהמ' טמאה ול' דהכ' אתיא כאותן דאתי ליה איסור חל על איסור חל מיפור דליכא אלא חד לאו דלא תאכלו אמי אמרינן לקמן דאמר התם דלאכילה אמי אמרינן לקמן משום נבילה טמאה וטהורין ואע"ג שאין איסור כולל ולא איסור מוסיף והטעם משום דאמינן דאיסור נבילה חל על איסור דחלב ואפי' לאותן דלית ליה איסור חל על איסור חל סוכלל אמרי' נמי לטמאים מפטרפים מכאי טעמא:

ואפילו שנים והוא ואם תאמר ואמאי תירוש הוא נשני אתר מנשר כיון דכשני אינה כזית ול' דקא משמע לן רבותא טפי דכיון דעתה כשפות אי שלם אמאי לא היה משלימו לכזית אבל כשני נמלים לא היה משלימו לכזית אבל כשני נמלים לאינה סני אפי' נתרסקו כולם היה מסלים שים מהם סרפה:

ולא פליגי הא כרבי הא כרבי פי' כרבי אחד הוא ולא ידענא

כיון דנקיט להבי לימא בחד לבד לקש שם משום כזית ומשום נבילה ורבנן ומאן לא סבירא דנאסר אינה כזית:

התם גברא גר תשלומין הוא ושיעבודא דגר הוא דקא פקע והא איכא פיאה דרחמנא אמ' לא תכלה פאת ונום' לעני ולגר תעזוב אותם וגומר דמשכחת לה בקיימו ולא קיימו בטלו ולא ביטלו דחנן מצו' פיאה להפריש מן הקמ' לא הפריש מן הקמה מפריש מן העומרין לא הפריש מן העומרין מפריש מן הכרי עד שלא מירח מירחו מע"ש ונותן לו כדר' ישמעאל דאמר אף מפריש מן העיסה ולר' ישמעאל נמי משכחת לה דאכל עיסה לא זאת ועוד אחר אהא אבל אונס לא דהיכ' אמרי' על דעת רבי אין לו הפר' לדבר הרשות אבל לדבר מצוה יש לו הפר' הא דההוא מקרי דרדקי דהוה פשע בינוקי' אדרי' רב אחא ואהדריה רבינ' דלא אשתפח לו דדייק כוותיה: אובל נבילות וטריפו' שקצים ורמסים וכו': אמר רב יהודה האי מאן דאכל ביניתא דבי כרבא מלקינן ליה משום שרץ השורץ על הארץ ההוא דאכל ביניתא דבי כרבא ונגדיה רב יהודה אמר אביי אכל פוטיתא לוקה ארבעה נמלה לוקה חמש משום שרץ השורץ על הארץ צרעה לוקה שש משום שרץ העוף אמר רב אחאי המשהה את נקביו עובר משום לא תשקצו אמר רב ביבי בר אביי האי מאן דשחי בקרנא דאומנא קא עבר משום לא תשקצו אמר רבא בר רב הונא ריסק תשעה נמלים והביא אחד חי והשלימן לכזית לוקה שש חמש משו' בריה ואח' משום כזית נבילה רבא אמר רבי יוחנן אפילו שנים והוא רב יוסף אמר רבי יוחנן אפילו אחד והוא ולא פליגי הא ברבי והא בזוטרי:

אכל טבל ומעשר ראשון כו': אמר רב אכל טבל של מעשר עני לוקה כמאן כי האי תנא דתניא אמר רבי יוסי יכול' לא יהא חייב אלא על הטבל שלא הורם ממנו כל עיקר הורם ממנו תרומה גדולה ולא הורם ממנו מעשר ראשון ולא מעשר שני ואפילו מעשר עני מניין ת"ל' לא תוכל לאכול בשעריך וגומ' ולהלן הוא אומר' ואכלו בשעריך ושבעו מה להלן מעשר עני אף כאן מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל אמר רב יוסף כתנאי ר' אליעזר אומר אין צריך לקרות את השם על מעשר עני של דמאי וחכמים אומרים

קורא

מכות דף יד ע"ב

מנחל דף נד הכותבין דף פה תיתורם דף ו

ויקרא כב

פסחים דף כב עירובין דף כא

כלים דף פו ב"מ דף כא

יבמות דף פו

לקרות עליו את השם ולומר מעשר עני של כרי זה יהא נתון לאורח פלוני ואם לא נתנו הרי הוא כגזלן ומשלם חומש קרן וחומש:

קורא את השם ואינו צריך להפריש מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר ודאי טובלו ומר סבר ודאי אינו טובלו אמר לירמ אביי אי הכי אדמיפלגי בספיקו ליפלגו בודאי אלא דכולי עלמא ודאי טובלו והכא בהא קא מיפלגי מר סבר לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני של דמאי כיון דממונו הוא אפרושי מפריש ורבנן סברי כיון דטריחא ליה מילתא לא מפריש: כמ"ד יאכל מן הטבל וכו': אמר רב ביבי אמר רבי שמעון בן לקיש מחלוקת בחיטה אבל בקנים דברי הכל כזית אמ' רבי ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו תנן אמר להם רבי שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהוא כברייתה אמר להן אף חטה אחת כברייתה חטה אין קמח לא לדבריהם קאמר להולדידי אפי' קמח נמי לא לדידכו אודו לי מיהת דחיטה אחת כברייתה ורבנן ברייתי נשמה חשוב חיטה לא חשובה תני כוותיה דרבי ירמיה °רבי שמעון אומר כל שהוא לטבלות לא אמרו כזית אלא לעניין קרבן: מתני': °האוכל ביכורים עד שלא קרא עליהן קדשי חוץ לקלעים קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה השובר את העצם בפסח הטהור הרי זה לוקה °ארבעים אבל °המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעי הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא התעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: גמ': אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן זו דברי רבי עקיבא שתימתא אבל חכמים אומרים ביכורים הנחה מעכבת בהן קריאה אין מעכבת בהן ולימא זו דברי רבי שמעון שתימתא °הא קא משמע לן דרבי עקיבא כרבי שמעון סבירא ליה מאי °שמעון דתניא °ותרומת ידיך אלו בכורים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר הקל אוכלן חוץ לחומה לוקה בכורים לא כל שכן הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מבכורים עד שלא קרא עליהן שהוא לוקה °ונדבותיך זו תודה ושלמים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכל חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הא לא בא הכתוב אלא לאוכל בתודה ובשלמים לפני זריקה שהוא לוקה °ובכורות זה הבכור אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מן הבכור אפילו לאחר זריקה שהוא לוקה °בקרך וצאנך זו חטאת ואשם אמר' שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מחטאת ואשם אפי' לאחר זריקה חוץ לקלעים שהוא לוקה °נדריך זו עולה אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור אם חוץ לקלעים קל וחומר מחטאת ואשם הא לא בא הכתוב

אלא

תורה אור

ורבנן ברייתי נשמה חשיבה מיטה לא חשיבה תימא דבפרק ג' °בנשים דקתני ומודים חכמים ג"ד דברייתה הוא ולא נטהל ותף על גב דלית ביה נשמה ויש לומר דהכי קאמר חכמים ג"ד דברייה הוא וכיון דלחתיים מברית נשמה נשמה שפיר הויא ברייה ולא ברייתה דהא נגלה דקתני מתני מברית נשמה ותף על פי כן לא הויא ברייה אלא על כרחך כר' שמעון היא דאמר כל שמונה שמיניתן הוי ברייה וכיון דמינלה שמינו מיבעי ליה נשמה שלפעמים תף כשנחתכה קיימן מותה נגילה ולכך לא הוי ברייה מכל ג"ד מוכל שמו על ידים מתך מבלק"ק לי מאי קאמר הכא ברית נשמה תף כל היה ליתא דלברייה דל"ם תמרי לדיין תפילו נמי תית ביה נשמה לא הוי ברייה אלא ברייה הוא מוכי לי מיהת דכיון דליכא נשמה דנטלה: דלמתי

קורא את השם ואינו צריך להפריש מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר ודאי טובלו ומר סבר ודאי אינו טובלו אמר לירמ אביי אי הכי אדמיפלגי בספיקו ליפלגו בודאי אלא דכולי עלמא ודאי טובלו והכא בהא קא מיפלגי מר סבר לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני של דמאי כיון דממונו הוא אפרושי מפריש ורבנן סברי כיון דטריחא ליה מילתא לא מפריש:

כמ"ד יאכל מן הטבל וכו': אמר רב ביבי אמר רבי שמעון בן לקיש מחלוקת בחיטה אבל בקנים דברי הכל כזית אמ' רבי ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו תנן אמר להם רבי שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהוא כברייתה אמר להן אף חטה אחת כברייתה חטה אין קמח לא לדבריהם קאמר להולדידי אפי' קמח נמי לא לדידכו אודו לי מיהת דחיטה אחת כברייתה ורבנן ברייתי נשמה חשיבה חיטה לא חשובה תני כוותיה דרבי ירמיה °רבי שמעון אומר כל שהוא לטבלות לא אמרו כזית אלא לעניין קרבן: מתני': °האוכל ביכורים עד שלא קרא עליהן קדשי חוץ לקלעים קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה השובר את העצם בפסח הטהור הרי זה לוקה °ארבעים אבל °המותיר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעי הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא התעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: גמ': אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן זו דברי רבי עקיבא שתימתא אבל חכמים אומרים ביכורים הנחה מעכבת בהן קריאה אין מעכבת בהן ולימא זו דברי רבי שמעון שתומתא °הא קא משמע לן דרבי עקיבא כרבי שמעון סבירא ליה מאי °שמעון דתניא °ותרומת ידיך אלו בכורים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר הקל אוכלן חוץ לחומה לוקה בכורים לא כל שכן הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מבכורים עד שלא קרא עליהן שהוא לוקה °ונדבותיך זו תודה ושלמים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכל חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הא לא בא הכתוב אלא לאוכל בתודה ובשלמים לפני זריקה שהוא לוקה °ובכורות זה הבכור אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מן הבכור אפילו לאחר זריקה שהוא לוקה °בקרך וצאנך זו חטאת ואשם אמר' שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מחטאת ואשם אפי' לאחר זריקה חוץ לקלעים שהוא לוקה °נדריך זו עולה אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדינו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור אם חוץ לקלעים קל וחומר מחטאת ואשם הא לא בא הכתוב

אלא

לז ויי"פ מכל בכורים ויי' פרק יט מכל מכשירין ומיי' פיג מכ' מחיטה ס"ג לחיין רס"ה עמין סה עשה פי' רנב

לז מיי' פיח מכל מעש' קרבנו' סמג לחיין טכח סכה

תוספות

נזיר דף ד סכועו' דף כח

סכועו' דף כ פסחים

דלמאי דסבירא ליה לדידיה מסרם ליה לקרקפתו ורסוסו לפילו היכי דורס
המקרח כסלרין לא היכי נפקא ליה מקרח כדרבי יהושע
כדמ"ד ואם תאמר לכתי לימלי מסכתי לרבי שמעון בכך לדרבה קשה מכלן
למדרס הכי ולסרוסי לקרח וכי לומר דסבירא דעל כרחך בכור לא
חתך לקודש וזריקה אף על פי שנכתת קודש
לתודה דמכל מקום מי להכי חתך ליסתיק
מינייה וילפינן ליה שפיר מתודה שנכתב
בסוף כך גרסה למ"ד וכדפירש בתוספות
דעל כרחך תודה חתיך לקודש וזריקה
דליסורה לחדיוחא ליכא לאוקמא כה דליכא
לאוקמי כה אלא וזריקה דשרי לזרים
והלכך ליכא למימ דאוקמיך בכור שנכתת
קודש לעכי זריק' אחתי בקל ותומר מתודה
וכולהו דמסתבר דהא מכל מקום על כרחך
צריך לאוקמי תודה לפני זריקה מ"ג דאל
אף חמור הוא מכל עולה מכל מקו' לא אתי שלא
להכי כדפיר' ואם כן סוף סוף מסתעא בכור:
איסור בשלמא חתיך בכולהי הא
דמרבה סוסרם לכל אד ואד
והוי בדבר אדם היינו מיסורא בעלמא מכל
עיקרא דמלקות דכל אד ואד אתא מון
לחומה ואתי ק"ו דר' שמעון ומפ"ה בכולהו
איסור בכל אד ואד בחרם בכיכורים עד
שלא קורין וכתודה עד שלא ורק ואם
תאמר ותגלן לרבי שמעון לפרושי
איסור אדם נהו הא נריכא למלקות מון
לחומה ואתי קמאר בכיכורים מון לחומה
קל ותומר ממעשר מלא לא הא כתיב
מלא לאוכל על שלא קרא עליה הא שפיר
מיבעיא למלקות דמון לחומה וכן לכולהו
ואם לומר למיסתברא ליה לרבי שמעון דכל
קרא אתא לבני דברים לאיתויי איסור אדם
ואם לא איתויי נמי למלקות מון לחומה והכי
קאמר אם ללאוהו בכיכורים איסור למון
לחומה ה"ק ותומר ממעשר מלא לאוריי
איסור דעד שלא קרו ואם נמי אתו למלקות
מון לחומה והא דקתני בתודה ושלמים שלא לאוכל לפני זריקה כו' לאו דווקא
לוקה שלא מיסר בעלמא ובכולהו לוקה לא זו דווקא ופריך עלה תומר זר שאכל
מן העולה לפני זריקה כו' לרבי שמעון לוקה אחד מסוס מון לחומה אחתי
בקל ותומר ממעשר ואחד מסוס לאו דלפני זריקה כו' אלמא לרבי שמעון מלקות
קאמר ולא מיסורא ומאי מאי אחד מסוס אחד מיסורי ולימא מלקות אלא מאוכל
מון לחומה והא גריעא והא אתן תנן הלוקין פירוש הקונטרים וקתני
בכורים עד שלא קרא עליהן וקדשי קדשים מון לקלעים מה שהזכיר בקו'
קדשי קדשים ק"ו דמזה לא תבעי מילי כדפי' הקונטרים נופים במסקנא לכ"ע
לפרש דסד"ם לא פריך אלא מבכורים דמקדשי קדשים לא פריך הש"ם דהת'
ליכא למידרה כמו שפירש מבשר בשאר טריפה כדפי' הקונטרי' בסמוך מכל
מקדשים קלים לא פריך הש"ם דהתם עיקר מלקות מ"ט משום דכתיב והבאתם שאם לכתוב לא תוכל לאוכלם ועקבי מקרא לעיל
שאם מפורשים בו הילכך לאוכל מון לחומה לקי לא נעי קרא שהרי כולן מפורשים בו ולכך לא הוי לאו שנכללו מהדר פרוש בכל אד למה לי שמע מינה ליתולי
ללאו בכל אד ואד כתיב בכל אד פעם שנייה לאו דמון לחומה וכיון דמיהו עניין לדבר אחר הלכך בכורים לאוכל עד שלא קרא עליה אתא
וכן בכל אד ואד למילתיה לדבר אדם ואם תאמר בכל הקדשים הכתובי בהן מום אין עונשין מן הדין דכתיב בהמה ועוף קקא לזריקה דלא סיים קרא בכולן חוץ מבכורים הף על גב
דילפינן מקל ותומר מון מוהירין מן הדין דכתיב בהמה ועוף קקא לזריקה דלא סיים קרא בכולן חוץ מבכורים הף על גב דהא נמי כתיב
לכולהו ליכא למיכתב כקל וחומר ממעשר מה לאוכל מון לחומה מה לזריקה מיהו מקל וחומר מון מוהירין מן הדין דכתיב בהמה ועוף קקא לזריקה דלא סיים קרא בכולן חוץ מבכורים הף על גב
דכתיב בכורות בקרך ובצאנך

קרא יתירא הוא הא מכדי כתיב והבאת שם ואכלת לפני ה' אלהיך במקום ונומר לכתוב רחמנא לא תוכל לאוכלם מיהדר מיפרש בהו רחמנא למה לי לא ליחודי להו לאוי לכל חד וחד גופא אסר רבא זר שאכל מן העולה לפני לח זריקה חוץ לחומה לרבי שמעון לוקה חמש ולילקי נמי משום וכל זר לא יאכל כי קדש הם הני מילי היכא דלכהני חזי הכא דלכהני נמי לא חזי ולילקי נמי משום ובשר בשדה טריפה לא תאכלו כיון שיצ בשר חוץ למחיצתו נאסר הני מילי היכא דבפני חזי הכא דבפני נמי לא חזי ולילקי נמי כדרבי אליעזר דאמר רבי אליעזר לא יאכל כי קדש הוא כל

הקיבוצים לחם לי תיפוק לי דכל חד וחד נידמו להיסור כדפרישית לעיל במילתיה דר' שמעון מיסורים לומר דהיסורא לחוד לא חשיבא כן חלא מכה כך נראה למי"ת מכל מקום קיימות לחוד דקאי אכל מכה שפיר לכ"נראה לפרש היסור בעלמא פירש היסור לחוד ולענין מקל וחומר דמעשר לף על גב דמלקות לא משמעינן מקל וחומר דתין מוכיחין מן הדין מכל מקום כיון דהיסורא סמיכין לי טוב להעמיד לחד בדבר אחר סיפיס בו מילוש יותר חלא מבינו עדיין היסור לחוד כגון בכורים עד חלא קדמו עליהם ובכל חל וחד למילתיה כדלמרינן בעלמא כל היכא דחיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן בלחוי מיי' פיה מה' מעשה ולילת ליחודי לחו נחפיס נחפיס הוא הקיבוצות ומיי' פיה מה' מחכלות חסורי מיתב מלומר תניהו לעניין סאר היסורין שבתורה מכל כל חד נחפיס מוקמינן ליה והסתם כיחה דקחני בברייתא ת"ש לחכול בכורים עד חלא קרא סס ולוקה וכן כולס והחמר דבשר זר סחכל העולה לפני זריקה לוקה חחם וחלא חלה חין חלקות חלא ללחו חדם ומה שבח לחדם בעולם הייכו כהן החוכל ממכו לחחר זריקה ומסיק לה חחסה היסור וחף חנן חלו הן הלוקין וקחני קדשים ומעשר שני חוץ לחומה חלמא בחורת כלמים דחוץ לחומה לקי ולדידך הח מוקימנא לחו לפני זריקה עד קרא יתירא הוא מכדי כתיב והבאת שם ואכלת לפני ה' אלהיך במקום ונומר לכתוב רחמנא לא תוכל לאוכלם מיהדר מיפרש בהו רחמנא למה לי לא ליחודי להו לאוי לכל חד וחד גופא אסר רבא זר שאכל מן העולה לפני לח זריקה חוץ לחומה לרבי שמעון לוקה חמש ולילקי נמי משום וכל זר לא יאכל כי קדש הם הני מילי היכא דלכהני חזי הכא דלכהני נמי לא חזי ולילקי נמי משום ובשר בשדה טריפה לא תאכלו כיון שיצ בשר חוץ למחיצתו נאסר הני מילי היכא דבפני חזי הכא דבפני נמי לא חזי ולילקי נמי כדרבי אליעזר דאמר רבי אליעזר לא יאכל כי קדש הוא כל

דף מח

דף מח ומס

דף מח ומס

דף מח ומס

ולילקי משום זר לא יאכל קודש רב"י פי' לא נדרשינן ליה משום דהכא כתיב ופף כי נמרי חטף חטף מהדומה כתיב ופף כי נמרי חטף חטף מהדומה חפילו הכי לא ניחף דסוקסוף ליתיה לא כשום פרושה ושמו כמי חכילה ורבח לא חני חלא גרס וזר לא יאכל כי קדש הם :

ולילקי משום כבר כבשר בשדה טריפה לא תאכלו וקשה מחחי לא מחרינן כבר כבשר בשדה מכללות דמחרינן בסוף פרק ג"ד הבשר דחוכל בשר מן החי לוקה ולחו מכללות ול"ל דלא חשבינן לחו מכללות חלא כגון הם נלי שבחול גח ומבושל וכן כל שבקודש פסול דיוצח וטמח ופסולין מחדיס שהן שני שמות לבל הבח שבחול כל יוצח לבד ושם יוצח חלח היח דקויח בכמה דרכים לח חשיב ליה לחו מכללות ה"ג חלח דהוח לחו דבוחר בפיק מוסרפת הפוחר בחם לח יחכל והחם מיבים חוץ מוחר לחוחה ומוחר בקודש קלים ומוחר בקדשי קדשים ולח חשיב לחו מי כללות כך נראה למי"ת :

כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו הני מילי היכא דקודם פסולו חזי והכא דקודם פסולו נמי לא חזי ולילקי נמי כאידך דרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר כל שהוא בכלל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו אין הכי נמי ורבא מהאי קרא קאמר אטר רב גידל אמר רב סימן כזה כהן שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה לוקה מאי טעמא דאמר קרא ואכלו אותם אשר כופר בהם לאחר כפרה אין לפני כפרה לא לאו הבא מכלל עשה לאו הוא מתיב רבא וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרס מעלה גרה בבהמ אותה תאכלו ואין בהמ אחרת תאכלו ואי כדקאמרת את זה לא תאכלו למה לי לא אי איתמר הכי איתמ אמר רב גידל אמר רב זר שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה פטור מ"ט דאמ קר ואכלו אותם אשר כופר בהם כל היכא דקרינן ביה ואכלו אות אשר כופר בהם קרינן ביה וזר לא יאכל קידש וכל היכא דלא קרינן ביה ואכלו אותם אשר כופר בהם לא קרינן ביה וזר לא יאכל אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא בכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן ומי אמר ר אלעזר הכי והא אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא הפריש בכורים קודם לחג ועבר עליהן החג ירקבו מאי לאו משום דלא מצי למיקרי עליהן ואי ס"ד קרייה אין מעכבת בהן אמאי ירקבו כדרבי זירא דאמר רבי זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינן ראוי לבילה בילה מעכבת בו רב יעקב מתני לה כדרבי אסי אמר רבי יוחנן וקשיא ליה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן ומי אמר רבי יוחנן ביכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן והא בעא מיניה ר אסי מר יוחנן ביכורים מאימתי מותרין לכהנים ואמר ליה הראויין לקרייה משקרא עליהן ושאין ראויין לקרייה משראו פני הבית קשיא קרייה אקרייה קשיא הנחה אהנחה קרייה אקרייה לא קשיא הא רבי שמעון הא רבנן הנחה אהנחה נמי לא קשיא הא רבי יהודה והא רבנן מאי רבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר והנחתו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה ממש כשהוא אומר והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והנחתו זו תנופה ומאן תנא דפליג עליה דרבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב היא דתניא ולקח הכהן הטנא מידיך ליתן על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב אתיא יד יד משלמי כתיב הכא ולקח הכהן הטנא מידיך וכתיב ידיו תביאנה את אשי ה מה כאן כהן אף להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד מניח כהן ידיו תחת ידי בעלים ומניף אמר רבא בר אדא אמר רבי יצחק ביכורים מאימתי

כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו הני מילי היכי דקודם פסולו חזי והכא דקודם פסולו לא חזי ולילקי נמי כאידך דרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר כל שהוא בכלל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו אין הכי נמי ורבא מהאי קרא קאמר אטר רב גידל אמר רב סימן כזה כהן שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה לוקה מאי טעמא דאמר קרא ואכלו אותם אשר כופר בהם לאחר כפרה אין לפני כפרה לא לאו הבא מכלל עשה לאו הוא מתיב רבא וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרס מעלה גרה בבהמ אותה תאכלו ואין בהמ אחרת תאכלו ואי כדקאמרת את זה לא תאכלו למה לי לא אי איתמר הכי איתמ אמר רב גידל אמר רב זר שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה פטור מ"ט דאמ קר ואכלו אותם אשר כופר בהם כל היכא דקרינן ביה ואכלו אות אשר כופר בהם קרינן ביה וזר לא יאכל קידש וכל היכא דלא קרינן ביה ואכלו אותם אשר כופר בהם לא קרינן ביה וזר לא יאכל אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא בכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן ומי אמר ר אלעזר הכי והא אמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא הפריש בכורים קודם לחג ועבר עליהן החג ירקבו מאי לאו משום דלא מצי למיקרי עליהן ואי ס"ד קרייה אין מעכבת בהן אמאי ירקבו כדרבי זירא דאמר רבי זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינן ראוי לבילה בילה מעכבת בו רב יעקב מתני לה כדרבי אסי אמר רבי יוחנן וקשיא ליה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן ומי אמר רבי יוחנן ביכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן והא בעא מיניה ר אסי מר יוחנן ביכורים מאימתי מותרין לכהנים ואמר ליה הראויין לקרייה משקרא עליהן ושאין ראויין לקרייה משראו פני הבית קשיא קרייה אקרייה קשיא הנחה אהנחה קרייה אקרייה לא קשיא הא רבי שמעון הא רבנן הנחה אהנחה נמי לא קשיא הא רבי יהודה והא רבנן מאי רבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר והנחתו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה ממש כשהוא אומר והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והנחתו זו תנופה ומאן תנא דפליג עליה דרבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב היא דתניא ולקח הכהן הטנא מידיך ליתן על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב אתיא יד יד משלמי כתיב הכא ולקח הכהן הטנא מידיך וכתיב ידיו תביאנה את אשי ה מה כאן כהן אף להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד מניח כהן ידיו תחת ידי בעלים ומניף אמר רבא בר אדא אמר רבי יצחק ביכורים מאימתי

תורת כהנים

כל אכוה

פסחים דף י' ע"ב

סני מילי היכי דקודם פסולו חזי בכותב: אותה תאכלו כל בהמה מפרסת פרסה וגו' אותה תאכלו ולא בהמה טמאה טמון סימנין הללו בפה תלמוד לומר הבא מכלל עשה עשה: קריבת איש וזר לא יאכל להוציא סיפי דמתני קרבן וכל זר לא יאכל קדש לחו בקדש ס משמע שלא בתרומה כדכתיב בריש דפניכיה מים מים מורע מהרן דבר הסמוך בזרעו של אהרן: ביכורים לפני התג בני קרייה ניהו לחתר בהו בני קרייה ניהו לכתב בתר קרייה ומתר בכל הטוב מעכרת ועד התג סמוך ומן סמוכ לקיטת פירות מביא וקירמ מן הגג ועד תנוכה מביא וחינו קורמ: הפריש לפני התג חלה עליהן חובת קרייה ועבר עליהן התג שוינן רחוין עוד לקרייה ירקבו: כדרבי זירא לעולם ברחוין לקרייה לא מעכבא קרייה אבל נשו מעכבא ומתן רחוין עוד לקרייה מעכבא קרייה כדרבי זירא: דאמר כל הרחוי לבילה כו' כמסכת מנחות תנן הרי עלי פסיס וחסר עשרון מביא פסיס בכלי אחד וחסר בכלי אחר דעד פסיס יכולין ליכלל בכלי אחד אבל פסיס וחסר קיס לאו להכנן רחוין בכללין יפה והוינן בה וכי חוין בכללין מאי קוי והתנן תנן סם לא בלל כפר ומסני רבי זירא כל הרחוי לבילה חין בילה מעכבת בו כו': מתני לה להא דרבי אלעזר אמר רבי חוסנא כדרב סמי אמר רבי יוחנן הרחוין לקרייה מעכבי: מעכרת ועד התג: מפירות פני הבית מפיכנסו לעזרה והנחה לא מעכבא כלל: הא ר יהודה לרבי יהודה לא מעכבא הנחה דדמים והנחתו יתירה לתנופה וחין מקרבן שנוי בהנחה לעכב ולהכנן דלא דמסי ליה להכי מיבעי להו לעכב בהנחה בהנחה לעכב: והנחתו זו תנופה קרי ביה והנחתו לשון ולא נחס שהיה ונומ סמוכ מנחה אותו לחרבע רוחות ומעלה ומוריד: מאן תנא דפליג עליה למימר הנחה מעכבא: רבי אלעזר בן יעקב היא דנפקא ליה תנופה מקר מחריב: מה להלן בעלים דסהוה כבעלים מסתבי לכתב יביא את קרבנו לה מוכח פלמיו ומסיק ליה ידיו תביאנה: מלימתי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0040
DFG

מאימתי חייבין עליהן מיתה ר' יהושע בן לוי אמר משיראו פני הבית
כמאן כי האי תנא דתניא ר' אליעזר אומר בכורי
מקצתן בחוץ ומקצתן בפנים שבחוץ הרי הן
כחולין לכל דבריהם שבפנים הרי הן כהקדש
לכל דבריהם אמר רב ששת בכורים הנחרה
מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן כמאן כי
האי תנא דתניא רבי יוסי אומר שלשה דברים
משום שלשה זקנים רבי ישמעאל אומר יכול
יעלה אדם מעשר שני בזמן הזה בירושלם
ויאכלנו ודין הוא בכור טעון הבאת מקום
ומעשר שני טעון הבאת מקום מה בכור אינו
אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני
הבית מה לבכור שכן טעון מתן דמים ואימורין
לגבי מזבח בכורים יוכיחו מה לבכורים שכן
טעונים הנחה ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך וגו'
מקיש מעשר לבכור מה בכור אינו אלא לפני
הבית אף מעשר אינו אלא לפני הבית ואם
איתא ליפרוך מה לביכורי שכן טעונין קרייה
והנחה אמר רב אשי נהי דעיכובא ליכאי מצוה
מי ליכא ולימא מצוה ולפרוך אלא אמר רב
אשי כיון דאיכא בכורי הגר דבעי למיכל אשר
נשבע לאבותינו ולא מצי אמר לא פסיק ליה
וליהדר דינא ותיתי במה הצד משום דאיכא
למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן יש צד
מזבח ומאי קסבר אי קסבר קדושה ראשונה
קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא אפילו
בכור נמי אי קסבר קדושה ראשונה קדשה
לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא אפילו בכור
נמי תיבעי אמר רבינא לעולם קסבר קדשה
לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והכא בבכור שנזרק דמו קודם חורבן הבית וחרב
הבית ועדיין בשרו קיים ומקשינן בשרו לדמו מה דמו במזבח אף בשרו במזבח
ומקיש מעשר לבכור וכי דבר הלמד בהקש חוזר ומלמד בהקש מעשר דגן חולין הוא
הניחא

מחיצתי חייבין עליהן מיתה ר' יהושע בן לוי אמר משיראו פני הבית
סנהדרין כספרי: יכול יעלה אדם כור קסבר קדושת הארץ לא בטלה ונדריך
להפרים מעשרות וקתני יכול יעלנו ויאכלנו בירושלם בלא פדיון: ת"ל כי
לפיכך סיגון בית ולקמיה פריך מאי סגי בכור דעשיתיה ליה וכמעשר מיבעי
ליה: מכוש מי ליכא וכיון דמכוש ליכא
פשיטא ניתי קרייה דמכוש: לא פסיקא ליה תוס' חור
ומיהו ביכורים אפילו עיכובא ליכא למימר
וכיהדר דינא ונימא כמאן דאמר לי
היקישא נימא בכור יוכיח וחור סדין הבא
מכוש שבהן שעושין הבאת מקום ואינן
נושאין אלא בפני הבית: בא מזכח זה
למתן דמים וזה להנחה: ומאי קסבר
האי תנא דעשיתיה ליה בכור טפי ממעשר:
מי קסבר קדושה ראשונה של בית קדשה
לשעתה וקדשה לעתיד לבוא כי היכי ד"ה ובחים דף ס
דמכירתיה ליה בקדושת הארץ וקא מיבעיא תמורה דף כח
ליה מי קרינן ביה הבאת אלא אף מזכח לפני
ה' אלהיך או לא וקא פשיט מעשר מבכור:
תפ"ה בכור נמי יקרב ויאכל דהא מתן דמיו
ליה קדשה לעתיד לבוא מכיר ליה מקריבים
ת"ש מתן בית כדתמר במגילה בקדושת:
ר"ג ואי קסבר לא קדשה אפילו בכור נמי
תיבעי ואי קסבר קדושת הבית בטלה
ומיבעיא ליה במעשר הואיל ואיתנו בדידיה
לבית מי מיתכל בירושלם לפני ה' קריבה
ליה מי לא אפילו בכור נמי כי הדר ניבוה
תיבעי ליה כגון בכור שנזרק דמו ומרב
הבית ועדיין בשרו קיים מכוש שיאכלנו:
תמר רבינא לעולם קסבר לא קדשה והכא
דקא פשיט ליה למעשר מבכור בבכור
שאינו נזרק לבית דומיא דמעשר עסיקנן
והא דפשיט לי' לא מיתכל מכוש דמיתקד
בשרו ודמו דכתי' ואת דמיך תזרק על המזבח
וגומר ובשר יפיק לך וגומר ויליף מיניה
בשעה שהיא ראויה לזריקה דם אתה מוכל
את הבשר ולא משהרם המזבח: וכי דבר
הלמד בהיקש מן הדם חוזר ומלמד על
המעשר בהקש הא קיימ"ל בזבחים בפרק
מקומן שהי לאדם בהקש למד מן הלמד:
חולין הוא וכחולין למדין למד מן הלמ'
הניחא

יבול יעלה אדם מעשר בירו בזמן הזה ויאכלנו בלא פדיון דקדוש ירושל'
לא בטלה לענין מעשרות: ולימא מכוש כולו פירש שכן טעונין
קרייה למכוש וקדוש שיאכל בכורים ומעשר שני תוכלין אותו בלא
סוס קרייה ומה מקורין למעשר בשנה שלישית היה ואין לה היה נוהג בלא
קף מעשר שני: מה להצד השוה שבהן מיי' פרק ד
שכן יש בכן בל מוכח ויש למפרך שכן מה בכורים
תפורים לזרים כדפרי' רבה לעיל והא דתמר
בברייתא ביכורי ויכיחו ג"ל דמיירי בבכורי
שסופרשו בפני מורבנן כבי' דתסופרשו תמר
הבית מיכן קדושין בלל וחולין הן דתנן° פרק דף פה
שני לבכורים יש בתרומה ומעשר מה שמין
כן בבכורים שהתרומ' והמעשר מוכרין ויש
להם שיעור ומוהנין בכל הפירות בפני הבית
ובלא בפני הבית בבכורים אינן אלא בפני הבית
מיכן ובפני הבית:
אפילו בכור נמי ג"ל דמיירי שם עשה
מוכח וורק דמו שיכא דקדושת
בית לא בטלה דמקריבין מע"פי שמין בית
דבלא מוכח פשיטא דבכור לא דמי בעי
מתן דם ואין מוכיח ותסי תתמר ליתי דבכור
דבריית' דקתני מה בכור וכו' מיירי היכא
דלא עשה מוכח ויש לומר דלהכי הוי לה
לא הוה מדמי בכו' למעש' ולא דמי לי' מעש':
ואי סבר לא קדשה לפי' בכור נמי
תבעי כך גי' רש"י דמוקי
ליה בבכור שנפסלו וזורק דמו קודם חורבן
דהכוח הוי דומיא דמעשר כנ"ל ותסי
תתמר מי לא קדשה מס כן לא מצטרפי להו
מעשר דקדושת הארץ בטלה ויש לומר
דוקמי קדושת בית לא קדשי קדושת הארץ
הארץ קדשה לעתיד לבא לענין מעשרות
אבל קדשי דמי לא קדשה קדושת הבית
לעולם מס כן במות מותרות להקריב בהן
בלא כדמוכח° בפרלה ומס כן יביא מעש' דף י
שני ויקח בהכל בכל ערי ישרא כדתמרינן
בזבחים° בפ"ו לגבוה ולגבעון הותרו הבמות דף קיב
וקדשים קלים ומעשר שני בהכלי בכל העיר
ויש לומר דמייר בגדול לפני הבי' שמוקף
להבי' למקו' ובכבי ניתא גמי קומיית
ומסיק דלעולם לא קדשה כלל ומה שנוהג בכל
קדשי בגירסה זו דתמרינן למסקנא דלא
קדשי מס כן מצי מיבעי ליעול יכול יעלה
פדיונה דלא יעלה בירושלם יותר מסתר
עיירות כיון דלא קדשי ואין בכור נמי
לפי היקישא דבשרו לדמו תיפוק ליה
דבלאו היקיש דהיכי דאכי הוו להו כחוץ
לחומה כיון דלא קדשי והוי ליה כאוכל
קדשים בחוץ ועוד קשה דקתמר ולעולם
דלא קדשי כו' ומקשינן בשר לדמו מאי אתא למימר דקדשי מיתכל בכור בלא בית ולא הוי ממעשי' מהך ד קף
דמוכח שנפסלו אין זורקין קדשים קלים ואחלי הם מוכח הכא היכי דקדשי בלא קדשה לבן נדרים ליעול ומי כבר פרק קדשי קדשים דף כג
לא קדשי מעשר נמי והכי תניא מפי מעשר נמי לא יהא מתכל בירושלי כלל בלא פדיון ואין לתמוה מי לא קדשי מס כן לא מצטרפי
מעשר דקדושת הארץ בטלה דולמי קדוש' בית לא קדש' לגבי קדושת הארץ לעתיד לבא לענין מעשרו ולא תליא הא בהא מבל הכא מיירי שאין המוכח כלל
נמי ונרים לעולם קדוש' הגוף לעתיד לבא ומעמא דבכור לאו משום קדושת הארץ שמצטרפי בזרו לדמו דכתי' ואת דמיך תזרק בזרו לדמו דבעי' שיהא המוכח קיים בשעת אכילת
בזרו הילכך כל כמה דילפינן דבכור לא מיתכל בלא פדיון ומ"ל דומיא דמעשר בבכורים יכיחו מינה דבכורים לא מתכלי כשאין מוכח אבל מוכח
ותרב דבעי למילף מעשר מיבעיה ומ"ל דומיא דמעשר בברייתא דתמרינן בכורים יוכיח מיירי בבכורים שלא הובאו כלל בפני הבית עד לאחר תורבן וכולן זו היה
להם להביא דאם כן לא שייך כלל לדמות מעשר לבכורים חילו שהרי נדריהם הגוף ונדריהם לבית גם בשביל הגוף ולא בשביל אכילה לתוך ומעשר לא נדרי
לבית אלא בשביל אכילה לבד אלא הלא חייבים ליה לפי שאינו נאכל אלא במסקנא ואם שוקף הים להעמיד בבכור שנזרק דמו לפני הבית ואינו מעמידו בשוכבת אחר
בית כמו בכורים מכוש דתפא מסייע קרא דהקיש הכתוב ואינכון להעמיד בבכור שנזרק דמי בלל למעשר דהא מתוסר מתן דם ואימרין כל"ל
ולא שייך למיקם מעשר לבכור אלא דוקא בשאין בכור נדרי לבית אלא בשביל אכילה לפני ה' דהשתא הוי דומיא דמעשר דולמי במעשר יכול
להיות דוקא מעשר לבכורים שהובאו אחר הבית אע"ג דלא נשאר במסקנא ובבכורים שבתחילת הברייתא יכול היו להיות בבכור שנאמר בבית אלא שאינו לא
היה עושה דהא לא שייך כלל לדמות לו מעשר והייכו דמוקי בין טעון מתן דמים:

רישא הוא
כמעשר שני טמא ונכרע טמא לו מקמר דכתיב מיניה לקיש
נפנים ומשם מכאן אתה אומר ליה כי ירחק ממך המקום ממך
מלאכתך כך נירסת הקונטרים ור"ב ממך נעתך והרי נופו בפנים וקשה על זה לפי כן מדם שנפלו בירושלם ופירות
מעשר שני שלו כעזידו מ"ב לא יוכל להלכם
כיון שנפלו בירושלם חס חינו דעד כאן
לא מיבעיא ליה לרב בפעם אלא בהנקיט
קטיא ואי לא קטיא מודה ליכול לפדותה אף
על גב דנפלו בפנים כיון שהפירות חון
לירושלם והוא נותן טעם להא קרינן בה
שני לא תיכול שעריך אף נפלו בפנים ושמא
תיכא למימר דשקיט לקרא דממך ממשמע
מנופך ולישקוט אף ממך ותוקמי מנפנים
תיכא למימר טעיכה כזה שהוא על כתפיו ורב
פעמ איכעית אימא כך נרסה למעשי
מכל מקום נירסי דממילותך קשה דממילותך
היינו משעי כדעיל הקונטרים גבי משמו
מנפנים ונופו מכאן ואילך מכאן ואילך
קרינן כי ירחק ממילותך וכל דממילותך
מבלה לנו דהנוף והמעשי נתר ושיה ליה
כמלכת המעשי בפנים:

אמר רבי יהודה מעשר שני
מיובי עליו מ"ד מפני קדושת
וקשה דכיון דקודם שירחם פני הבית
הכי נמי דאתר לאוכלן מיד שם כן למה
שיוצק לעולם לפדות מעשר שני ול"ל דזמני
ליכלה אכל עשה מיכ דכתיב ונרחת הכסף
כיון אכל כלה פדייה לה:

כתיבי רבי יוסי אומר כו' הוא הדין
דאני לאותובי מתניתין דלקוני
לעיל סיפא במעשר שני טהור דאכיל
חוץ לחומה אלא ודאי מעשר שני דעיילינן
ואפקינן אכל הכא קשיא מאי לימרה
ונאמני ליכא למיפרך דהא קא מהני ליה
לאלקויי דלא הוי עשאנו סוס מידום בהם:

הא

כך מנהג תורה אור

הניחא למאן דאמר בתר למד אזלינן לא למאן
דאמר פתר מלמד אזלינן מאי איכא למימר
דם ובשר חדא מילתא היא: °קדשים קדשים וכו':
תנינא חדא זימנא מעשר שני והקדש שלא
נפדו אמר רבי יוסי בר חנינא סיפא במעשר
שני טהור ונבראה שהור דקא אכיל חוץ לחומה
רישא במעשר שני טמא ונבר' טמא וקא אכיל
ליה בירושלם ומנא לן דמחייב עליה משום
טומאה דתניא ר' שמעון אומ' °לא בערתי ממנו
°בטמא בין שאני טמא והוא טהור בין שאני
טהור והוא טמא והיכן מוזהר על אכילה אינו
יודע טומאת הגוף בהדי כתיב °נפש אשר תגע
בו וטמא עד הערב ולא יאכל מן הקדש ומנו
אי טומאת עצמו מניין דכתי °לא תוכל לאכול
בשעריך ולהלן הוא אומ' בשעריך תאכ' הטמ'
והטהור ותניא דבי רבי ישמעאל אפילו טמא
וטהור אוכלין בקערה אחת ואין חוששין
וקאמר רחמנ' האיך טמא דשרי לך גבי טהור
התם הכא לא תיכול ומנ"ל דבר פדייה הוא
°דאמר ר"א מניין למעשר שני שנטמא שפודין
אותו אפילו בירושלים ת"ל °כי לא תוכל שאתו
ואין שאת אלא אכילה שנאמר °וישא משאת
מאת פניו אמר רב ביבי אמר רב אסי מניין
למעשר שני טהור שפודין אותו אפי' בפסיעה
אחת חוץ לחומה שנאמר כי לא תוכל שאתו
האי מבעי ליה לכדרבי אליעזר אם כן לימא
קרא לא תוכל לאוכלו מאי שאתו ואימא כולו להכי הוא דאתא אם כן לימא קרא
לא תוכל ליטלו מאי שאתו שמע מינה תרתי יתיב רב חנינא ורב הושעיא וקאמ' מבעי
להו אפיתחא דירושלם מהו פשיטא הוא בחוץ ומשאו בפנים קלטוהו מחיצות הוא
בפנים ומשאו בחוץ מהו תנא להו ההוא סבא בדבי ר' שמעון בן יוחי °כי ירחק ממך
הכתו ממילואך בעי רב פפא נקיט ליה בקניא מאי תיקו א"ר אסי אמר רבי יוחנן מעשר
שני מאימתי חייבין עליו משראה פני החומה מאי טעמא דאמ' קרא לפניה' אלהיך
שנה בשנה וכתיב °כי לא תוכל לאכול בשעריך כל היכא דקרינן ביה °לפניה' אלהיך
תאכלנו קרינן ביה לא תוכל לאכול בשעריך וכל היכא דלא קרינן ביה לפניה' אלהיך
תאכלנו לא קרינן ביה לא תוכל לאכול בשעריך מיתיבי ר' יוסי אומ' כהן שעלתה
בידו תאינה של טבל אמ' תאנה זו תרומתה בוקצה מעשר ראשון בציפונה ומעשר שני
לדרומ' והיא שנת מעש' שני והוא בירושלם או מעשר עני והוא בגבולין אכלה

לוקה

כתיבי ליה למאן דאמרן כו' פלונתא היא בחיובו מקומן: ריש"י במעשר שני
טמא וקאכיל ליה בירושלם בלא פדיון: ה"ב והיכן מוזהר על אכילה שלא
יאכלנו בטומאה תיובי תלמוד לומר לא תוכל ונומר כך היא שנויה
בספרי וכשקבעוה כאן לא הספיקה לגומרה עד דאקשי גמרא טומאת
הגוף נהדיא כתב ביה ולא יאכל מן
המקדשים כי אם רחץ ונומר ומוקמינן לה
בטבולי יום אם רחץ טהור דטבל ועלה לוכל במעשר:
רבינו נופו סהור ויצתה נשמתו בטהרה
לא פירש יותר מכאן ומילך לשון התלמיד
יהודה °כר' נתן: כך הוא לשון סברייתא
בלומר מ"ט יודע להיכן מזהיר לכך תלמוד
לומ' לא תוכל ונו' וסס לא סגיא לי' למסקי
מילתיה אלא קרים ופריך ומתמה מאחי
ק"ל מיני יודע הא טומאת הגוף בהדיא
כתיבא נפש אשר תגע בו וכו' לא יאכל מן
דבדי' המקדשים כי אם רחץ בשרו במים ומתרינן
ביבמות דהאי קרא במעשר שני קאמר
דטבל ועלה לוכל כו': ולהלן הוא אומר
בבור בעל מום שנפלה בעריך תאכלנו
ייקי' בפולעיל מיניה כתב כי יהיה בו מום: תפילו
טמא וטהור דחף על גב דאסור בגיזה
ועבודה כדתמרינן בכל אות נפשך תזבח
ואכלת בשר תזבח ולא גיזה ואכלת ולא
לבובין בשר ולא חלב תפילו הכי טמא
וטהור תוכלן אותו בקערה אחת דבאכלים
בטומאת הגוף ובטומאת עצמן דכתיב
דטמא לוכל כהן הייבו בטומאת הגוף לוכל
הטהור ובטהור לוכל טמא לאחר שנגע
בו מיבו טהור לוכל טומאת עצמו מאחר שנגע
בטמא: הלי טמא השרמי לך התם בבכור
בשל מום דכתיב ביה בשעריך הכא בבעל מום דכתיב ביה בשעריך הכא נמי
מעשר לא תוכל והיינו לא תוכל לאכול כשעריך כלומר אי אתה רשאי לאכול מעשר
שני בעודו בכור שכתוב בו בשעריך דבשל מום דבכור נאכל בטומאת עצמו ובטומאת
הגוף וחס חסור: ומנלן דכל פדייה הוא מעשר שני שנאמרו במתניתין
שלא נפדה מכלל דאי בעי פריק ואפילו בירושלם דאף על גב דמעשר שני טהור
הוא נפדה בירושלם דכתיב כי ירחק ממך
דבדי' ידוענת בכסף בריחוק מקום אתה פודה
ולא בקירוב מקום: ומין שאת אלא אכילה
והכי קאמר קרא כי ירחק ממך שיהא
מעשר טהור חוץ לירושלם או מעשר עני
בירושלם אלא אתה יכול לאוכלו
שנטמא ונתת בכסף: תפילו בפסיעה אחת
מע"ג דכתיב ירחק ממעשר טובא תלמוד
לומר כי לא תוכל שאתו לטמאו ולהביאו
לפנים מן החומה דהכתוב אלא אכילה
בריחוק אלא בנטילה דכל זמן דאיכא
למיעבד אכתי נטילה והכא לפניה אתילו
פסיעה אחת פודה אותו: לכדרבי אליעזר

בדומה ולא אמר מעשר שני והוא אתילו בגבול:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0042
DFG

לוקה אחת דלא כוליה מידי טבל בקריית שמע וקאכיל מעשר ראשון הטבול לתרומת מעשר וקעבר אלאו דטבל אבל מיסור תרומה דקאכיל ליכא דהא כהן הוא ונהי מי הוא אמר תפומת מעשר בשמעתין הוא מני מכיל כולה ולא לקי מידי דהוה תרומת מעשר לכהן והוא כהן ומעשר ראשון ומעשר שני לא לקי דהא לקי לורי

הא כנבולין לוקה מדנקט והוא שנת מעשר שני והוא בירושלם ממש מינה דאילו היה בנבולין לוקה שלש:

אמר רבא מתניתא מחוכחת מדרבנן הלכך לנביא דין פדיון לא תמרינן מתניתא שלא הורתו כמי שהורתו דמיין לענין שקלטוהו ומסו לעבותו אבל לענין שלוקין בנבולין ממרי כמי שהורתו דמיין והוי ליה פני הבית:

רבינא אומר כגון דנקיט ליה בקניא הא דאמר בנבולין לוקה שלש מיירי כשהתים עומד בין הקנים ונקיט ליה לקנה מכאן ומשמעינן דלוקה דכתיב קרית ביה רשות פני הבית ולוקה כשמוכלו במקומו דעדיין מינו בפניה לגמרי ולפסיט בעיא דרב פפא:

לחייב על כל קרחה וקרחה היכי דמי מילתא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא לן בנבת אחת וכחדא התראה: וו בירכת הספר ס והקונלא גרים בנבת אחת שלא בחד התראה וכן פירוש לעול בזה אחר זה ושמא היינו טעמא משום דאי בנבת אחת הכל קרחה חדא היא ויש לחייבו נבת אחת ומיירי שעשה שיעור ה' קורחות והוא הדין דבזה אחר זה נמי היה יכול להקשות מלא מכי קאמר מלתא נמי בנבת אחת וכחדא התראה: לא

לוקה אחת ועוד שאכלה לוקה שתים שאפילו בתחילה אכלה אינו לוקה אלא אחת טעמא דאיתיה בירושלם הא בנבולין לוקה שלש דאף על גב דלאו רואה פני חום דעיילי ואפקי אי הכי מאי למימרא הכא במאי עסיקנן בגון דעיילינהו בטבלייהו וקסבר מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין וסבר ר' יוסי מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמי והתני ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי לא נחלקו בית שמאי ובי הילל על פירו שלא נגמרו מלאכתן ועברו בירושלם שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום ועל מה נחלקו על פירות שנגמרה מלאכתן ועברו בירושלם שבית שמאי אומרים יחזיר מעשר שני שלהם ויאכל בירושלם ובית הילל אומרי יפדה ויאכל בכל מקום ואי סלקא דעתך מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין הא קלטוה מחיצות אמר רבה מחיצה לאכול דאורייתא מחיצה לקלוט דרבנן וכי גזור רבנן כי איתיה בעיניה בטיבלייהו לא גזור רבנן רבינא אומר כגון דנקיט לה בקניא ותפשוט בעיא דרב פפא: מתני' הקורח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שרט שריטה אחת על חמשה מתים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת על הראש שתים אחת מכאן ואחת מכאן על הזקן שתים מכאן ואחת מלמטה רבי אליעזר אומר אם ניטלו כולן כאחת אינו חייב אלא אחת ואינו חייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברגיטני חייב: גמ' תנו רבנן לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע וחמשה קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה לחייב על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר לפי שנאמר לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין העינים בלבד מניין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות כל הראש ואין לי אלא בכתנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל מניין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת אף כאן על מת הני ארבע וחמש קריחות היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובחמשה התראות פשיטא אלא

מא
מיי' פ"ד מה' עה סמ"ג עשין נ"ד מ"ק קפ"ט

לא צריכא שנכנעותיו נפש ותימא מכתי מלי תיקן כיון דליכא אלא חדא התראה אחתי מחייב ה' ואי משום דעשה כבת אחת כו' כיון דאחד לאו ואי מחייב שני מלקיות משום דהוי ליה התראה אכל חדא וחדא ול"ל דשנאי הכא דגלי קרא אכל קרא וקרא דקורתו מחלקות כגון גופים מחלקין מיהו קשה למ"ד הוצרך לפרש בקרא דעל ידי נפש לוקמי בקרא בידו שיעור ה' קורחות בב' בת אחת ומכל מקום לימ קשה מהא דגזיר שוה פו' דשנאי הכא דגלי קרא דקורתו מחלקות כמו גופים מחלקין ול"ל אלא מיהו וקשה ליה בקרא וקרא כיצד בב' בת אחת משום דקרא בידו קרא במקום אחד והכל אחד גלי הפסק שיעור בב"ש וכ"ג מחייב הכל קרא אחת ואין כאן על כל קרא וקרא להכי מזקי לה בה' מנכעותיו בנפש ומוכיכו בבת אחת ופי' בה' מקומות דמזקי קנת זה מוסיפים הפסק שיעור בין קרא לקרא וקרינן ביה על כל קרא וקרא וא"ת סוף סוף לוקמה תפילו בזה אחר זה ובחיתם מקומות דחוקים קצת כדפירש ומיהו קשה שפיר נפ נקורת ותוכם בידו בלא כפ' וכקרא התראה משום דגלי קרא דקורתות מחלקות ומיהו פי' הקונטרים משמע לחם כן לא חיים מחייב כי חם מקרא קמייתא שהיתה בידו בחוך כדי דיבור להתראה דאיכא קרחות נמ מחייב משום דאיכא בחוך כדי דבור להתראה ואני למיתר מיתתלמי וקשה כיון דהתרא ל לעבור בחוך כדי דיבור להתראה נמ מצי למיתר מיתתלמי כדאמרינן פרק י' יוחסין גבי ס' חלמנות בזה אחר זה דמחייב אכל קרא וקרא ואפילו בחד התראה משום דגופים מחלקים ע"ג דליכא בחוך כדי דיבור כ"ש בחלמנה קמייתא לכך נראה לרבי הכי כמי הוה מצי לאוקומי בזה אחר זה כדפי' לעיל נקט בבת אחת לרבותא דאפי' בחוחו דהוה קשה ליה מיחייב ומחוקמא שפיר כך פירש נם שה ומיהו כיחא לפירש דגרס בבת אחת וכו' אכל לגיר דגרס לעיל בבת אחת בחד התראה פי' ומשום זה אחר זה מצי למיתר ול"ל דאכל מקום קאמר בבת אחת לרבותא אפי' בבת אחת לא נחתם מקומות מחלקין בהפסק שיעור כגון דסך מכנעותיו בנפש וכל שנן בזה אחר זה דמיתוקמא בה' מקומות אפילו בקורת בידו:

במלקט שחורות מתוך לבנות שהוא חייב פרש"י דוקא כרבי יהודה דאמר מלחכה שחיכה צריכה לגופה קרא אחר עליה:

מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הל' כ"ב סמ"ג לאוין כט טפ"ב

מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הל' כ"ב סמ"ג לאוין כט טפ"ב

דף עה ע"ב ופשמ

מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הל' כ"ב סמ"ג לאוין כט טפ"ב

מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הל' כ"ב סמ"ג לאוין כט טפ"ב

סימן קפ קפ"ב

אלא בחדא התראה מי מחייב והתנן נזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת לא צריכא דסך חמש אצבעותיו נשא ואותבינהו בבת אחת דהויא ליה התראה לכל חדא וחדא וכמה שיעור קרחה רב הונא אומ' כדי שיראה מראשו רבי יוחנן אומר משום רבי אליעזר בר שמעון כגרים כתנאי כמה שיעור קרחה כגרים אחרים אומרים כדי שיראה מראשו אמר רב יהודה בר חביבא פליגי בה תלתא תנאי חד אומר כגרים וחד אומר כדי שיראה מראשו וחד אומ' כשתי שערות ואיבא דמפיק שתי שערות ומעייל כעדשה וסימנך בהרת כגרים ומחייה בכעדשה תנא הנוטל מלא פי הזוג בשב חייב מב וכמה מלא פי הזוג אמ' רב יהודה שתים והתניא לקרחה שתים אימא וכן לקרחה שתים תניא נמי הכי הנוטל מלא פי הזוג בשב חייב וכמה מלא פי הזוג שתים רבי אליעזר אומר אחת ומודין חכמים לר' אליעזר במלקט לבנות מתוך שחורות אפי' אחת שהוא חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום שנאמ' לא ילבש גבר שמלת אשה: והמקיף פאת ראשו וכו': תנו מג רבנן פאת ראשו סוף ראשו ואיזהו סוף ראשו זה המשורה צדעיו לאחורי אזנו ולפדחתו תני תנא קמיה דרב חסדא אחד המקיף ואחד הניקף לוקה אמר ליה מאן דאכיל תמרי בארבילא לקי דאמר לך מני רבי יהודה היא דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו רבא אמ' במקיף לעצמו ודברי הכל רב אשי אמר בפסייע ודברי הכל: והמשחית פאת זקנו: תנו רבנן פאת זקנו סוף זקנו ואיזהו סוף זקנו שבולת זקנו: והמשרט שריטה אחת וכו': ת"ר ושרט יכול אפילו שרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים תלמוד לומר לנפש אינו חייב אלא על המת בלבד ומניין למשרט חמש שריטות על מת אחד שהוא חייב על כל אחת ואחת תלמוד לומר ושרט לחייב על כל שריטה ושריטה רבי יוסי אומר מניין למשרט שריטה אחת על ה' מתים שהוא חייב על כל אחת ואחת תלמוד לומר לנפש לחייב על כל נפש ונפש והא שנפל ולספינתו שטבעה בים אפקתיה לביתו קסבר

תוס' לוי מכוש

ה"ג אלא כחדא התראה ולא נרסינן בבת אחת אלא דלאתרו ביה חדא התראה ואתא ליסו קרא בבת אחת ומי מיחייב והתנן כו' אינו חייב אלא אחת הוסיל ולא אתרו בו אלא חדא התראה ואף ע"ג דסתייתו בזה אחר זה היא דסתייה בבת אחת כל היו"ל: ת"ש ת"ש נרסינן: פשיטא פי' קס"ד מאחר שהשיער והסך ממנו אינו נותן שיעור בנופו: ואותן שבינתן בבת אחת מיי' ד"ף מב

בה' מקומות דהוו להו ה' קריחות וכחדא התראה דכיון דבבת אחת אחד ק"ו עבור מאי חזית דתימלי התראה אחתי מכנע טעי מאחי והתראת ספק לא מיחסנה התראה אכולהו מכנעות שדית ומכחת ומלמתי מתכרך לו אם חוסם להתראתו או לא: שריטה מרא זו שריטה מבשר הראש עבוה: אמר רבי יהודה בר חביבא פליגי בה תלתא תנאי חד אומר כגרים וחד אומר כדי שיראה מראשו וחד אומ' כשתי שערות ואיבא דמפיק שתי שערות ומעייל כעדשה וסימנך בהרת כגרים ומחייה בכעדשה תנא הנוטל מלא פי הזוג בשב חייב: הכי גרסינן תנא הנוטל מלא פי הזוג בבת אחת ולא נרסינן תניא: פי הזוג חוזן של מספרים: תימה וכן לקרחה שתים ולפר' שם מתניא שחורות לבנות מתוך שחורות דכיון דאמר מקיף על סיער לבן אחד שבין שערותיו שחורות כדי שלא יראה זקן ממרינן דכשחוא מלקט אותו מכין משחורות מלמכה משוכח היא לו ותייב משום נחו כיון דחייב לגזוזה זו שחורות: בשתוך לבנות לא נרסינן: אף כחול אסור משתכה עצמו בגוני משם: ואי זהו סוף הראש דאמר כאי זה עניין יהא מקיף סוף הראש סיפא חייב בכל תקיפו: משום צדעיו מחורי אזנו ולפדחתו מחורי מוחו וכן במצחו אין סיער בלוס וכן במצחו אין סיער בלוס אבל בנדעיו שבמצח יש סיער ואם הוא משום ואנשדין דף פב מגולח וגוטל כל הסיער שבצדעיו למיות מחורי מוחו ופדחתו זהו מקיף סוף הראש: דאכיל תמרי בארבילא הוסל תמרים בכברה ישב לוקה בתמיה כלומר ניקף אם פשע שהוא לוקה לאו משין בו מעשה הוי ולא לוקה: דאמר לך מני הסומל לך כמאן קאמרת ניקף לוקה ומימא ליה רבי יהודה היא דאמר לעיל לאו משין בו מעשה לניקף הוא ניקף עבר אלאו דלא תקיפו דמשמעון לקרח הכי לא תק פו לא תניחו להקיף דמניח להקיף כמקיף ומיכמי מדאפקיה בלשון דניס לכתב לא תקיפו משמע דאתרי קף מזה ואחמה ניקף ומקיף: ורבא אמר לא נריכא לאוקומי כרבי יהודה הך כרייתא דתנא תנא קמיה דרב חסדא דקאמיה בקיף ומקיף את עצמו וקמ"ל דאחרי מקיף מסוס מקיף ומסוס ניקף דסל"ח לא ליקף אלא מדלא קא משמע לן: ודברי הכל דלא לפרש בקרא דעל ידי נפש לוקמי בקרא בידו שיעור ה' קורחות בב' בת אחת ומכל מקום לימ קשה מהא דגזיר שוה פו' דשנאי הכא דגלי קרא דקורתו מחלקות כמו גופים מחלקין ול"ל אלא מיהו וקשה ליה בקרא וקרא כיצד בב' בת אחת משום דקרא בידו קרא במקום אחד והכל אחד גלי הפסק שיעור בב"ש וכ"ג מחייב הכל קרא אחת ואין כאן על כל קרא וקרא להכי מזקי לה בה' מנכעותיו בנפש ומוכיכו בבת אחת ופי' בה' מקומות דחוקים קצת כדפירש ומיהו קשה שפיר נפ נקורת ותוכם בידו בלא כפ' וכקרא התראה משום דגלי קרא דקורתות מחלקות ומיהו פי' הקונטרים משמע לחם כן לא חיים מחייב כי חם מקרא קמייתא שהיתה בידו בחוך כדי דיבור להתראה דאיכא קרחות נמ מחייב משום דאיכא בחוך כדי דבור להתראה ואני למיתר מיתתלמי וקשה כיון דהתרא ל לעבור בחוך כדי דיבור להתראה נמ מצי למיתר מיתתלמי כדאמרינן פרק י' יוחסין גבי ס' חלמנות בזה אחר זה דמחייב אכל קרא וקרא ואפילו בחד התראה משום דגופים מחלקים ע"ג דליכא בחוך כדי דיבור כ"ש בחלמנה קמייתא לכך נראה לרבי הכי כמי הוה מצי לאוקומי בזה אחר זה כדפי' לעיל נקט בבת אחת לרבותא דאפי' בחוחו דהוה קשה ליה מיחייב ומחוקמא שפיר כך פירש נם שה ומיהו כיחא לפירש דגרס בבת אחת וכו' אכל לגיר דגרס לעיל בבת אחת בחד התראה פי' ומשום זה אחר זה מצי למיתר ול"ל דאכל מקום קאמר בבת אחת לרבותא אפי' בבת אחת לא נחתם מקומות מחלקין בהפסק שיעור כגון דסך מכנעותיו בנפש וכל שנן בזה אחר זה דמיתוקמא בה' מקומות אפילו בקורת בידו:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0044
DFG

קסבר רבי יוסי שריטה וגדידה אחת היא וכתיב והכהו איש כאבן יד אשר ימות בה וגו׳ המשרט בכלי חייב הוא ולמי פשיטא לכולי עלמא דעיקר גדידה משמע ליה ומקשה אמתניתין ולאו קושיא היא דלמא המגדד בכלי לחסומי דמים שריטה שייך בכלי והעושה חבורה בגופו בכלי על מת חייב שני לחוץ מכוס משרט ומכוס מגדד לגדידה ושריטה אחת היא דתלוייהו בין ביד בין בכלי: מתיבי גדידה ושריטה אחת היא כלומר בין שריטה בין גדידה עניין אחד הם ומניחם על מת אחד שריטה ביד וגדידה בכלי ומקשה לסמוך דתמר תלוייהו בין ביד בין בכלי למקשתר המשרט בכלי ולא קתמר המגדד בכלי מכלל דשריטה שייכא בכלי כגדידה: על מת בין ביד בין בכלי חייב דשריטה וגדידה כתב בתרוייהו משמיעינן רישא:

על ע"מ ביד חייב פירש הקונטרס חייב מיתה בכדרכה ולקי מלא כדרכה מלא תעבדם ימירא בכלי פטור דמיגו בכלל ע"מ דמיגו חייב מלא ביד:

רב אחי מוקי מתניתין עלה וכן הלכה: ואפילו

קסבר רבי יוסי שריטה וגדידה אחת היא וכתיב והם למת אמר שמואל המשרט בכלי חייב מיתי שריטה וגדידה אחת היא אלא ששריטה ביד וגדידה בכלי הוא דאמר כרבי יוסי תני תנא קמיה דרבי יוחנן על מת בין ביד בין בכלי חייב על ע"א ביד חייב בכלי פטור והא איפכא כתיב ויתגודדו כמשפטם בחרבות וברמחים אלא אימא ביד פטור בכלי חייב: וחייב על הראש: מחוי רב ששת בין פירקי רישא: ועל הזקן שתים מבאן ושתים מבאן ואחת מלמטה: מחוי רב ששת בין פירקי דיקנא: רבי אליעזר אומר אם קסבר חד לאו הוא: ואינו חייב עד שישלנו בתער: ת"ר ופאת זקנם לא יגלחו יכול אפילו גלחו במספרי יהא חייב תלמוד לומר לא תשחית אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב תלמוד לומר לא יגלחו הא כיצד גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער: רבי אליעזר אומר אפילו ליקטו במלקט ורהיטני יהא חייב: מה נפשך אי גמיר ג"ש ליבעי תער אי לא גמיר ג"ש מספרים נמי לא לעולם גמיר ג"ש וקסבר הני נמי גילוח עבדי: מתני׳ הכותב כתובת קעקע כתב ולא קעקע קעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע בידו ובכחול וכפל דבר שהוא רושם ר"ש בן יהודה משום ר"ש אומר אינו חייב עד שיכתוב שם את השם שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם אני ה׳: גמ׳ אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי עד דיכתוב אני ה׳ מכש אמר ליה לא כדתני בר קפרא אינו חייב עד שיכתוב שם ע"א שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם אני ה׳ ולא אחר: אמר רב מלכיא אמ׳ רב אדא בר אהבה אסור לו לאדם שיתן אפר מקלה על נבי מכתו מפני שנראית ככתובת קעקע אמר רב נחמן ברירת דרב איקא שפוד שפחות וגיטורת רב מלכיו בלורית אפר מקלה וגבינת רב מלכיא רב פפא אמר מתניתא ומתניתין רב מלכיא שמעתא רב מלכיו וסימניך מתניתא מלכתא מאי בינייהו איכא בינייהו שפחות רב ביבי בר אביי קפיד אפילו אריבדא דכוסילתא רב אשי אמר כל מקום שיש שם מכה מכתו מוביח עליו: מתני׳ נזיר שהיה שותה יין כל היום אין חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת היה מטמא לכתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תטמא אל תטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת היה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולובש חייב על כל אחת ואחת יש

סנ מיי׳ פרק יב מהלכות עדות סמ״ג לאוין קכא טי״ד סי׳ קא

סס יט

סר מיי׳ פיב מה׳ ע״ז סמ״ג לאוין קכו טי״ד סי׳ קיו

סס

סס

סס

סה מיי׳ פה מהל׳ נזירות סמ״ג לאוין קכ

סו מיי׳ פי מהל׳ כלאים סמ״ג לאוין רפג

קידושין דף לה ע״ב מיכן דף לה ע״ב שבי כוריים תחת הזגון מקום שלחי מתחתון יוצא דף לה ע״ב סמוך ומס נקרע פיתום בעודו של לחי שבולט לחוץ ונחתי הפיכולת שבשנטר מקום תיכור שני הלחיים יש עגם קטן שמצבר הלחיים ירד ממכאן ומכאן נקרע פיתה שכל אחד מהן לפוף הלחי הרי שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה הוא השנטר שבין ב׳ הלחיים ופרק הוא בפני עצמו: ופאת זקנם לא יגלחו נמי כתיב ולא תשחית את פאת זקנך עיין לה דף כב ע״ב כתיב ולפיכך להו בגדידה סוס בחוי בכורות דף כה ע״ב זהוי דפאה פאה וכבי מתניתין בהדיא נפ׳ כתובות דף פא ע״ב ומה דקידושין גזירה סוס דפאה פאה לכבי הוא דאתא דתניא לא יגלחו כו׳: ת״ל לא תקיפו ומספרים מיכן משחית מיכן מקיפין מיכן מגד עיקר כתער: גילוח סיס כו׳ ומשחתה דרך לגלח כו׳ ומשחית והיינו תער מכל דהיינו משחית ומיכן דרך לגלח כו׳ ומספרים מגלחין ומיכן משחית: קידושין דף עג ע״ב תוספות ד״ה פנ ומי גמיר גזירה סוס דפאה פאה קתמר וכמסכ׳ קידושין היא: מספרים מנא ליה דמותר לגלח בהם דלמא קסבר מלא מלקט ורהיטני סיס בהן הכתוב: גילוח עבדי מספרים עושה גילוח כלומר גילוח מיקרי דרך לגלח בהן

מתני׳ כתובת קעקע כותב תחילה על בשרו בסם או בקיסם או בקנה הכשר במתט לו בסכין וננקב הנקב ונותן לתוכו כל הסמנים ונראה בו כל הימים קעקוע פוויכטוריא ואסור לכתוב סוס כתיבה בעולם על כתיבה זה סכך גזירת הכתוב: את הסס מפרש בגמ׳ דסס ע״ק אמר: גמ׳ עדם כתיב מני ה׳ אתם על תיבות הללו אני ה׳ אתם מתיימו מסוס כתובת קעקע: וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם סוס כתובת קעקע לא תעשו לפני ולפני ה׳ ואסורין מתם לכתוב זה אחר זה על בשרכם ואת עיקר את וכן מ סוס סס ע״ק הוא ומיהו אסור לכתוב סוס כתיבה בעולם מתילו לר״ש דאמר מלקות לית ליה: תפר מקלה דוקק קא אמר לפי שקשה היא ומקרע את מקום מחכה סס ומחזיר את העפר במקומו ומניחו נקוב שיהא כשר לכתוב בו: מתני׳ מלכיו ומלכיא אמר רב מלכיו מלכתא ומלכיא מלכיתא ומלכיתא מלכיתא ומלכיתא מלכיתא ומלכית

ו אפילו לא סבה אלא להפסיד מלכות חייב ובלא סבה לא מיחייב ולא דמי ליקום להך דפרק כ"ש דשבועות דתניא עד מי נזיר שהייה למלקות נבי שתיית מקדש ונזיר נקבר דשתי מחייב בלא סבה והכא מחייבין בלא מיחייב בלא שהייה אלא דמי לשהייה דהתם דכיון דכולו לפרום מן הסומאה כי כמי לא סבה כדי שתצטוות דין הוא דמחייבו אבל הכא דאין בו שהות לעשות ולכתוב אין כאן עבירה אחרת דעליון הלביש הרשעה קייתת דהתם כמי מיגו חייב עד שיכלו לפרום מן הסומאה:

לעיל מתני' ליה רב ששת בין פירקי לפ"ה כדאיתא שתי' מכאן ושתי' מכאן ולפ"ת כתו שפי' בשבועות:

לא יגלחו ושם תאמר מתי מייתי מלא יגלחו הא נבי כהנים כתיבה ו"ל דגמרינן מיניה:

החורש בשור וחמור והן מוקדשין ופ"ה שור ובכור עובר משום לא תעבוד בבכור שורך וחמור קדשי קדשים ולקי משום להזיל במעילה בתורה ו"ש פטר חמור וכ"ל חסור בהכתה ולא נהירא דאיכו כן לריכא לאתן לומר דלקי שנהנה ממנו ולא נראה לר"י ע"י הקונטרס דפירש דאחור לקי מלאו דהזיל במעילה דכתיב קדש תקדיש מילי דאיתיה בשאלה לא קאי ומקדש דמתני' מיירי בבכור דליתיה בשאלה לכך מפרש ר"י דעל החמור אינו לוקה ויכול להיות שהוא שלו והן מוקדשין בשור וחמור לאו דווקא דלריכא מוקדשין אלא בשור ולריכא אלא ב' לאיין בחורש בשור וחמור בבכור שור וחמור דווקא דלריכא בשור וחמור מכל בכלאי הכרם לריכא כ' מלקות דמיירי שהיה זורע בכרם חטה ושעורה ומרכן ואפה אותם בתריסה דקא עבר תרתי אלא זורע כלאים ועוד זורע כלאי הכרם: אלא

יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמנ"ה לאוין החורש בשור ובחמור והן מוקדשין ובלאים בכרם ובשביעית ויום טוב ובהן ונזיר בבית הטומאה חננ"ה בן חכינאי אומר אף הלובש כלאים אמרו לו אינו השם אמר להם אף הנזיר לא הוא השם: גמ' אמר רב ביבי אמר רבי יוסי פושט ולובש לובש ממש או אפילו מכנים ומוציא בירך יד אונקלו שלו מחוי רב אחא ברי"ה דרב איקא עיולי ואפוקי רב אשי אומר אפילו לא שהה אלא כדי לפשוט וללבוש חייב: יש חורש תלם וכו': אמר רבי ינאי בחבורה נמנו וגמרו החופה בכלאים לוקה אמ' להז' יוחנן לאו משנתינו היא זו יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמנ' לאוין החורש בשור וחמור והן מוקדשין כלאי הכרם האי חורש דמחייב משו' כלאים היכי משכחת לה לאו דמיכסי בהדיה דאזיל אמר לי' אי לאו דדלאי לך חספא מי משכחת מרגניתא תותא אמר ליה ריש לקיש לר' יוחנן אי לאו דקילסך גברא רבה הוה אמינא מתני מני רבי עקיבא היא דאמר המקיים כלאים לוקה מאי רבי עקיבא דתניא המנכש החופה בכלאים לוקה רבי עקיבא אומר אף המקיים מאי טעמא דרבי עקיבא דתנן שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין תלמוד לומר בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים אמר ליה עולא לרב נחמן ולילקי נמי משום זורע ביום טוב אמר ליה תנא ושייר אמר ליה תנא קתני שמונה ואת אמרת תנא ושייר אמר רבא יש חילוק מלאכות בשבת ואין חילוק מלאכות ביום טוב אמר ליה עדא תהא איתיבי' אביי ואין חילוק מלאכות ביום טוב והתנן כמבשל גיד בחלב בי"ט ואכלו לוקה חמש לוקה משום אוכל גיד ולוקה משום מבשל ביום טוב שלא לצורך ולוקה משום מבשל גיד בחלב ולוקה משום אוכל בשר בחלב ולוקה משום

תורה אור

ר"ש משאנץ דף מד ע"ב ד"ה מה לבני עדה לומרה כאן ואח"כ אומרת

מסחי' דף מז כיבה דף יב

ויקל"ח

ר"ש דף מד מין דף ב

היה להם שקיין מבורה: דלמי הנהתי: מי משכחת מרגניתא דמי לומר לך הוי לומר דמתני' מיירי בכלאים דמשום זורע לא מקיים דמשום מקיים לא מחייב: מי לומר דקלסך גברא רבה רבי ינאי הוא מוקימנא מתניתא דמחייבת חורש בכלאים דמשום מקיים הוא וכרבי עקיבא ומאן דמתני ליה מקיים פטור פטור כמי במחפה אבל רבי ינאי קלסך והודה לך דמחפה משום זורע מיחייב לכולי עלמא דמדקתמר רבי ינאי המחפה בכלאים לוקה ולא קתני מקיים בכלאים ליקה משום מחפה ממקיים דמחפה כזורע מחייב ליה ומחייב לכולי עלמא וכי תימרת ליה לא משכחנן ליה הודה לדבריך סיפה דתנן הזורע ומחפה בכלאים לוקה לרבי עקיבא וכן בשביעית משום חורש מחייב ליה תניא כוותיה דרבי עקיבא: המנכש ומאן דפטר במקיים פטור במי במחפה: מאי רבי עקיבא דתניא המנכש והמחפה בכלאים לוקה רבי עקיבא אומר אף המקיים מאי טעמא דרבי עקיבא דתנן שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין תלמוד לומר בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים אמר ליה עולא לרב נחמן ולילקי נמי משום זורע ביום טוב אמר ליה תנא קתני שמונה ואת אמרת תנא ושייר אמר רבא יש חילוק מלאכות בשבת ואין חילוק מלאכות ביום טוב אמר ליה עדא תהא איתיבי' אביי ואין חילוק מלאכות ביום טוב והתנן כמבשל גיד בחלב בי"ט ואכלו לוקה חמש לוקה משום אוכל גיד ולוקה משום מבשל ביום טוב שלא לצורך ולוקה משום מבשל גיד בחלב ולוקה משום אוכל בשר בחלב ולוקה משום בחבורה כגון יום מסיפא לו יום ועבד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0046
DFG

משום הבערה דמי הוה ליה מבעיר ותבעי מכאל הוו תרוייהו מייתין למבעיר ומכאל מכות מלמכות מיחייב משום יום טוב משום הבערה וכישול: ה"ג ומסיקינן הבערה לאו לישנא דמיחייב ליה משום מכאל: ג"ד הבשר של נבילה לוקה לפי משום נבילה אחכל: שלא על כישולו כישולו כסדר ומלב וכישול שלא לצורך יום טוב והבערה שלא לצורך ומתיש על אכילתו אכילת גיד ואכילת כסדר בחלב ומסיק דמתיש הבערה ומעיילת אכילת נבילה הוי מיסורא על אכילתו: ומוקרת עצי הקדש מהכא ומהירושלמי משמע כן לה תלהיכם: הכמר בנגע הנרעת ומתרי לקמן בהדיא הכתוב מדבר ומסמר סוף לא תעשה: כילקי נמי כגון שהיו כלי מתרומה מעצי מעשר: קונן מילות טובות בהליכתו: מיקל חילל עליה את הים ליה כשבע שלא יבטל המכות ומקשין מלהרע זו להטיב בשבועת דיין א שבועה: מינו דחילל עליה שבועה כו' היינו איסור כולל ואיסור מוסיף כגון מילו שבועה עצמה נוסף איסור כגון מילו נוסף על היום טוב איסור על ידי שבועה והוה ליה מוסיף דומיא דשבת ים ועשה תמותו המוסיף הוא דמעיקרא קיימא ליה נפלגה מי נמי חלב דנותר מעיקרא קאי עליה באיסור חלב ושבעה מתנסף עליה איסור נותר ואיסור כולל הוינו אומרים כולל מחדש באיסור כולל הוינו אומרים ש

אלו הן הלוקין — פרק שלישי — מכות

ואמרו אין יכול לקבל פטור דכיון דכתבינהו כבית דין ולקה קנסא סני ליה כסכי מכל לא לקה מלא תעשה דאמרו ואמרו אין יכול לקבל כולם לא מיפטר דאין רשאין לגרוע מאומר מלא לוקה אחד זמן והכי נמי אם אמרו שיכול לקבל ארבעים פטור מכום לוקה אבל לא לקה לוקה רשאין להוסיף על אומר דאמרו: גמ' כתיב טפשאי סלקו בני מלכא: ומיהכי אמרו לקבל ארבעים וחזרו ואמרו סאין יכול פוטרין תוכו חף על גב דלא לקה לקה אחת דלא לקה כלל והכא כיון דאמרו לקבל ארבעים כיון דאמרו לקבל ארבעים לא עבדינן ליה שם אומר דאמרו וקסם כיון מריש וכיון מסיפא:

הא דאמרו לומי כו כיון דאמרו לקבל חזרו ואמרו אלא יכול מי אמר מתניתי דלוקה דאי לא לקי מולינן בתר אומר דאמרו ומתיין לו עד שיכריע וילקה כמו שאמרו אבל אם אמרו אומר אני למחר אמת הכאים אחר דאמרו ואולינן בתר דאמרו ופטור שכיון שאמרו שאי יכול ללקות כלל וכן מדינם אמרו מתחילה לקבל ל"ט וכו כיום אמרו לקבל כולם מולינן בתר הסני ולוקה אם לא לקה כבר כל ל"ט ובריית אומרו כיום אחרון לבל אומר דאמרו אין סיום עשות ואולינן בתר בתרא: דכי

ואמרו שאין יכול לקבל ארבעי פטור אמרוהו לקבל שמנה עשרה ומשלקה אמרו שיכול הוא לקבל ארבעים פטור: גמ' מ"ט אי כתיב ארבעים במספר הוה אמינא ארבעים במניין השתא דכתיב במספר ארבעים מניין שהוא סוכם את הארבעים אמר רבא כמ"ד טפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תור ולא קיימי מקמי גברא רבה"ד דאילו בספר תורה כתיב ארבעים ואתו רבנן בצרו חדא: רבי יהודה אומר ארבעים שלמו וכו': אמר רבי יצחק מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב "מה המכות האלה בין ידיך ואמר אשר הכתי בית מאהבי ורבנן ההוא בתינוקות של בית רבן הוא דכתיב: אין אומדין אלא במכות הראויות וכו': לקה אין לא לקה לא ורמינהי אמדוהו לקבל ארבעים וחזרו ואמדו שאין יכול לקבל ארבעים פטור אמרוהו לקבל שמנה עשרה ואמדוהו שיכול לקבל ארבעים פטור אכר רב ששת לא קשיא הא דאמדוהו ליומי הא דאמדוהו למחר וליומא אחרא: מתני': עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמדוהו אומד אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה: גמ': והתניא אין אומדין אומד אחד לשני לאוין אמר רב ששת לא קשיא הא דאמדוהו לארבעים וחדא הא דאמדוהו לארבעים ותרתי:

מתני': כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחז בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו והאבן נתונה מאחריו חזן הכנסת עומד עליו ורצועה בידו של עגל כפול אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגעת על פי כריסו ומכה אותו שליש מלפניו ושתי ידות מלאחריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר "והפילו השופט והכה מכה בידו אחת בכל כחו והקרא קורא "אם לא תשמור לעשות וגו' והפלא"ה את מכותך ואת מכות וגו' וחוזר להתחילת המקרא "ושמרתם את דברי הברית הזאת וגומר וחותם "והוא רחום יכפר עון וגומר וחוזר להתחילת המקרא "ואם מת תחת ידו פטור הוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הריזה גולה על ידו נתקלקל בין בריעי בין בשים פטור רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה בשים: גמ' מאי

דכריס כש

ואמרו אין יכול לקבל פטור דכיון דכתבינהו כבית דין ולקה קנסא סני ליה כסכי מכל לא לקה מלא תעשה דאמרו ואמרו אין יכול לקבל כולם לא מיפטר דאין רשאין לגרוע מאומר מלא לוקה אחד זמן והכי נמי אם אמרו שיכול עשרה ומשלקה חזרו ואמרו שיכול עדיין לקבל מרכעים פטור מכום לוקה מכל לא לקה רשאין להוסיף על אומר דאמרו: גמ' כתיב טפשאי סלקו בני מלכא: ומיהכי אמרו לקבל מרכעים וחזרו ואמרו סאין יכול פוטרין תוכו חף על גב דלא לקה לקה אחת דלא לקה כלל והכא כיון דאמרו לקבל ארבעים כיון דאמרו לקבל ארבעים לא עבדינן ליה שם אומר דאמרו וקסם כיון מריש וכיון מסיפא:

תורה אור

הא דאמרו לומי כו כיון דאמרו לקבל חזרו ואמרו אלא יכול מי אמר מתניתי דלוקה דאי לא לקי מולינן בתר אומר דאמרו ומתיין לו עד שיכריע וילקה כמו שאמרו אבל אם אמרו אומר אני למחר אמת הכאים אחר דאמרו ואולינן בתר דאמרו ופטור שכיון שאמרו שאי יכול ללקות כלל וכן מדינם אמרו מתחילה לקבל ל"ט וכו כיום אמרו לקבל כולם מולינן בתר הסני ולוקה אם לא לקה כבר כל ל"ט ובריית אומרו כיום אחרון לבל אומר דאמרו אין סיום עשות ואולינן בתר בתרא: דכי

ואמרו שאין יכול לקבל ארבעי פטור אמרוהו לקבל שמנה עשרה ומשלקה אמרו שיכול הוא לקבל ארבעים פטור: גמ' מ"ט אי כתיב ארבעים במספר הוה אמינא ארבעים במניין השתא דכתיב במספר ארבעים מניין שהוא סוכם את הארבעים אמר רבא כמ"ד טפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תור ולא קיימי מקמי גברא רבה"ד דאילו בספר תורה כתיב ארבעים ואתו רבנן בצרו חדא: רבי יהודה אומר ארבעים שלמו וכו': אמר רבי יצחק מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב "מה המכות האלה בין ידיך ואמר אשר הכתי בית מאהבי ורבנן ההוא בתינוקות של בית רבן הוא דכתיב: אין אומדין אלא במכות הראויות וכו': לקה אין לא לקה לא ורמינהי אמדוהו לקבל ארבעים וחזרו ואמדו שאין יכול לקבל ארבעים פטור אמרוהו לקבל שמנה עשרה ואמדוהו שיכול לקבל ארבעים פטור אכר רב ששת לא קשיא הא דאמדוהו ליומי הא דאמדוהו למחר וליומא אחרא: מתני': עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמדוהו אומד אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה: גמ': והתניא אין אומדין אומד אחד לשני לאוין אמר רב ששת לא קשיא הא דאמדוהו לארבעים וחדא הא דאמדוהו לארבעים ותרתי:

מתני': כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחז בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו והאבן נתונה מאחריו חזן הכנסת עומד עליו ורצועה בידו של עגל כפול אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגעת על פי כריסו ומכה אותו שליש מלפניו ושתי ידות מלאחריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר "והפילו השופט והכה מכה בידו אחת בכל כחו והקרא קורא "אם לא תשמור לעשות וגו' והפלא"ה את מכותך ואת מכות וגו' וחוזר להתחילת המקרא "ושמרתם את דברי הברית הזאת וגומר וחותם "והוא רחום יכפר עון וגומר וחוזר להתחילת המקרא "ואם מת תחת ידו פטור הוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הריזה גולה על ידו נתקלקל בין בריעי בין בשים פטור רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה בשים: גמ' מאי

דכריס כש

ניחוש דאמרו ליומי מאי כריר לן סיס כו כח לקבל קנסא מן המכות הס מומדין שאין יכול ואתן אמרינן לילקי ולימות ועוד דאם לקה אמרי' במתני' ולא דמלקינן ליה לכתחילה מ"ל: מתני': עבירה שיש בה שני לאוין כגון מוכה בשוק וחמור וכלאים בכרם: ואם לאו הלא אחד אחד אמדוהו תחילה לקה ומתרפא: גמ' אמדוהו למלקות מ"חסר א' על לאו אחד ואם מוסיפין עליו אפי' שלש מכות דקום להו מרכעי ומתרפי תיובתי אחד אחד אמדוהו אומד אחד לשני לאוין אמר רב ששת לא קשיא הא דאמדוהו לארבעים וחדא הא דאמדוהו לארבעים ותרתי: מתני': על העמוד עץ אחד נעוץ בקרקע ובזוב בגגד שתי שלשים ושבע אמות לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דאמרי' אומדין רשאין להוסיף לא מלקינן ליה

מין מוסיפין מין מנדרין כה שלח תחמר מי שיפסי כו׳ את המועדות מולו על מועד: חג המצות תשמור מפרש בחגיגה מס כרשקוק זכיני הרי כאן תמור הרי לא נא להזהיר שלא על מועד ס זמורכעם ית מלאכה: אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס הייגו מעיד עדות שקר: חבקשת כמו מיכן מכיך: במספר שתי רשעיו מתחרין: אפילו יתירי כח ואפילו חסירי מדע ילפין להקפיד כאן: הי מימרת כשלמא דאפילו חסירי מדע יכולין להעמיד כהן הייגו דתיכטרך כו׳ מזרו: מכה מועטת כגון שמחמוה לפחות מכה בסידור ס׳: מין לי אלא מכה רבה כו׳ ריבה רבייתא הכי איתא בספרי מין לי אלא בזמן שמוסיפין על מניין תרכעים על כל תומר ותומר מס שמחמוהו בית דין תניין ת״ל לא יוסיף מכל מקום מכה רבה מין לי שלא יוסיף אלא בזמן שהכהו מכות הרבה על התומר מכות מועטות תלמי שתי מכות או אחת מניין תאסור להוסיף ת״ל לא יוסיף לא יוסי להכותו על שלש על מניין תומר: זהוא מכה רבה שניתן להכותו בעל כורחו כן נראה לרבי וכלשון אחר קיבל רבי: ק״ל ת״ר אחד הרים ואחד המשה בריעי בין בחים ובמים וחכמים אומרים אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי דתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר שמואל כפתוהו ורץ מביה דין פטור מיתיבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרי אותו נפסקה רצועה בשנייה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הכא לארץ ת״ר אמדוהו לכשילקה קלה פוטרין אותו לכשיצא מביה דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחילה מלקין אותו שנאמר והכהו ונקלה ולא שילקה כבר בביה דין: מתני׳: כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כשלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתינתן לו נפשו דרבי שמעון אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונכרתו הנפשות העושות וגומר ואומר אשר

גמ׳: ט״ט משום נקלה אט״ר ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מניין לרצועה שהוא של ערבי דכתי׳ ארבעי יכנו וסמיך לי׳ לא תחסום שור בדישו ואמר רב ששת משום רבי אליעזר בן עזריה מניין ליבמה שנפלה לפני מוכר שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמיך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו׳ ואמר רב ששת משום רבי אליעזר בן עזריה כל המבזה את המועדים כאילו עובד ע״א דכתיב אלהי מסכה לא תעשה לך וסמיך ליה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר׳ אליעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתי׳ לכלב תשליכון אותו וסמיך ליה לא תשא שמע שוא וגו׳ קרי ביה נמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו׳: תנא של חמור כדדריש ההיא גלילא עליה דרב חסדא ידעשור קוניהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו׳ אמר הקב״ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפחה וכו׳: אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: כלקין אותו וכו׳: מנא הני מילי אמר רב יהודה דאמר קרא והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו׳: אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מניין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מבעי ליה לגופיה אם כן לכתוב קרא יטיהו מאי הפילו ש״מ תרתין: המכה מכה בידו: תנו רבנן אין מעמידין הזנין אלא חסירי כח ויתורי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתורי כח אמר רבא כוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב לא יוסיף פן יוסיף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהוריה ורבנן אין מזרזין אלא למזרז חנא כשהוא מגביה מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתה מדידיה: והקודא קורא כו׳: תנו רבנן הגדול שבריינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר להתחילת המקרא מצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחילת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מניין תלמוד לומר לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו׳: תנו רבנן אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכמים אומרים אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל כפתוהו ורץ מביה דין פטור מיתיבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרי אותו נפסקה רצועה בשנייה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הכא לארץ ת״ר אמדוהו לכשילקה קלה פוטרין אותו לכשיצא מביה דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחילה מלקין אותו שנאמר והכהו ונקלה ולא שילקה כבר בביה דין: מתני׳: כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כשלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתינתן לו נפשו דרבי שמעון אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונכרתו הנפשות העושות וגומר ואומר אשר

רבי יהודה אומר בעינן יתרי כח ומסרי מדע כ״ל לעלויי מתניתין קמייתא דתנן מין מעמידין כולן מסרי מדע אלמא לרבי יהודה אומר בעינן יתרי כח ומסרי מדע כ״ל לעלויי מתניתין קמייתא דתנן מין מעמידין כולן מסרי מדע אלמא לרבי יהודה אומר בעינן יתרי כח ומסרי מדע: שניהם קלה סוין ומיהו מסה מקה כמיס: כל הנתקלקל כריעי לית ומסה מסכניהה הרגועה להלקותו כרחסוכה מו נסכ יה פוטרין אותו ומין מכין אותו כלל מכל נפסק דווקא כי נפסקה בפניהם אבל מחת ולא נפסקה כרחמן קולה מלקה כ ל: והכתת

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0049
DFG

אלו הן הלוקין — פרק שלישי — מכות

מצר יעשה לותם ולדם וחי בהם ולא שימות בהם אלא כל שהוא כשרו דמשמע מי שעשה מקותי ומי שלא נתן חייב לו ולזלו הן מקותי לחים חים ונומר הא למדת כל היוצא ונחנו עובר כו׳ לוכות את ישראל בקיבך הרבה להם תורה ומצות שנאמרה חפץ למען צדקו יגדיל וכמה מקומות על מקנים ונבילות שזין לך מדם שיהו קן בהן לא כדי שיקבלו שכר על שפורשין מהן: גמ׳ תניא כמה מגילה אין בין שבת כו׳: בשכחת לשון הכרת תכרת ונאמר שם לכך: הא מתני למגילה רבי יצחק היא ולא כי קאמר דזדון כרת כדי שמים ולא כדי מדם מכל מקום דסכינה ליה למלקות חיפה

תולה אור מידי כריתות מודי לר׳ תניא לניפטרו בחייבי כריתות כיון שלקו ואינטריך ליה לרבי יוחנן למשמעינן דמלוקין: רב אשי אמר אפי׳ תימא מתני׳ למגילה רבנן היא ולא כי קאמר דזדון כרת כדי שמים ולא כדי מדם מכל מקום דסכינה ליה למלקות חיפה בחייב

שית מאה וחד סריהווין אנכי ולא יהיה לך
מפי הגבורה שמענום סי"ן דמשמק"ס: בא
דוד והעמידן על אחת עשרה רכתיב מזמור
לדוד מי יגור באהליך ומי ישכון בהר קדשיך
הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו לא
רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא
נשא על קרובו נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה'
יכבד נשבע להרע ולא ימיר כספו לא נתן
בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא
ימוט לעולם הולך תמים זה אברהם דכתיב
התהלך לפני והיה תמים פועל צדק כגון אבא
חלקיהו דובר אמת בלבבו כגון רב ספרא לא
רגל על לשונו זה יעקב אבינו דכתיב אולי
ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע לא עשה
לרעהו רעה שלא ירד לאומנות חברו וחרפה
לא נשא על קרובו זה המקרב את קרוביו נבזה
בעיניו נמאס זה חזקיהו המלך שגירר עצמות
אביו במטה של חבלי ואת יראי ה' יכבד זה
יהושפט מלך יהודה שבשעה שהיה רואה
תלמיד חכמים הי' עומס משאו ומחבקו ומנשקו
וקורא לו אבי אבי רבי רבי מרי מרי נשבע להרע
ולא ימיר כר' יוחנן דא"ר יוחנן אהא פתעני עד
שאבא לביתי כספו לא נתן בנשך אפי' בריבי'
נכרי ושוחד על נקי לא לקח כגון רבי ישמעאל
בר יוסי כתי' עושה אלה לא ימוט לעול' כשהיה
ר"ג מגיע לפקר הזה היה בוכה אמ' מאן דעביד
להו לכולהו הוא דלא ימוט הא חדא מינייהו

תוס' מור דכתיב כהו לכת טוב ללכת אל בית המלך מלכת ונו' וכן יעשה"ן מוקבל שעה דורות של מטה היו ממעטין: מזל נח מוקי לה בתלי ט וכרכה שלמד משם ויסכון ישראל בטח כדכתי' עין יעקב כלומר לימתי יסכון ישראל בטח כשיהיו נדיקים כעין יעקב מי יקום יעקב מי יוכל להיות עסיד כיעקב כי קטן הוא קטנים שם הטובים שיהיו נדיקים כיעקב:

מכאן ואילך מפירוש רבינו גרשום

הלוך להרגיע ישראל שיהא להם מנוחה ונלותא: בסופר גדול ונו' ובמו הסובדים בין הנכרים בכתובים המתנבאים ונמצאים לאחר זמן כתכלית קיומן ולילעין שמוכלים שם כו מקנתם ומקפתם מין מוכלין: מפלטירו כית של נכל: ומה לעובדי רצונו כך שמתחילין ע"מ שלשם יוסכ' כשסקט ושלו' ישראל שעושין רצונו על אחת כמה וכמה סיכלם להם שכר טוב: קרעו בגדיהם דריסו לא עבד שכין והלא מוריס בתקדם רחמין היה ככתוב נספר מלכים וכריס מכניסים מחרונים היה שהיה כתקדם שכי תלה הכתוב נגולתו של זכריס בנבואתו של מוריס כלומר ספורענות שניבא מוריס שאחר ירושלם לעיים תהיה זהר הטית לנמות יער בתקיים כמו כן עתיד להתקיי' דכתי ניחותי' של זכריס שיבנה בית המקדש כשהרס בימיו: אמן סלה:

כתובות דף מז

שמואל דף פר

שבועות דף לה

ויקרא יח יחזקאל יח ויקרא כו תהלים קיט ויקרא כו ס"ת פרשה ל"ג

ב"ק דף נו

ישעיה לג מיכה ו

ישעיה מו

עמוס ג

חבקוק ב דכריס כח ירמיה ל"ח יחזקאל יח ויקרא כו תהלים קיט ויקרא כו ס"ת פרשה ל"ג

עמוס ו

זכריה יד ישעיה נו

יכול אפי' כל שכן אלישע מפני מה אתם בוכים אמרו לו הללו שמשתחוי לעצבי ומקטר לאלילים יושבין בטח והשקט ואנו בית הדום רגלי אהינו שרוף באש ולא נבכה אמ' להן לכך אני מצחק ומה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שוב פעם אחת היו עולין לירושלם כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשי' התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק אמרו לו מפני מה אתה מצחק אמר להם מפני מה אתם בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו

ס"ת פרשה כ"ג

באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש וקשה דהא בכל המקרא לא מצינו פסוק זה מנבואתו של אוריה כי אם נבואתו של מיכה המורשתי וי"ל דסמיך לה דכתיב בספר ירמיה שנתנבא וירמיה על פורענות ונתקבצו הכהנים והנביאים להרגו מפני שהיה מדבר פורענות וחמרו להם השרי יהודה הנו מסכימין שהרי מיכה דיבר מפורענות ולא נהרג וגם הוריס וגו' משמע שדבר הוריס כמו מיכה ומשפורענות דבר מיכה הוא קרא זה והוי כמו שדבר הוריס אבל קשה מנלן לרבותה נבואה דכתיב עוד ישבו זקנים ורחובות כרחובו' היו בעולם הבא דילמא היו בעולם קודם לחורבן וים לומר דמשום שהוא חמר בפסח שני ניתא דקתני עתידים מתים שיחיו דכתיב עוד ישבו זקנים ורחובות כרחובות וילכו על משענותם ועל לישנא שפת המת כתיב משענתו ואמרי משענת דהאי קרא ממשענת דלישנא אה לאלן האיש המת אף כאן תחיית המתי ואם כאשר היה דנבואה לעתיד לבא שהרי עבר בית הראשון ובית שני שלא היתה תחיית המתים וניתא הכל ושפת יובנו לרחות משיח אמן:

פיסקי תוספות

ח	ואי לא שנה לתלמידים כסדר חלה אים כל היכר בעיבוי ואחר כך פירון כסדר:
ב	ואם שאמרה לבעלה בירושלמי נאמנת אי לא דמסייע ליה:
ג	ר"ת עירב דכל היכא דאמרי טפל לגבון ראשון:
ל	ר"ת המלוה לעבד שנים אין שביעית משמטתו:
ה	שרי למכרו חביות בבורתי"ה:
ו	בית גואר בתיבוכ אחרת התפורה לחלוק אין לפתחם:
ז	מקום שלם אין נפסל מפום אים שתוכין מטבילין כלים אגב מימין לפהרו:
ח	חבית מליאה יין שנפל ליס הנדול הטובל שם לא עלתם לו טבילה:
ט	חייבי מיתות אין נפטרין בהודאתן:
י	נמצא קרוב או פסול אחד מהן עדותו בטל ודוקא בשבח להעיד אבל משום רמייה לחודיה לא מיפסיל:
יא	המתרם מצרף שני עדיות לפילו אין רואים זה את זה:
יב	ים ליוסר שלא יהיו העלים קרובים לא בלוה ולא לשלוה ולא לערב:
יג	העידו על הטריפה פטורין:
יד	טריפה שהרג נפני כ"ל חייב:

אלו הן הנולין

טו	המגילה שלם תפירות של נידין תשולשת מתחילת תפירה עד סוף נידין כמו על שניים של נידין ומשניים עד שלשים כמו משלשים על סוף התפירה:
טז	היו שם הרבה עיירות ובאחת יש בית דין מודרין שם:
יז	תפילין הניתפרין בנידין ותפילים שבזויין בנליון דין ספר תורה יש להן:
יח	כשמכרין לאדם שלא תעשה זה הדבר אין נריך הפרה:
יט	מכל נירוי שאין בירו"כעין יהודא נריך הפרה:
כ	נוחל שדה נריך לחזור מאחר רוצה להורגו מכל אין רשאי להורגו אלא מאחר שדה:
כא	כן לוי שהרג שם נפש מעיר לעיר רשאי ללכת בכל העיר ואם נפש נפשלו לא יצא משכונה לשכונה:

אלו הן הלוקין

כב	הנשבע בחריצה שפילו יש לו קשקשים הוכלו כלאו:
כג	רש"י כל שאסור משעה שנולד קרוי ברים חבל נרעה דכריה היינו כל דבר שאוכל שמו כשהוא מרוסק ואין נקרע בשם רחמן:
כד	ניד שלם נקרע ניד וחתיכה ממנו נקרע חתיכת ניד:
כה	לאו בכ"ל הוי היינו שבועל שני שמות בא ומבושל וכל שבקדש פסול יוצא וטמא מבל יוצא דכמה מינים יוצא הן בשר בשדה לאו הוי לאו וכן מותר קדשים קלים וקדשי קדשים לא הויגו לאו שבכללות:
כו	מלקט לבנות מתוך שחורות חייב והויגו בחור שבושת לו לבנות ודוקא רבי יהודה דמחייב מלאכה שאינה צריכה לגופה:
כז	פיאת ראש חייב במספריים כעין תער הסמוכה וקן דוקא בתער אך גם במספריים יש לחוש מפני הזוג התחתון מסמת בתער:
כח	ר"ר יעקב מוסיף לספר שלא יגוד זוג התחתון:
כט	ר"בא היה נוהר שלא לגלח כל הראש פפילו במספריים:
ל	אחר המשחית ואחד הנשחת חייב:
לא	חייב על הזקן שתים מבאן מקום חיבור סנטר לעגם אחד מימין ואחד משמאל ובכולת וקן בחמצע הרי שלשה וחבור הלחיים הרי חמשה ורבי חנגאל פירש מקום חיבור הלחי לצדעים של ראש מבאן פיאת ומבאן וסתי גבולי השער מימין השער ומשמאל ובכולת הזקן מתחת בחמצע:
לב	כתובת קעקע שסרטו בשרו בסבין בעין לותיות ואחר בך ממלא הקעקע דיו וסם וחסור לעשות בך שום כתיבה:
לג	מותר לתת אפר מקלה על גבי אכתו:
לד	שהה כדי לפשוט וללבוש כלאים חייב על כל אחד ואחד:
לה	זרע חיטה ושעורה וחרצן בחפולת יד חייב על כלאי הכרם ועל כלאי זרעים:
לו	מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה בחי שלא לצורך אך צורך קצת כהוצאת קטן ולובב ספר תורה:
לז	אין חסור להרבית חולין וקדשים:
לח	המגביה כלאים בלא מעשה חייב הנשבע:
לט	ונקלה בהנשבע אבל רשעונה או בשנייה פטור אפילו לא לקה:
מ	נפסקה רצועה הראשונה קודם שלקה כלקחין פוטרין אלא בשנייה שלקה אחת:

הלכו בו ולא נבכה אם' להן לכך אני מצחק דכתיב ואעידה לי עדים נאמני את אוריה הכהן ואת זכריהו בן ברכיהו וכי מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה באוריה כתיב° לכן בגללכם ציון שדה תחרש בזכריה כתיב° עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו:

אלו הן הלוקין

מא	הנשבע לשקר בדבר המתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
מב	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
מג	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
מד	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
מה	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
מו	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
מז	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
מח	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
מט	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
נ	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
נא	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
נב	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
נג	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
נד	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
נה	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
נו	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
נז	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
נח	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
נט	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
ס	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
סא	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
סב	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
סג	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
סד	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
סה	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
סו	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
סז	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:
סח	הנשבע לשקר בדבר שאין מתחייב עליו מיתת בית דין או מלקות ארבעים:
סט	הנשבע לבטל מצות עשה כגון שאמר איני אוכל ואיני שותה ואיני ישן ואיני מתכבד ואיני מתקלח ואיני מתעטף ואיני נועל מנעל:
ע	הנשבע לעבור על מצות לא תעשה כגון שאמר אוכל ואשתה ואשן ואתכבד ואתקלח ואתעטף ואנעל מנעל:

סליקו סימני פיסקי תוספות ממסכת מכות

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0052
DFG

א כיצד הערים נעשה וממין מעיירין אמו על איש פלוני שהוא בן גרושה
ובן חלוצה אין אומרין יעשה זה בן גרושה וכן חלוצה תחתיו אלא
סופג את הארבעים מעיירין אמו את איש פלוני שחייב גלות
אין אומרין יגלה זה תחתיו אלא גולה את הארבעים : אמר רבי יהודה אמר שמואל
וממין סלוקין מן התורה מכיין דכתיב והנדיקו את הנדיק והרשיעו את
הרשע וסיפא הוא כיון דכתוב הרשע והנדיקו את הנדיק והרשיעו את
הרשע וסיפא הוא כיון דכתוב הרשע שלא עדיים שהרשיעו את הנ׳ וחתו עדים
מוריכו והנדיקו את הנדיק דמיניקרא שוינהו לשני הרשעים וסיפא הוא כיון דכתוב
הרשע ותיפוק לי משום לא תעמוד מדכתוב ליה לאו שאין בו מעשה וכל לאו
שאין בו מעשה אין לוקין עליו וכל לאו שניתן להשתרת מיתת בי״ד אין לוקין
עליו : ת״ר מרכיב דברים בערי וממין אין נעשין בן גרושה בחלוצה
ואין גולין לערי מקלט ואין ממלכין את הכופר ואין נמכרין בעבד עברי
ר׳ עקיבא אומר אף אין ממלכין ע״פ עדות ר׳ עקיבא קסבר עדי וממין
נפסלו הוא וקסבר אין ממלכין ע״פ עצמן : מעיירין אמו את איש פלוני
את אמתו ולא נתן לה כתובה והלה בין היום ומחר סופו ליתן לה כתובה
אומרים לו אם אי אתה רוצה ליתן כתובתה של זו אם נתעברה או נתגרשה ואם
מתה ירשנה בעלה כיצד שמין כך מסלה לחר בבעל כך נתן כך אומרים
כאן לחר בעל פשה בכתובת פרס׳ בבעל כ׳ים וכו׳ספק ליום ולמחר
בכתובתה זו היא מבקש שאת יורשנה ואת נפנה כולה והוא מבקש שמא
תמות בתיו וירשנה ואם בעו למכור לחזרים הוא וכות ספיקו וכיון וכות
ספיקה אלא נמכר כיותר מסלה לפי שהוא חוכל פירות תמיד מקרקע המיוחד
לכתובתה ועוד שהוא מוחזק ועומד והיא מיחסרת גוביינא וכבר כך מסלה
שמי שבאתה היא יכול למכור וכו׳ספיקו וכסוף זה ישלמו לו כי בעו להפסידו
לותו וכסוף כי תייבוהו לפרוע כתובת מיד וכך נתקבר מוסיף סבר שישלמו
כל כתובת חוץ מזה שהיית יכולה היא למכו׳שוכת הנאה אלא אם תתשלם
לו תתנדב זה יבוא וכל הסאר ישלמו וכך פעמ אמר בשה בכתובתה סבר
כרב נתן וכך לסיפיק דלוקח כתובתה ישלמו ולא וכות סיפ לו בנכסי אלוג
אלא שהוא חוכל פירות בחיי ואם מתה ירשנה שבעו להפסידו שיכולין לומר
לא ידענו שהיה לה נכסי אלוג וירשה דבר תוס׳ כתובה וכסי נפל הרוג אין
משלמין לפי אלא ישבו בהם וקיימא לן דאין וכות לבעל בחכירת כתובת אם
לא בחכירת נכסי כן ברזל אלא אפי׳ לו ליורשים אם תמות בחיי ואותו וכות
ירושם ימכור לאחר ואת״ל דרב חסדא סבר דמשלמין וכות אפי׳ היה לו בנכסי
אלוג ובנכסי נפל הרוג מכל מקו ליתנה דמתני׳ דקתני ולא כתן לה כתובתה
כמה מדם רוצה ליתן בכתובתה אל זו אמאי דבתשלום כתובה מיירי אלא
כ״ל לפ׳ שהוא כפוטה על דרך בבא בסמוכה לה אומדים כמה מדם רוצה
ליתן ויהיו בידו אף זו אין ליתנם מכאן ועד אלמים יום אין ליתנם מכאן ועד
שנים עשר חדש הבי נמי שמכאן מדם רוצה ליתן בכתובתה אל זו אפי׳בו
ליתן מיד אתים בידו עד זמן שתתשלמן לו תתנדב או אמא לא יבעל
לפירעה לעולם כי אמא תמות בתיו וירשנה אין נכסי אלוג נכסי נפל
בדבר ותוספת כתובתה כלמה שבעו להפסידו ובעי עלה כיצד שאין בשלמא
בבא דסיפא הסומא ידענה אין אלמים יום ואין שנים עשר חדש אבל סומא
אי היכי יכותו וזמן מיתה וירושין וקאמר רב חסדא דזמן בבעל אם הוא ילך
חוץ או בריא או חולה לבוש כותן אלוקח עיניו ואין לעניין ירושין אם הוא
קטן באמונה או ותתן אפי׳ תקניטנו ירשנה או סבלן ותן לאמונה ולא
ירשנה וכך נתן סבר דבאפי׳ נותן אלוקח עיניו אם היא יולדת נעשר דבר
מיתה מצוי בה ונם אם היא קטנתרבי אין הבעל יכול לסובלה ורב פפא סבר
כרב נתן דאמרן בשה ונם בקרקע המיוחד לכתובתה אם היא עדילת תו
ויבורית דבוז נותן אלוקח עיניו ואפי׳ ספי׳ רב יוסף ל״ת אם כתובה מרובה או
מעטת אין זו נכון לסיומו תתכיתיקאמה אדם רוצה ליתן בכתובת אל זו היינו
לפי גדולה וקטנה והלכתא כרב פפא : מתני׳ מעיירין אמו בחיים פלוני שחייב
לחבירו אלף זו ליתנם לו מכאן ועד ל׳ יום והוא מוסר מכאן ועד עשר שנים
והוא מוזהרין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זו אין ליתנם מכאן
ועד אלמים יום אין ליתנם מכאן ועד עשר שנים : אמר רב יהודה אמר שמואל
אלו את אחיהו לעשר שנים שביעית משמטתו ואע״ג דאמת לא קריבת בית
לא יגוס אתי לידי לא יגוס רוכל דאמרי אמר רב יהודה אמר שמואל אלו את
אחיהו לעשר שנים שביעית משמטתו ואע״ג דאמת לא קריבת בית היו
סוברים רוב החכמים אבל ים שמוא בלשון זה וכן כתב רבי שלמה הזקן בתוספות
ומן עכ׳ כלומו בחבי ימי יעזבנו ואת פוסק בלשון אחרון והביא ראיה מדאמר
ולא כמשפט בחבי ימי יעזבנו והביא ראיה מהכיא דפרק מי שהיה אומר
דברים נאתר בשומנות נגבית כב״ד ואין שביעית משמטת כיון דהשתא לא
קריבת בית לא יגוס אע״פ דלבי מטי ויומנים אתו לכלל לא יגוס ולאו ראיה
היא כולי האי דשאני התם דשתא לעולם לא יבא לידי פירעון דכמה דברים
מעכבין לפרוע כדאיתא התם ועוד הביא ראיה מהכי דפר׳ כל הגט המלוה
מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפרים עליה מפרים בתוך סתם

קיימין ואין שביעית משמטתו ת״ל דלא קריבת בית לא יגוס ואע״ג דאת לכלל
לא יגוס ואע״ג דאת לכלל אין יכול לחזור בו ונם זו ים לדחות דשמא לא
יבא לידי לא יגוס דהכהן יכול לחזור בו ולבעל המקח ומיהו נראה דכלכה
כליטנה בת ראה דשמואל דאמתני׳ מסייעא ליטנה נתנה ותיובתא דליטנה
קשה לה דרב אחאי ליה ועוד דשביעית בזמן הזה דרבנן ואזלינן לקולא וכן
כתב הר״מ מכאן והל״מבן ו״ל : אמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חבירו על
מנת שלא תשמיטנו בשביעית אין שביעית משמטת ע״פ שאין בשביעי משמ״
שביעית משמטת ואין דרך שמוא בלוה כתב כאן כאן כתב כאן ד
את חבירו סתם אין דרכו לתת לו אלא עד שבע שנים ואתי שמוא דלוה
מלוה על פה ר״ת ו״ל היא אומר דס״ד דסתם שאלה שלשים יום והכיא רחייה
מהא דתניא שלית שאולה עד שלשים יום פעורה מקשיית שמא סתם שאלה ל׳
יום מכאן ואילך מיחזי כדידיה וקריבא ליה בכפותך ולאו רחייה היא לעניין
זה שלא יוכל לתובעו בתוך שלשים יום אלא מוכחת דמילתא היא שאין דרך
להשאיל יותר משלשים יום ומפני מרחית העין מי׳ מיהו כל מיתת דבעו מיני׳
תבע ליה ורחים מהא דאמר במסכ׳ שבת פרק המוציא לחבירו לא תתי למיכתב
לעיני אתי למיכתב ופר״י הלוי מעשה לומן מרובה דק״ל כמסכת מכות
סתם הלואה שלשים יום וכתב רבינו יצחק המשחיל חלוק לחבירו לילך לבית
הלבל אין רשאי לשאלו עד שיבאו ימי הלבל וברגל עד שיעלו ימי הרגל
וכמשתה עד שיבאו ימי המשתה משמע שם פחות לפילו קודם שיבאו ימי
הרגל והמשתה כיוצא : מעיירין אמו בחיים פלוני שחייב לחבירו מאתים וזו ה
וכמצאו וממין לוקין ומשלמין שלא הסיח המבייו ליד מכות מביאו לידי
תשלומין דר״מ וחכמים אומרים כל המשלם אין לוקה מ״ט דרבנן כדי רשעתו
במספר כתיב משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי
רשעיו : מתני׳ משלמין וממין ומלקין משלמין במכה כיצד הפלוהו שחייב לחבירו
מאתים זו וכמצאו וממין משלמין ביניהם שעיירוהו שהייב מלקות ארבעים
וכמצאו וממין כל אחד ואחד לוקה ארבעים : אין העדים נעשין ו ממין על
סיוומו בעצמן כיצד אמרו מעיידי אנו בפלוני שהרג את הנפש אמרו להם
היאך אתם מעיד ן והרי הנהרג הזה לו הקורא הזה היה עמנו במקום פלוני
נאותו היום אין אנו ומכין אבל אם אמרו היאך אתם מעידין שהרי אתם
עמנו הייתם באותו יום במקום פלוני הרי אלו וממין והנהרגין על פיהם
מה״ת אמר רבא דאמר קרא והנה עד שקר העד שקר ענה באחיו עד שתשקר
בעופו של עדות דכי ר׳ ישמעאלתא לענות בו סרה עד שתסר׳ בעופו של עדו׳ : ז
אמר רבא בתו סנים ואמרו במזרח בירה הרג פלוני את הנפש וכתן סנים
ואמרו במערב בירה עמנו היית חזיתיך במערב ביר מכו׳תון למזרח
בירה אין אלו וממין ואם לאו אלו הרי אלו וממין פסיטא מהו דתימא ליחוש
לנסיבת בריח קמ״ל דלא מייסינן ואמר רבא בתו סנים ואמרו בנפרע דחד
בשבת בסור הרג פלוני את הנפש וכתו שני ואמרו בפני דחד בשבת בנהרדעא
עמנו היית חזיתך אי מצפרא לפניך אני אתו מסורת לנהרדעא לא הוו
וממין ואי לא הוו וממין פסיטא מהו דתימא ניחוש לנמלא פרח מקמי מסמע
לן בתו אחרים והזימום בתו אחרים והזימום אפילו מאה יהרגו כולם : הניח ח
לתתא דתניא סהדי ומזקור לתתא סהדי ומזקור לעלא אלא ר׳ לעזר״ס ס״ר יוחנן אומר
מי הוזקו והלכה כר׳ שעזר״ס ס״ר יוחנן אומר : מתני׳ העדי נעשים ט
וממין עד שיעיד הדין על פיהם הנדונים חומרים עד שיהרג הנהרג שנאמר
נפש בנפש ואמרו להן חכמי׳ הלא כבר נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות
לאחיו והרי אחיו קיים ות״ל נפש בנפש הא אין נהרגין עד שיעיד
הדין : ע״פ שנים עדים או ע״פ שנים עדים אם מתקיימת העדות בשנים יא
למה פרט לך בשלשה שנים לשלשה אם שלשה מזימין את השנים
אף שנים מזימין את השלשה ומניין שאם באו שנים אחרים והזימום שאין

תמצא קדושין וישין כשירין שנעשין כפומבי ונפ׳ ליבא דר׳ יוסי כוונו להעיד
הלכך נרמז לפרש הלפי המסקנא דלעיל דבר דיבר הכתוב
לין קרובין ופסולין מבשלין העדות תל״כ כלו וסבירלי בבית דין עם החרים
דלא מיקרי עדות אלא אותן שבאין לקיים הדבר בפני בית דין והאי דקאמר
מה ישעשה שני אחין ערוה וכו׳ כיכול הרואה דבר ערוה מחוייב להעיד לקיים
מה שנאמר ובערת הרע מקרבך ובאין בעדי זוהמה דבר זה בפני בית דין
ואין האחר יודע שבבר העיד אחיו הילכך מיילינן ליה ואם יאמר שבשעת
מעשה לא כיון להעיד העדות קיים: כתב רב אלפס ז״ל בתשובה דשנים
המתומים על השטר ואמ׳ אחר מהן קרוב ואפשי לחוק ולבזר העדות ושניהם
כאו להעיד אלא שלא היה יודע בקורבתו ושכשיר עדותו של שני ואייבו
שבועה על פיו ובלבד שלא יהא רגיל בו שאיפשר הוא שלא ידע בקורבתו
ואחמן הוא לומר שלא ידע בקורבתו כשם שנאמן לומר לאחיו אתיבת והביא
ר׳ מכן ז״ל ראייה לדבריו מסוגיא דתביא בתוספתא ר׳ לומר אף בדיני ממונות
והוא לא ידע שיש לשם קרוב או פסול אתקייש העדות בשאר עדיות וכ״פ
בדיני נפשות כשר כשלא התרו בהו דלמיחזי אתו ואף בדיני ממונות שאין
בהן התראה שם לא ידע העד הזה שיש למלוה ולווה כאן קרוב או פסול
אתקייש העדות בשאר עדיות ואתריכן מינה דשם שאנו פוסלין בשמעת אחד
מהן קרוב או פסול שיהא טענתו לפסולין הלכך שם היו שונגין ולא
שנטרפו לידעת מבשריו בהכשירו ואחלק מהן עדותן וכן היכי דתלינן בדעת הכשירין
הפסולין אי אחר למיחזי אתיבת או לאסהודי הכי נמי תלינן בדעת הכשירין
שם לא הכירו בפסולין ולא מסתבר לי כלל לכיון שהעיד הפסול בבית דין
נתבטלה גם עדות הכשירין ואין תלוי כאן שלא העיד הכשר בקורבתו כי
לא נאמן זה בשם׳ דאי אתיבת בתוספת העדים פוסלים לה להש״ם לאימר
דשיילינן להו לכשירין שם הכירו בפסולין שלא ידע ותוס׳ ז״ל ידע
התלוה שיש לו או ללוה שם קרוב או פסול כי לא הזמינם לעדים שלא
מעצמן באו לרחות תתקיים העדות כשאר עדי׳ וכן משמע מתוך לשון הלכו׳
גדולות שכתוב בהן קאמרינן דבבן דשבר דתניא עליה סהדי ואיסתכת אד
מיניייהו קרוב או פסול כאי דמתמה לה מתניתין מינים שכל שבועה מצטרפין
ליה לחומרא דהאי עד כשר ושל אלא מיפסיל עד כשר בגירופו של עד פסול
דאמר רוחא זכה למאן דקאים מינייהו ואתא פסול ואתם ומשמע דלווקא לא
נפסל הכשר כשם שנאמן אתום עם פסול שכל שם העידו ביחד נתבטלה
גם עדות הכשר ולולא שהם הוזמו יעידו כשירין ויעמדו שהם קרובי׳
או פסולים אצילו שם כוונו להעיד ובאו ושעידו בבית דין לא נתבטלה עדות
הכשירין דכיון שיפד את עדיו לאו כל כמיניה יהו להפסיד לזה שמונו דהש״ם
דקאמר הש״ם דשיילינן להו אי למיחזי אתו אי לאסהודי אתו היינו דבר
הנעשה בפני רוב עם שלא הזמינו עדים ובאים כולן להעיד שכל המזמין את
עדיו והוסיף את כל אחרים שכל העדות שלאו כל כמיניהו לבטל העדות וכן
כשאדם צריך לעדות ואמרה לאחרים להתרים כל מי שיודע לו עדות שיבא
ויעיד ובאו כשירים והעידו כשירין ופסולין דאיתי דבותי דנין שלא
נתבטלה עדות הכשירין שלא הייתה כוונתו שלא יבואו להעיד ואיכן לפרש
דקאמר ש״ת כעדות בעל פה שכל בשטר שים כי שלשה עדים ומניס מהן
קרובים זה לזה שם לא נודע בעדות ברורה שיצאו מישתן להעיד וכתבו
עדותן זה בפני זה דלמא כמאן דאמר לאסהודי אתיין לא מיבטלינן לשטרו
מספק שלא תתקיים העדות בשטר דאמר לילמא אחד שכח ואתו לאמאן דקאים
מינים ובא זה קרוב ואתם שם שלא מדעת אכירו ירושלמי כתב נכשיו לשני
בני אדם והעדים כשירין לזה ופסולין לזה רבי יוחנן אומר אף שנים נאמנים
לומר כשר אמר רבי אלעזר מתניתין נמי מסייע לרבי יוחנן מה שנים נאמנים
לומר מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה נאמנים לומר מהן קרוב או
פסול עדותן בטילה כולה ואפילו הן מאה ת״ל הן מאה ת״ל ואיכא בשטרא
שלא תרי ואחד מינייהו קרוב או פסול אימתי קרובים להדדי אבל אדם פסול ורים לקיים
כאפי סהדי אחריני דכשירין לא מכחי מידי דהוה ליה מוייף אחוכו כדנרמי׳
בפ׳ דיני ממונות בעניקהוה מתניתא דתנו אחד מיבמין עליה תר׳ נישי ואמ׳ ליה רב
יוסף זיל אייתי סהדי דמסרית ניהלך כאנפי יהו ואמר ליה אביי והא מולה
ר׳ אלעזר במוייף אחוכו שהוא פסול אמר ליה זיל לא שבקי׳ דמוקמת בידך:
היו שנים רואין אותו מחלון זה ושנים רואין אותו מחלון זה ואחד אומר כו יב
בחמצע נומן שמקצתן רואין אלו את אלו עדות אחת ואם לאו אלו עדות אחת ואין כהרגין
אלו עדות לפיכך אם נמצאת אחת מהן ואחת הוא והן כהרגין
ופשניים פטורים: אמר רב יהודה עדים מיוחדת כפירה בדיני ממונות
שנאמר לא יומת על פי שני עדים או על פי שלשה עדים על אחד מהם מריש
שמעינן מיניה על פי שנים עדים שלא מפי עד אחד ואחד ודיני נפשות הוא
שלא מן בדיני ממונות כפירה: שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן:
הניחו לועזי דאתי לקמיה דרבא תורגמן ניתין ומה כי עביד
הכי והתנן שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן רבא מילתא הוא ידע
מאי דקאמרי להדדי מיבעי ליה שלא הוא ידע: תילתי׳ יוצאים קריבים יג
לדברים הוו שבר רב פפא למימר בבי לוה ואילה רחוקים ניגעו אמר ליה רב
הונא כריה דרב יהושע מי ליתי ללוה לאו בתר ערב אזיל פרש״י דעדי הלוואה

הוו ודמיא להא דירושלמי כתב נכשיו לשני בני אדם והעדים כשירים לזה
ופסולין לזה הכא נמי כיון דאי׳ ליה ללוה אזיל בתר ערבא אם כן נכתב
השטר על הלוה ועל הערב וכיון דפסולין לערב פסולין אף ללוה והר״מבל
כתב שטענותיהן על עיסקי פירשוקבלו שאי׳ ללוה למלוה פרעתיך וטענה
זו נפטר הערב וסבירא ליה עדי אלא פרעו ואמ׳ הערב אתחיי ואם תאמ׳ וכיכמני
לגבי לוה אלא פרע ולא כיכמני לגבי ערב דפלגינן דבורא מילי דהוה מהסי
דפרק קמא דסנהדרין פלוני רבעני לרבנהו הוא ואחר מצטרפין להורגו
דפלגינן דבורא דאחד אקבל עדותו וא״ת מאי שנא דשם עדותו וכן בפרק זה
בורר בר ביתוס אסהידו כי תרי סהדי אר אמר אוזיף ברבית וא״ר לדידי
אוזיף ברבית ופסליה רבא לבר ביתוס משום דאחד קרוב אחל עדותו
ואהאכינן ליה דאוזיף ברבית ולא לדידיה וכן ביבמות עד שבא ואמ׳ הרגתי
לבעלה אל אחד זו אחשיבין אותו למיחש כן ליה שנהרג ולא שהוא הרגו
הכי נמי לפלוג דבורא ולהימניה לגבי לוה ולא לחיובי ערב ויש מתרצין דלא
דמי התם הני סהדי לאיחויבי נפשא או למיפסליה קאתי הילכך בעיקר העדו׳
שהם אומר שרבע או שלוה ברבית נאמנים ואמה שאמר לדידי מילי אחריני
ניהו ולא מקבלינן מיניה אבל להאמינם לחייב הלוה ולא הערב אי אפשר
כיון שיש שטר שהוא ערב והר״מבל כתב כתובתו אבל עדות שנטלה
מקצתה מחתת פסול קורבה בטלה כולה ולא פלגינן דיבורא דהא לא פלגי
נהו רחמנא דאמר מה שנים נאמנים אחד מהן קרוב או פסול עדותם בטילה
אף שלשה שאחת לא פלגינן עדותם והא דאמר שהם קרוב אבל עצמו ואי אפשר
עכ״ו רשע הייבו דווקא כשמעיד על עצמו שאינה עדות כלל שלא כמי שאינו
דמי שאין אדם נקרא לעצמו עד פסול כדי שנאמר עדות שבטלה מקצתה
בטלה כולה ודמיא להא דאמר לעיל כמקויימי דבר הכתוב מדבר דכי היכי
דכשנאמנת אחד מן העדים קרוב או פסול עדותן בטילה הכי נמי כשנאמנת
לאחד מהן קרוב או פסול שהרי מקצת העדות בטילה אחמת קורבה וכי היכי
שאין ההורג פוסל את שאר העדים מפני שאין הכי קורא בו עדות שבטלה
מקצתה בטלה כולה הכי נמי כשהוא מעיד על עצמו ועל אחר בכלל אין אחר
קורא בו עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה לפי שאין עליו שם עד כלל
ומוכח בדבריו בפרק קמא דסנהדרין דקאמר פלוני רבעני הוא ואחר עמו
מצטרפין להורגו אבל לא להורגם משום סל״ת שהרי קרוב אבל עצמו אמרי׳
אבל אחרים לא אמר ק״ל פי׳ ש״ד אין שאר קרוב כל כך אבל אחרים שלא תהא
עדותו שהוא מעיד עליה עדות פסולה ולבטל כל העדו׳ מפני שבטלה מקצתה
בטלה כולה קמ״ל דאחרים כגופו ואין זה עדות כלל הלכך פלגינן דבורא
כדפלגינן בגופו והכי נמי אמר אביי פלו׳ רבעני סורי שהרי שאר קרוב אבל עצמו
אמרי׳ אבל אחרים לא אמרינן פי׳ דף הש״ם פטור לפי שהוא עדות שנטלה
מקצתה ולפי זה ניחא מיהוא דירושלמי כתב כל נכשיו לשני בני אדם והעדים
קרובים לזה ורחוקים לזה רבי יוחנן אמר פסול ושייטים רבי אלעזר מתניתי׳
נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה דכי היכי דהתם עדות שנטלה
מקצתה בטלה כולה הכי נמי הכא ופשיטא דלא כמאן דאמר בפרק ב״מ גבי
פלגינן דבורא וכירושלמי גר׳ בשטרות גיטין כתב כל נכשיו לעבדו תיתמר
שיש גיטו היה מתנאו מה תיתעביד׳ כגט זה ועדיו׳ בטל מן כמה ד״ה
ועדיו׳ קיים פי׳ דק״ל הכותב כל נכשיו לעבדו יצא בן חורין וגם קנה כל
הנכסים והיינו דקאמר היה גיטו מתנאו מה תיתעביד לה בגט זה
ועדיו׳ בטל פירוש אע״ג שכלול בשטר עצמו ונכסים לעניין עצמו מצינן
ליה כגט והעדיו׳ ממעדין על הגט בטל כמו גט שהם דתנן הש״ם עצמ׳
מביאה גיטה לו דילמא פי׳ היה לאחמ׳ לנכסים לא מהיימן דבעי קיום מעצמו כמי
לא מהימן והיינו כפלוגתא דאחני ורבא דפרק קמא דגיטין בגט דיון דגר׳
הש״ם ת״ר עבד שבבי גיטו וכתוב בו עצמך ונכסי קנויין לך עצמו קונ׳ נכסי׳
לא קנה עצמו קנה מידי דהוה גט שהם לתנן הש״ם עצמה מביאה גיטה
נכסים לא קנה גבר דלקויימים כשאר שטרות דעלמא מיבעיא להו כל נכסי
קנויין לך מהו אמר אחני אחתך שלא קנה נכסים לא קנה עצמו ולא פלגינן
דיבורא ורבא אמר אחד זה ואחד זה עצמו קנה נכסים לא קנה ופלגינן דיבורא
וקאמר עלה בירושלמי אחתיה כהדא כתב כל נכסיו לשני בני אדם כשחתם והיו
העדים כשירין לזה ופסולין לזה ר״ל מילעי ליה ר״ל אמר פסולין לזה וכשירי׳
ור״ל ר׳ יוחנן אמ׳ מאחר שפסולין לזה פסולין לזה ר״ל אמר רבי יוחנן
לזה אמר רבי אלעזר מתניתין מסייע לרבי יוחנן וכו׳ ר׳ יעקב בר אחא אמר
מיתפלגין אחרים אחד אמר יהות אמר רבי אלעזר ואחד אמר לא יהות אמר רבי
אלעזר מ״ד יהות אמר רבי אלעזר כעדות אחת בשתים ואחד ועדות
שנטלה מקצתה בטלה כולה ומ״ד לא יהות אמר רבי אלעזר נעשה כשתי עדי׳
כשירי׳ לזה ופסולין לזה ופסק ר״ח ז״ל כהלכה כרבי יוחנן דלקח על גב דאיכא
מ״ד לאו יהות אלעזר מיהו קיימא לן כר״ל כר׳ יוחנן והא דתנן הכותב
כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין דמשמע שקנה גם הנכסי׳ היינו כשטר מקוים
ורבי אפרי׳ פסק כר״ל וכן נמצא בתשובה כר״ל הני נימין ז״ל כשטר נוסח שאחד
מן העדי׳ קרוב לאחד מן היורשין והסיבה ידוע הוא דרחמנן לגבי קרוב דילמא
כמאן דליתיה דמי ואין לקרוב ההוא אלא עד אחד מכל הרשומים אין רשומן
יש לשם שני עדים רשומן והאחד שעמ׳ואין העיקר הוא הוא שהי׳ לאמר רבא

פלוני בת על מסתי יהוה ואחר מצטרפין להורגו ולא להורגה ואמר דכתבי נופים ד"ה פלניתן ליכודה וכן משמ' דיין דקיימא לן כרבה דאמ' עצמו קנה נכסים לא קנה דפלניתן ליכודה סיימו כל"ל לפי דירושלמי דמדמי להו מהדדי ורבי יוחנן הלוי ז"ל פסק הלכה כרבי יוחנן וכתב דבפ' לולית הסוף דירושלמי דמדמי להו מהדדי ומודה רבי יוחנן בכותב נכסיו לבני בני אדם דאמר ספסולין לזה פסולין לזה ושתמה משום דאתי לאחלופי בשטרות דעלמא שלא יאמרו קרוב כשר להעיד אחד מכל כנט שחרור לא מייתינן לאחלופי הואיל ובריך ליומר בפני נכתב בפני נחתם וכה"ג אמר בריש גיטין וכפ"ב דגיטין: °אמר שמואל במתפיין עד סירתו כדרך המתפיין ולא נעיין סירתו כמכחול בספופרת:

הדרן עלך כיצד העדים

א אלו הן הלוקין וכו' °המוסיף אפס על הנביא רבי יהודה אומר לוקה ואינו מצטרף ומכמים אומרים מצטרף ואין לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בהן קום עשה אין לוקין עליו: תני תנא קמיה דרבי יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה קיים עשה שבה בטל עשה שבה אמר ליה רבי יוחנן מאי קאמרת שיש קיום פטור לא קיום אמר ליה בטל פשוט תני קיימו ולא קיימו כלומר מע"פ שלא בטלה לעשה כיון שלא קיימו לוקה על לא תעשה ור"ש גירס תני בטלו ולא בטלו וכל הסוגיא מפורשת ומתיישבת לפי גירסתו והיא עיקר: °הקורע קרעה כרמשו ומקריע פת"ת רחמו והמצטרע פתח וקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שריטה אחת על מעשה מתיס או מעשה שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת אחד חי ואחד מת הרי זה תנא נמי בהדיא קרע קרעות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת משום דלא מיתני ליה קרע קרעה אחת על מעשה מתיס משום דכשריטה מרבי ליה מלבים ובקרמה ליכא ריבויא: ומייב על הרחם שתי אחת מכאן ואחת מכאן ועל הזקן שתי מכאן ואחת מלמעלה ר"ח מקבר הלחי לנקבי' הוי פיסה אחת וכן מצד אחר ושני גבולי הפאה אחת מימין הפאה ואחת משמאל וגבולת הזקן אחת הרי אלו ר"ש פי' מקום הסנטר לעצם ואחת מימין הסנטר ואחת בשמאלו גבולת זקן בממש הרי שלש וכיבור הצדעין מכאן ומכאן הרי אחד ור"ש בעצם הלחי המחובר לצדעין הוא רחב ויש לו שתי פיאות הרי ד' פיאות במקיף מכאן ואחת בגבולת הזקן וכפ"י דנגעים תנן חיוהו הזקן מפרק של לחי עד פיקה של גרגרת וירא שמיס יצא ידי כולם ולא יעבור תער על זקנו ולא כאותן המניחין חוט בכל שהו על הפיאות כי לפעמים חיוו מכוון כנגד הפיאות: רבי אלעזר אומר אם נטלו כולן כאחת אין חייב אלא אחת ואיזהו חייב על גילוחו בתער בפיאות וזקן מכל פיאות הראש לא כשיגין תער וכן משמע בגמ' דקאמר ואיזהו סוף הראש ז"ה המשוה לדלוחי מוחו ופדחתו ולא פי' כו גילוח של השחתה כמו בזקן אלא כשגילח כל דהו משמע דחייב וכן מוכח בגמ' מיגן בני גילוח מצורע דכתי וגילח את כל שערו למה לי למיכתב הראש ומפרש דאתי עשה דגילוח מצורע ואתי לא תעשה דהקפת הראש וזקנו מה ת"ל לומר לך דעשה דמצורע דאתי לא תעשה דהשחתת פאה וזקן ולגופיה לא מיצטריך דכבר שמעינן מהראש דעשה דוחה לא תעשה אלא לחשמועינן דגילוח מצורע בתער־דאיצטריך קרא למימר דעשה דוחה לא תעשה דאי הוי כמספרים יכול לקייים עשה דגילוח מצורע בלא השחתת הזקן דווקא בתער ואלא שמעינן להו מהראש שלא הקפת הראש אפי' כמספרים אסור ואפילו אי מצורע מגלח כמספרי"ם כת דתניא לאו והא דתניא בתוספת' גבי פאת הראש ואין חייב עד שיטלנו בתער כמספרים כעין תער קאמר: רבי אלעזר אומר אפילו בלקטו ורהיטני חייב: ת"ר לא יקיפו קרחה בראשם יכול אפילו קרחו ר' או קרחות לא יהא חייב אלא אחת ת"ל קרחה לחייב על כל אחת ואחת בראשם מה ת"ל לפי שנאמ' לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין העינים בלבד מניין לרבות כל הראש ת"ל בראשם לרבות כל הראש אין לי אלא בראשם בגופי אחיכם בהן בכתוב מנות יתירות ישראל מניין נאמר כאן קרחה וכאמר להלן קרחה מה כאן חייב על הראש בבין העינים וחייב על כל קרחה וקרחה אף כאן כו' ומה כאן על מת אף אין על מת: וכתיב שיעור קרחה רבי הונא אמר כדי שיראה מראשו רבי יוחנן משום רבי אלעזר בר שמעון אומר כגרים כתנא דמה שיעור קרחה כגרים לחברי לומדים כלי שיראו מראשו מראש רבי יהודה כר תכונה פליגי דתנן תלת תנופות אחד אמר כגרים ואחד אמר כלי שיראו מראשו ואחד

אמר שתי שערות: תניא הנוסל אלא פי הזוג בשבת חייב וכמה אלא פי הזוג שתים וכן לקרחה שתים וכן הלכה ורב אלפס ז"ל לא הביא אלא לדברי רב הונא ורבי יוחנן ונרא' שפוסק הלכה כר' יוחנן שהיה גדול מרב הונא ועוד שאמר דברי משום תנא מיהו נרא' כיון דפלוגי ביה תנאי אזלינן לחומרא וגם שמכינן לפסק בריית' שלא הוזכר בה מחלוקת: תניא הכותל אלא פי הזוג בשבת חייב וכמה אלא פי הזוג שתים ר' אליעזר אומר אחת ומודים חכמים לרבי אליעזר במלקט לבנות מתוך שחורות שפילו אחת חייב וקבר זה שפילו כחול אסור משום לא יהבש בגד במלת בשר: המקיף פאת ראשו ת"ר ראשו סוף ראשו ואיזהו סוף ראשו זה המשוה לדלוחי מוחו ופדחתו: תני תנא קמיה דרב חסדא אחד המקיף ואחד הניקף לוקה ואוקמה רב חסדא בשפייע דהוה ליה כעובד מעשה ותניא כוותיה אחד המשחית ואחד הנעשה לוקה ואמאן דמקיף לכולי עלמא ריפים חייב דקיימא לן הקפת כל הראש שמה הקפה ואמאן דמקיף לי לקטן חייב דגזר' בגזירה שיתער אחד המקיף את הקטן רב ס"ל אחד חייב ורב אחא בר חבובא אמר פטור אמר ליה מר בר רב אשי לרב הונא בגין דירך אתן מקיף להו אמר ליה מובא ס"ל חובה תקבלנה להכה כולהו שני דרב אחא לא אתקיי ורב הונא מחובה והלכה כרב הונא דקיימא לן אסא שהקיפה פטורה דכתב לא תקיפו פאת ראשכם וגומ' כל שיעורו בהשחתת פיאות וזקן ושמא בהקפ' פיאת ראש ואזני נמי הואיל ולית בהו בהשחתת פיאות וזקן ליתנהו בהקפת פיאת ראש ותניא נמי כל מצות לא תעשה בין שהזמן גרמה בין שלא הזמן גרמה אחד אנשים ואחד נשים חייבין חוץ מכל תקיף וכל תשחית וכל תטמא למתי: ד

°אמר רב מקיל הלוס כל גופו בתער חיתוכי המעבירה כית השחי והערוה לוקה כי קאמר רב בשאר מיברים אבל בית השחי והערוה לא ושאר מיברים מי שרי והתניא העבירת שער מיבה מדברי תורה אלא מדברי סופרים כי תניא ההיא בתער כי קאמר רב במספריים: והא רב נמי בתער קאמר מאי תער כעין תער אלמא שאר מיברים שרו במספריים בית השחי והערוה אפילו במספריים אסור הכא לא קאמר רב אלא לרב קאמר חייב דלא מיבעיא לי' דאי בתער דרב אמי מילבי בית השחי חזייה רבי אמי דלא הוה מגלח אמר ליה מכאן אמרו לחוך פי לחוך בידו כדי להסיר מן מכריח הוא בעצם מיניה דרב מר"ח מקו לחוך פי לחוך בידו כדי להסיר מיניה בתפילה בבגדו אמי אמר ליה אסור ולית הלכתא כוותיה: המשחית פאת זקנו ת"ר פאת זקן זקן סוף זקן ואיזהו סוף הזקן סיבולת הזקן: °השורט שריטה אחת: ת"ר ושרט יכול שרט על גיתו כנפל ועל ספיגתו שנטבעה כיס ת"ל לנפש חייבו תורה אלא על המת בלבד: אמר שמואל המשרט בכלי חייב מיתיבי שריטה וגדידה אחת היא אלא שריטה ביד וגדידה בכלי הוא דאמ' שריטה וגדידה אחת היא תני תנא קמיה דרב נחמן בין ביד בין בכלי על המת חייב לע"ז ביד חייב בכלי פטור והא תניא בכלי חייב וביד פטור וכן הלכה דמסקנא היא: וחייב על הרחם שתים מחוי רב שמת בין פירקי דזיקי ואין חייב על הזקן שתים מיכאן ומיכאן מחוי רב שמת בין פירקי דלחיקי ואין חייב על ס טלס בתער: ת"ר ופאת וקנס לא יגלחו יכול גלחו במספריים תהא חייב ת"ל לא תשחית יכול לקטו במלקט ורהיטני תהא חייב ת"ל לא יגלחו כיצד גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער: °הכותב כתובת קעקע ו קיעקע ולא כת"כ ולא קיעקע אין חייב עד שיכתוב ויקעקע בדיו וכחול ובכל דבר שהוא רושם רבי שמעון אומר כל' יהודה ברבי שמעון אי אתה מוצא עד שיכתוב שם השם שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכשרכם אלא ה': אמר ליה רב לחנא בריה דרבא לרב מאי עד שיכתוב אלא אמר ליה רב לחנא כדתני ר' קפרא אין חייב עד שיכתוב כל' ע"ז שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכשרכם אלא ה': אמר רב מכה מכתו מוכחת עליו: והלכתא כרב אבי דבתרא הוא: °כותב סם מכה אותה יין כל היום כולו אינן חייב אלא אחת אמר לו אל תעשה והוא סופה אל תעשה והוא שוב אינו חייב אלא אחת אמר לו אל תעשה והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת: היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמר לו אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת: היה לבוש כלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמר לו אל תלבש והוא פושט ולובש אל תלבש והוא פושט חייב על כל אחת ואחת אמר רב אבי"ת ר' לא אמרי לא פושט ולובש אלא מפשיל ומוריד בית יד לונקלי אלא:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

א עדים שבאו לחייב מיתה או ממון והזמו עושין להם כאשר זממו
לעשות אין מעדי כן נרוסה שהעידו על כהן שבועה כן נרוסה או
חלוצה או שהעידו על אחד שחייב גלות או שהעידוהו שעבר העבירה
חוסם וכאו לחייבו כופר או שהעידו שנגח וחין לו לבעלים ונעמד דינו ליעבר
בנגיחתו כאחד מכל אלו אין עושין להם כאשר זמם אלא חייבים מלקות:
עדים שהזמו בב"ד ואלו הספיקו להעמידם בדין עד שבאו ואמרו לב"ד אחר
והודו שהזמו בב"ד פלוני פטורין: שנים שהעידו באחד שגירש את אשתו
ואין נתן לה כתובתה והזמו אומדין כמה תרצה ליתן בכתובתה של זו
אם היתה עומדת ליגבות מיד ורואין כמה היתה שוה אם היא קונה עתה
לגבות אם תתחלף או תתגר ואחר דבריהן בדברי ואמנו לבעל שזה בא להפסידו
שרצו לחייבו ליתנה לה מיד ואמרו אין תפיסה בכאשה לפי מה שהיא: וקנס
וקרוב למות או אם היא קטנה שאין הבעל יכול לסבלה שבודאי יגרשנה
ונם שאין לפי מה שהיא הפדם שייחד לה בכתובתה או אם היא עילית או
בינונית או זיבורית:

ב כ' שהעידו באחד שחייב לחבירו מנה ליתן לו מכאן ועד שלשים יום
והוא אומר שאינו חייב ליתן לו אלא מכאן ועד עשרה שנים והזמו
אומדין כמה אדם רוצה ויכול ליתן לו מיד בין ליתנם עד
עשר שנים וכך יתנו לו:

ג המלוה לחבירו אפילו למאה שנים שבועית משמטת המלוה
לחבירו ואתנה שלא תשמטנו כשבועית אין שבועית משמטת על
מנת שלא תשמטנו שבועית אין שבועית משמטת:

ד שתם הלווה שלשים יום ואינו יכול לתובעו קודם אפי' מלוה על פה
אבל שאלה יכול לתבוע מיד אבל הפוחל אלוק ליך בו לבית האבל
אינו יכול לתובעו עד שיגיע מן האבל ולמטה כנו עד שיגלו ימי המשתה
וברגל עד שיגלו ימי הרגל:

ה שנים שהעידו באחד שחייב מנה ומנאו וזממו משלמי ואינן לוקין:
שנים שהעידו באחד שחייב מנה והזמו כל אחד יפרע לו חצי מנה
ואם העידו בו שחייב מלקות והזמו כל אחד לוקה מלקות שלם:

ו אין העדים נעשים זוממין עד שיאמרו להם עמנו חייתם במקום
פלוני בשעה פלונית שאותו היום אמרו המזימין ההורג או הנהרג היה
עמנו לא הוי הזמה:

ז הרג פלוני את פלוני במורת הבירה וכך שנים ואמרו להם במערכה אינן
חייבים עמנו אם יכולין להכיש למורת בירה עד מערכה אינן
זוממין ואם לאו הם זוממין: וכן אם אמרו בבקר באחד בשבת בסוריא
הרג את הנפש ואמרו להם בערב באחד בשבת חייתם עמנו בהרדעה אם
יכולים לילך מהבקר עד הערב מסוריא להרדעה אינן זוממין ואם לאו
הם זוממין:

ח כת אחת המזימת אפי' כתות שבאין כולם להעיד זה אחר זה אין
עדות אחת כלין כהרגין:

ט מי שהכיו עדים והוכחשו מתוך עדותן והביא אחרי והוכחשו אפי'
עד כמה מקבלין עדותן ולא אמרינן כבר הוחזק להביא עדים
שקרים:

י אין העדים נעשים זוממין עד שיזומו כולם אפילו הם אפי' והוא
שהעיד כל אחד תוך כדי דיבור של חבירו ואין העדי נעשים זוממין
עד שיגמר הדין על פיהם:

יא היו העדים אפילו אפי' והזמו כולם חייבין: היו העדים אפילו
אפי' ונמצא אחד מהם קרוב או פסול כל העדות בטל והוא שכוון
הפסול לעדות כדי להעיד לה והעיד אבל לא כוון לעדות כדי להעיד
אפילו העיד או שכוון אלא לעדות כדי להעיד אינו פסול ואם
הזמין אותם עדים כ זרי ועמדו שם קרובים או פסולין אפילו כוונו להעיד
והעידו לא כתבינן עדות הכשרים: והני מילי שעד פסול פוסל כל העדות
על פה אבל בשעד שאינו מינין בו קרובים או פסולין עם כשרי השעד כשר

אלא אם כן נתנרר שכתבו עדותן והעידו זה עם זה לחייבו למיתה רוצחו
שבא למזון דקטים מינים וכא קרוב או פסול ואחד שם אלא מדעת אחרינו
כתב רב אלפס שניים שאחתמו כאחד ושאר רחוק והשני קרוב ואין
הרחוק יודע בקרובתו של זה שעדות הרחוק כשר ואינו שנועה שאיפשר
שלא ידע בקרובתו ונאמן לומר שלא ידע וכלבד שלא יהא רגיל בו שאז
יודע ואינו נראה של ר"ש ז"ל אלא כלו בטל. שאר חוב שהעידו קרובי או
פסולים אפילו אחרו כשני עדים אחרים כשרים פסול:

יב עד שראה המעשה מחלון זה ועד אחר מחלון זה שלא היו ביחד
כשרו המעשה פסולין לדיני נפשות וכשרים לדון דיני ממונות
וכרך שיבינו הדיינין לשון העדים ולא ישמעו מפי תורגמן ואם יכולו לשוב
אלא שאין יודעין להגיד שני:

יג עדים שקרובים לערב פסולין גם בלוט: לא שנא אם הלוט כופר
או אומר שפרע:

יד כתב נכסיו לשנים והעדים קיימים לאחד ורחוקים לאחר לר"י
פסולין גם לרחוק וכן פסק ר"ת ורבינו יואל ז"ל ורבינו הגדי נתן
פסק שכשרים לכשר:

טו במנחפים מעידי אחרינו אותם עושים כדרך המנחפים:

פרק אלו הן הלוקין

א הכותל חבית מעל הבנים משלם ואינו לוקה ואפילו לא שלחה אחר
כן אינו לוקה אלא אם כן שובר כעניים כאשר שאינו יכול לשלחה:

ב הקורע קרחה בכל מקום כרשעו על מת אחר חייב ואם קרע מאשה
קרחות כאחד בכתרשה אחת על מת אחר חייב אחת אבל קרע
קרחה אחת על מאשה מתי אינו חייב אלא אחת ושיעור קרחה אפילו שתי
שערות:

ג המוטל מתי שערות בשבת חייב מטלית ואסור לנקט שיער אחד לבן
מתוך שחור אפילו בחול: המקיף פאת ראשו לא שנא כל
הראש ולא שנא מקום הפאות שהוא חיבור הלחיים אלא אפילו כלא תער
אלא כמספרים כעין תער חייב ואחד המקיף ואחד הניקף לוקין וכגון
שהיעני בדבר כגון שהזמו והכנה עצמו להקיפו המקיף חייב ואשה שהקיפה
או שהקיפה פטורה: המשחית פאת זקנו חייב והוא שישחיתנו כתער
וממקו הפאות לר"ת ז"ל מקום חיבור הלחי לנדעים מכאן ומכאן ושני גבול
השפה אחד מימין הפה ואחד משמאלו ואחד למטה בסוף הזקן וברחם
הנרנרת. לר"י אחד מקום חיבור הסנטר לעצם מימין וכנגדה משמאל
ואחת מקום חיבור הלחיים לנדעים לנאי מימין ומשמאל ואחת למטה: וי"מ שעצם
הנדעים הממוכר ללחי הוא רחב ויש לו שתי פאות הוו מרובעה ואחד למטה
וירך שמים יצא ידי כלם ולא יעבור תער על כל זקנו ולא בפאותן שמניחין
חוט כל שהוא על הפאות כי לפעמים חיגם מכוונים כנגד הפאות:

ד מותר להסיר השער בשאר הגוף כמספרים כעין תער וכבי' השחי
ובבית הערוה אפילו כמספרי כעין תער נמי אסור ואפילו לחוך בידו
כדי להסיר השער אסור אבל לחוך בנגדו כדי להסיר השער מותר

ה השורט על המת בין כיד בין בכלי חייב ואם שרט לעבודת אלילים
כיד חייב בכלי פטור:

ו הכותב כתינת קעקע: קעקע ולא כתב או שכתב על בשרו בלא
קעקע תחלה אינו חייב עד שיקעקע ויכתוב בדיו או בכל דבר
שהוא רושם ואינו חייב עד שיכתוב שם עבודת אלילים מקום שיש בו אכה
מותר ליתן בו חפר:

ז היה לבוש בלילים כל היום אינו חייב אלא אחת אחת תלבש
ופשט ולבש כמה פעמים חייב על כל אחת ואחת ואפילו לא פשט
כל הבגד בגתים אלא פשט כיח יד שלו ושוב ולבש אחר המי"

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0057
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0058
DFG

R30 - (Ic - 4406 (5)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0059
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779442202/phys_0060
DFG

ט: חלב בהמה טהורה אינו מיטמא טומאת נבילות לפיכך הוא צריך הכשר חלב בהמה טמאה מיטמא טומאת נבלה לפיכך אינו צריך הכשר דגים טמאים וחגבים טמאים צריכין מחשבה בכפרים: י: כוורת דבורים רבי אליעזר אומר הרי היא בקרקע כותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת חייב חטאת וחכמים אומרים אינה בקרקע ואין כותבין עליה פרוזבול ומקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור: יא: חלות דבש מאימתי מיטמאות משום משקה פ"ש אומרי משיחרח בית הילל אומרים משירסק: יב: אר יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ג' מאות ועשרה עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא אר"ש בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

סליקא מסכת עוקצים

פתני' ט: חלב בהמה טהורה שנתנבלה טהור מטומאת נבילות כדתניא נרים פירקין יש זה לכל מלאכה לפיכך צריך הכשר מחמר דמן סופו לטמא טומאת מדרס מכל מקום אל בהמה טמאה טהור מכל טומאה ומיטמאת טומאת מדרס: ומן צריך הכשר לטומאת אוכלין אם כירך פחות מכזית לפחות מכאיצה כדפרישית לעיל מכל מזשכח ולמי כעי מידי דהוה מכשרים דכעיל מחשבה בכל מקום כדתנן לעיל: נר ך מחשבה בכפרים ולא לטומאת אכל הכשר צריכים בכל מקום: פתני' י: ר"מ: הרי הין בקרקע בפרק המוכר את הספינה אמר רבי אליעזר מתי טעמא דרבי אליעזר דכתיב וישכול מומס ביערת סדכש וכי מה עניין יער אצל דבש אלא דבש מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת אף דבש הרודה ממנו בשבת חייב חטאת: וכותבין עליה פרוזבול בפרק בתרא דשביעית תנן פרוזבול אינו אמטו ואוזן שטר שכותבין בית דין למלוה אחסר לסס כל זמן שים לו כדתנן סתם אוזנו של פרוזבול ותנן התס לאין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע כלומר כשים קרקע לגוף ואם יש לו כוורת דבורי כיתבים פרוזבול לגוף ועיקר הדבר מפורש בגיטין פר' השולח: מתיחתי מיטמאו משום משקה דסתם יהו לאכילה כדתניא גם המיכר את הספינה לנכרי וכוורתו מטמאת טומאת אוכלין אלא כמחשבה ואף לדתניא התס לכם בכוורתו אינו לא אוכל ולא משקה מכני לי לא נברכה שלא לאותן סתי חלות ורבש אמר הא מני רבי אליעזר היא וסיפא דקתני מיכב עליו לאכילה מיטמא טומאת אוכלין למשקין מיטמ' טומאת אוכלין ואינו מסיק רבש אינו מיטמ' טומאת אוכלין ואינו מטמא טומאת משקין: מתיחרח פירש בערוך מעיכה עבין ויעבן להכריח דבורי כאילו מתיחרח ריב עם סבורי מן לחרח ריב אית דאמרי מתיהרח ס"קשב מחשבה לרדו סדבש: מתיחתי מלשון אלות דבש בפרק קמא דמכות דתנן בריסקן דתנ' כאסכ' סבש פר' חכיש וקשם קשת דנסוק פרק קמא דשב' קש' חסיב ר' יוסי ב"ר אניגא חלות דבש בריסקן מערב שבת וינחו מעכשין מעיקר אוכלין והשתא אוכלין מדרבנן הוא ליה למימר מעיקר משקה והשתא משקה כדמוכחא מתני' דהכא דמשע בריסקן יש נתן תורת משק' כמלוי דמערב שבת שנעשו משק' וכשינחו מעכשין אין זה כולל: תני"ח כתוס"פ אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על חלות דבש שאינן מקבלות טומאה בחיבורן ומיחוסס של כהנים לא נחלקו אלא על הסביעית שר' אליעזר חוס' הרי היא כקרקע וחכמי' אומרים הרי היא ככלי ואם היתה מחוברת כיום שכל אוכל שהוא כקרקע לכל דבר חית' נתונה על גבי שתי ידות התל אוכל שהוא ככלי לכל דבר:

סליקא מסכת עוקצים

מסכת עוקצים וסליק סדר טהרות